

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DOTYCZĄCA PROJEKTU
MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
„W REJONIE ALEI WIELKOPOLSKIEJ - CZĘŚĆ A” W POZNANIU

OPRACOWANIE:

ZESPÓŁ OPRACOWAŃ ŚRODOWISKOWYCH

MGR INŻ. AGNIESZKA WIECZORKIEWICZ

KONSULTACJE:

MGR KRYSZYNA BEREZOWSKA-APOLINARSKA - AKUSTYKA
BIEGŁY Z LISTY WOJEWODY WLKP. NR 0006

POZNAŃ, 24 STYCZNIA 2022 R./19 WRZEŚNIA 2022*/9 GRUDNIA 2022 R**/20 CZERWCA 2023 R. ***/20 LIPCA 2023 R****

* PROGNOZA ZAKTUALIZOWANA NA PONOWNE UZGADNIANIE PROJEKTU MPZP

** PROGNOZA UWZGLĘDNIENIA ZMIANY WPROWADZONE W WYNIKU PONOWNEGO UZGADNIANIA

***PROGNOZA UWZGLĘDNIENIA ZMIANY WPROWADZONE W WYNIKU UWZGLĘDNIENIA UWAG ZŁOŻONYCH NA ETAPIE WYŁOŻENIA DO PUBLICZNEGO WGLĄDU

****PROGNOZA UWZGLĘDNIENIA ZMIANY PROJEKTU MPZP WPROWADZONE W WYNIKU UWZGLĘDNIENIA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA POZNANIA UCHWALONEGO W DNIU 11 LIPCA 2023 R.

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE.....	3
1.1.	Informacje wstępne	3
1.2.	Podstawy formalno-prawne opracowania	3
1.3.	Cel i zakres merytoryczny opracowania	3
1.4.	Wykorzystane materiały i metody pracy.....	4
2.	CHARAKTERYSTYKA ORAZ STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	7
2.1.	Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu	7
2.2.	Elementy dziedzictwa kulturowego.....	8
2.3.	Rzeźba terenu	9
2.4.	Budowa geologiczna i warunki gruntowe	9
2.5.	Zasoby naturalne	10
2.6.	Warunki wodne	10
2.7.	Szata roślinna.....	11
2.8.	Zwierzęta.....	13
2.9.	Gleby	14
2.10.	Klimat lokalny.....	14
2.11.	Jakość powietrza atmosferycznego	15
2.12.	Klimat akustyczny	17
2.13.	Jakość wód	19
3.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY.....	21
4.	INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU	22
4.1.	Cel opracowania projektu planu.....	22
4.2.	Ustalenia projektu planu	23
4.3.	Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami	27
4.4.	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu.....	29
5.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLE MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM I LOKALNYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	30
6.	PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO	34
6.1.	Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	34
6.2.	Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne	36
6.3.	Oddziaływanie na zasoby naturalne	38
6.4.	Oddziaływanie na różnorodność biologiczną.....	38
6.5.	Oddziaływanie na szatę roślinną	40
6.6.	Oddziaływanie na zwierzęta	42
6.7.	Oddziaływanie na ludzi.....	44
6.8.	Oddziaływanie na krajobraz	45
6.9.	Oddziaływanie na klimat akustyczny	47
6.10.	Oddziaływanie na powietrze.....	49
6.11.	Oddziaływanie na klimat	51
6.12.	Oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe.....	52
6.13.	Oddziaływanie na dobra materialne	53
6.14.	Oddziaływanie na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000.....	53
6.15.	Oddziaływanie transgraniczne.....	54
7.	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	55
8.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE MPZP	55
9.	WNIOSKI I STRESZCZENIE.....	56

ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE

1. Granica obszaru objętego opracowaniem mpzp na tle ortofotomapy miasta Poznania
2. Powiązania przyrodnicze obszaru opracowania
3. Dokumentacja fotograficzna
4. Zasięgi oddziaływania hałasu samochodowego w porze dziennie-wieczorno-nocnej (L_{DWN}) i porze nocnej (L_N) – w stanie istniejącym w roku 2017
5. Zasięgi oddziaływania hałasu tramwajowego w porze dziennie-wieczorno-nocnej (L_{DWN}) i porze nocnej (L_N) – w stanie istniejącym w roku 2017
6. Zasięgi oddziaływania hałasu kolejowego w porze dziennie-wieczorno-nocnej (L_{DWN}) i porze nocnej (L_N) – w stanie istniejącym w roku 2017
7. Projekt mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu, MPU 2023 r.
8. Oświadczenie autora prognozy

1. WPROWADZENIE

1.1 Informacje wstępne

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie alei Wielkopolskiej - część A” w Poznaniu. Projekt planu sporządzany jest na podstawie uchwały Nr XX/341/VIII/2019 Rady Miasta Poznania z dnia 3 grudnia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie alei Wielkopolskiej” w Poznaniu.

Przedmiotowy projekt planu obejmuje tereny południowo-wschodniej części Sołacza, wchodzące w skład zachodniego (golęcińskiego) klina zieleni. Obszar opracowania obejmuje tereny położone między al. Wielkopolską, ul. Nad Wierzbakiem, ul. K. Pułaskiego oraz nasypem torów kolejowych PKP.

Decyzją z dnia 22 sierpnia 2022 r. nastąpił podział projektu mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej” w Poznaniu na dwie części: „W rejonie alei Wielkopolskiej” – część A i „W rejonie alei Wielkopolskiej” – część B. Podział nastąpił ze względu na rozbieżność stanowisk Miasta Poznania i Urzędu Transportu Kolejowego w zakresie przeznaczenia działek w strefie przecięcia układu drogowego i kolejowego.

Zgodnie z ww. decyzją, z obszaru projektu planu dla części A wyłączono niewielkie tereny kolei, oznaczone w pierwotnym projekcie symbolami **1kk** i **2kk** oraz fragment terenu drogi publicznej klasy zbiorczej, oznaczony symbolem **2KD-Z** (fragment ul. Nad Wierzbakiem), które włączone zostały do części B opracowania.

Szczegółowy przebieg granic obszaru, dla którego sporządzono projekt mpzp, przedstawiono na załącznikach do niniejszego opracowania (załącznik nr 1 i nr 2). Całkowita powierzchnia obszaru objętego projektem planu miejscowego wynosi ok. 16 ha.

1.2 Podstawy formalno-prawne opracowania

Na obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej projektu planu miejscowego wskazują zapisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zgodnie z którymi wójt, burmistrz albo prezydent miasta „sporządza projekt planu miejscowego (...), wraz z prognozą oddziaływania na środowisko”. Stosownie do tej ustawy projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko przedkładane są instytucjom i organom właściwym do zaopiniowania i uzgodnienia projektu planu, a także są przedmiotem społecznej oceny – podlegają wyłożeniu do publicznego wglądu.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika jednocześnie z brzmienia zapisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – zgodnie z treścią art. 46 ust. 1 pkt 1, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga projekt planu miejscowego, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, jak również projekt zmiany tego dokumentu (zgodnie z art. 46 ust. 2) W myśl powyższej ustawy, prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument, niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu.

Zgodnie z art. 51 ust. 1, organ opracowujący m.in. projekt planu zagospodarowania przestrzennego sporządza prognozę oddziaływania na środowisko, której zawartość określa art. 51 ust. 2 oraz art. 52. Ponadto, zgodnie z treścią art. 53 ust. 1 organ opracowujący projekt¹ uzgadnia z właściwymi organami² stanowisko w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

1.3 Cel i zakres merytoryczny opracowania

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi element procesu sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Jej głównym celem jest wskazanie przewidywanego wpływu

¹ o którym mowa w art. 46 ustawy ooś

² o których mowa w art. 57 i art. 58 ustawy ooś

na środowisko przyrodnicze, jaki może mieć miejsce na skutek realizacji dopuszczonych w projekcie planu różnych form zagospodarowania przestrzennego. W tym celu, w prognozie ocenia się relacje pomiędzy przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami planistycznymi, a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego.

W prognozie oddziaływania na środowisko analizie i ocenie podlega projekt uchwały w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (tekst) wraz z rysunkiem, stanowiącym załącznik graficzny uchwały. Szczegółowy zakres informacji wymaganych w prognozie określa w art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. Zgodnie z art. 52 ust. 1 ww. ustawy, informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko muszą być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny, a także dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości informacji zawartych w projekcie planu miejscowego.

Stosownie do wymogu art. 53 ww. ustawy, zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, wskazanymi w art. 57 i 58 ustawy:

- Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu – pismem WOO-III.411.79.2020.MM.1 z dnia 23.03.2020 r.,
- Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu – pismem NS-52/3-42/20 z dnia 26.02.2020 r.

1.4. Wykorzystane materiały i metody pracy

Przy opracowaniu niniejszej prognozy wykorzystano następujące materiały źródłowe:

Literatura:

- Kondracki J., *Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994,
- Krygowski B., *Geografia fizyczna Niziny Wielkopolskiej, Cz. I Geomorfologia*, PTPN, Wydz. Mat.-Przycz., Komitet Fizjograficzny, Poznań 1961,
- Szponar A., *Fizjografia urbanistyczna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003,
- *Zieleń i architektura*, Kronika Miasta Poznania, Poznań 1993,
- *Sołacz*, Kronika Miasta Poznania, pod red. J. Wiesiołkowskiego, Poznańska Drukarnia Naukowa, Poznań 1999 (3),
- *Wśród zwierząt i roślin*, pod red. J. Wiesiołkowskiego, Kronika Miasta Poznania, Wydawnictwo Miejskie, Poznań 2002,
- Atlas geochemiczny Poznania i okolic, 1:100 000; Lis J., Pasieczna A.; Warszawa 2005.

Materiały kartograficzne:

- mapa ewidencyjna,
- mapa glebowo-rolnicza,
- mapa hydrograficzna w skali 1:50 000, ark. N-33-130-D Poznań, GEOMAT Sp. z o.o., Poznań 2001,
- mapa sozologiczna w skali 1:50 000, ark. . N-33-130-D Poznań, OPGK Poznań 1992,
- mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50 000 – główny użytkowy poziom wodonośny, ark. Poznań (471), wersja cyfrowa,
- mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50 000 – pierwszy poziom wodonośny, występowanie i hydrodynamika, ark. Poznań (471),
- szczegółowa mapa geologiczna Polski w skali 1:50 000, ark. 471 – Poznań N-33-130-D, Państwowy Instytut Geologiczny, 1990,
- Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, Przedsiębiorstwo Geodezyjno i Geologiczno-Fizjograficzne, Warszawa, sierpień 2007 r. (aktualizacja 2013-2017), mapy geologiczno-inżynierskie 1:10 000, Atlas Poznania – arkusz N-33-130-D-b-3.

Akty prawne:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2021 r., poz. 1973, tekst jednolity z późn. zm.),

- Ustawa z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r., poz. 2373, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r., poz. 503, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r., poz. 1098, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2021 r., poz. 710, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2021 r., poz. 779, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2021 r., poz. 2351, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r., poz. 2233, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2021 r., poz. 888, tekst jednolity z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2019 r., poz. 1065, tekst jednolity, z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r., Nr 120, poz. 826) – akt archiwalny,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na mapach akustycznych oraz ich układu i sposobu prezentacji (Dz. U. z 2007 r., Nr 187, poz. 1340) – akt archiwalny,
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na strategicznych mapach hałasu, sposobu ich prezentacji i formy ich przekazywania (Dz. U. z 2021 r., poz. 1325),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 9 października 2019 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2019, poz. 2147) – akt archiwalny,
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1576),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021 r., poz. 1845, tekst jednolity),
- Uchwała Nr XXI/393/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 roku w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja poznańska (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 20 lipca 2020 r., poz. 5956),
- Uchwała Nr LX/927/VI/2013 Rady Miasta Poznania z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Poznania” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 21 stycznia 2014 r., poz. 487), w tym Mapa akustyczna miasta Poznania 2012 (Część I),
- Mapa akustyczna miasta Poznania 2017, AkustiX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2017,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystego powietrza dla Europy (Dz.U.UE.L.2008.152.1),
- Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko,
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywa Siedliskowa).

Dokumenty, inne dostępne opracowania:

- projekt uchwały Rady Miasta Poznania w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu, MPU 2023 r.,
- Uchwała Nr XX/341/VIII/2019 Rady Miasta Poznania z dnia 3 grudnia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie alei Wielkopolskiej” w Poznaniu,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, Uchwała Nr LXXII/1137/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 23 września 2014 r.,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Poznania, Uchwała NR LXXXVIII/1670/VIII/2023 Rady Miasta Poznania z dnia 11 lipca 2023 r.,
- Program ochrony środowiska dla miasta Poznania na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku, Uchwała Nr LIV/978/VII/2017 Rady Miasta Poznania z dnia 26 września 2017 r.,
- Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2010, Biblioteka Monitoringu Środowiska, WIOŚ, Poznań 2011,
- Stan środowiska w województwie wielkopolskim Raport 2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu, Poznań 2021,
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim, Raport wojewódzki za rok 2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu, Poznań 2021,
- Syntetyczny raport z klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych wykonanej za 2019 rok na podstawie danych z lat 2014-2019, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Warszawa, wrzesień 2020 r.,
- Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu, www.gios.gov.pl,
- Objaśnienia do szczegółowej mapy geologicznej Polski 1:50000, arkusz Poznań (471), Chmal R., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 1997,
- Objaśnienia do arkusza mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1:50 000, ark. Poznań (471), Biuro Studiów i Badań Hydrogeologicznych i Geofizycznych „HYDROCONSULT” Sp. z o.o., Warszawa 2000,
- Aktualizacja opracowania ekofizjograficznego dla potrzeb Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania., Moczko A., Wieczorkiewicz A., Zomerska J., Berezowska-Apolinarska K. (współpraca w zakresie akustyki), MPU, Poznań, 2012 r.,
- Rybczyński A., Harke G., Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego POZNAŃ-Sołacz, Poznań, maj 2004,
- Prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Sołacz” w Poznaniu, Zenktele M., Mielcarek M., Miejska Pracownia Urbanistyczna, Poznań, wrzesień 2008 r.,
- Kaczmarski M., Kaczmarek J., Pędziwiatr K., Jakubowska A., Antkowiak M., Konieczna P, Atlas rozmieszczenia płazów na terenie miasta Poznania – narzędzie skutecznej ochrony gatunkowej, Klub Przyrodników Koło Poznańskie, Poznań 2013,
- Łochyński M., Jaros R., Dzieciotłowski R., Gołębiak G., Grzywiński W., Jurczyszyn M., Sieprawski A., Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiotach ochrony obszaru Natura 2000 Fortyfikacje w Poznaniu PL300005, BIOTOPE Usługi Przyrodnicze, Poznań, 31 sierpnia 2018 r.,
- Łukasik B., Targońska A., 2009, *Sołacz – ulubione miejsce wypoczynku dawnych współczesnych poznaniaków*, Nauka Przym. Technol. 3, 1,
- Kapuściński J., Krzyżanowska-Walaszczyk E., Zabielski M. (2008): Struktura i klasy bilansu cieplnego powierzchni czynnej oraz bilans wodny i klimatyczny różnych form zagospodarowania urbanistycznego terenu Poznań-Sołacz, Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej, Zeszyt 13:61-90, wydawnictwo Politechniki Poznańskiej,
- Chojnacka M., Wilkaniec A., *Problematyka zagospodarowania przestrzennego doliny Bogdanki w zachodnim klinie zieleni w Poznaniu*, Architektura krajobrazu nr 3/2009, str. 28-35,
- *Ochrona środowiska przed elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym*, Aniołczyk H., Koperski A., Kubacki R., Piłatowicz A., Różycki S., Centralny Ośrodek Doskonalenia Kadr Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Dębe, 1993,
- *Oddziaływanie stacji i linii elektroenergetycznych o napięciu do 110 kV włącznie na środowisko – Zeszyt 2: Oddziaływanie akustyczne, Część 2: Zasięg oddziaływania akustycznego linii i stacji*

elektroenergetycznych na środowisko; Instytut Energetyki, Zakład Wysokich Napięć, Warszawa 1993,

- Urbański P., Szumigała P.P, Tomczak P, Sosnowska S., Szumigała K. (2018): miejskie parki imienia Adama Wodziczki i Władysława Czarneckiego w Poznaniu, *Steciana 22, 4*: 133-142. Dol:10.12657/steciana.022.016.

Inne źródła:

- wizja terenowa (listopad/grudzień 2021 r.),
- dokumentacja fotograficzna (MPU, grudzień 2021 r.),
- sip.geopoz.pl,
- poznan.wios.gov.pl,
- mapa SIP ZGiKM GEOPOZ,
- mapy.geoportal.gov.pl,
- geolog.pgi.gov.pl,
- baza.pgi.gov.pl,
- polska.e-mapa.net
- epsh.pgi.gov.pl,
- powietrze.gios.gov.pl,
- geoserwis.gdos.gov.pl.
- crfop.gdos.gov.pl,
- mjwp.gios.gov.pl,
- mapa.plk-sa.pl.

Informacje uzyskane z powyższych materiałów źródłowych oraz informacje zebrane podczas przeprowadzonej wizji terenowej pozwoliły na opracowanie ogólnej charakterystyki środowiska przyrodniczego omawianego obszaru w podziale na jego poszczególne komponenty, w tym: rzeźbę terenu, budowę geologiczną i warunki podłoża, warunki wodne, szatę roślinną, świat zwierzęcy, gleby, klimat lokalny. Na podstawie pozyskanych informacji określono również stan środowiska przyrodniczego w zakresie jakości powietrza, wód i klimatu akustycznego, a także wskazano obecny sposób i stan zagospodarowania obszaru objętego projektem planu. Należy jednak zaznaczyć, że przeprowadzenie wizji terenowej w ograniczonym przedziale czasowym nie pozwoliło na przeprowadzenie inwentaryzacji w sposób wyczerpujący, pozwalający na zidentyfikowanie wszystkich gatunków flory i fauny występujących w granicach obszaru opracowania.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu, jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń planu. Posłużono się również metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Skonfrontowano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami środowiskowymi. Prognozę oddziaływania na środowisko przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz w tym kontekście – stopień ogólności ustaleń planu.

2. CHARAKTERYSTYKA ORAZ STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.1. Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu

Obszar projektu planu „*W rejonie alei Wielkopolskiej – część A*” w Poznaniu obejmuje tereny zlokalizowane na obszarze Sołacza, położonego w obrębie zachodniego klina zieleni. Granicami projektu objęto obszar ograniczony od zachodu ul. Nad Wierzbakiem, od północy al. Wielkopolską, od wschodu ul. K. Pułaskiego, a od południa ul. Grudzieniec oraz granicą nasypu linii kolejowej nr 351 relacji Poznań–Szczecin.

Założenie urbanistyczne tej części osiedla, podobnie jak i całego Sołacza, powstało w oparciu o projekt dzielnicy willowej z 1906 r., autorstwa dr H. J. Stübgena. Główny element kompozycyjny osiedla stanowi dolina Bogdanki, w obrębie której założono park Sołacki, a w późniejszym czasie również park im. Adama Wodziczki. Należy zauważyć, że w granicach analizowanego projektu planu znajduje się niewielki fragment założenia parkowego Sołacza – skwer Czesława Janickiego, obejmujący niewielki, trójkątny zieleniec, stanowiący łącznik pomiędzy parkiem im. Adama

Wodziczki a parkiem Sołackim, zlokalizowany w północno-zachodniej części omawianego obszaru (w ciągu al. Wielkopolskiej). Teren ten zagospodarowany jest zielenią o charakterze parkowym, a przez jego centralną część przepływa Bogdanka.

Obszar projektu mpzp obejmuje przede wszystkim tereny trwale zainwestowane, którym w niewielkim stopniu towarzyszą pojedyncze, niezagospodarowane dotąd działki budowlane (przy ul. Grudzieniec, al. Wielkopolskiej i ul. Pałuckiej). Większość zabudowy tej części osiedla Sołackiego powstała około połowy lat 30-tych XX w. Budynki realizowane były przede wszystkim jako wolno stojące, tylko w kilku miejscach występuje zabudowa bliźniacza i szeregowa (np. przy ul. Łady, ul. Pałuckiej). Dwie wille – położone przy ul. Grudzieniec 8 i al. Wielkopolskiej 11 (muzeum Feliksa Nowowiejskiego i salon muzyczny) – wpisane są do rejestru zabytków miasta Poznania³.

Zabudowa reprezentowana jest głównie przez zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, dominującą w zachodniej części obszaru opracowania (częściowo o charakterze willowym) oraz zabudowę mieszkaniową wielorodzinną, skupioną we wschodniej części obszaru projektu planu, głównie w rejonie ul. Klin i ul. Kurpiowskiej. Na analizowanym obszarze funkcjonuje także zabudowa usługowa, zlokalizowana głównie w północno-wschodniej części omawianego obszaru (w rejonie al. Wielkopolskiej i ul. Dworkowej) – żłobek „Stokrotka” (al. Wielkopolska 21/25), prywatne przedszkole anglojęzyczne „Akademia Smyka” (ul. Grudzieniec 34), Cukiernia Weber na Sołaczu (al. Wielkopolska 7. Działalność usługowa prowadzona jest także w niektórych budynkach mieszkalnych (głównie przy al. Wielkopolskiej ul. Grudzieniec) – wspomnieć tu można m.in. biuro rachunkowe, gabinet stomatologiczny, szkołę tańca, gabinet kosmetyczny, sklep (salon) meblowy.

Obsługę terenów znajdujących się w granicach przedmiotowego obszaru zapewniają: al. Wielkopolska, ul. Nad Wierzbakiem, a także ulice o mniejszym natężeniu ruchu – ul. Grudzieniec, ul. Żmudzka, ul. Pałucka, ul. Klin, ul. Kurpiowska oraz ul. Łady. Na szczególną uwagę zasługuje al. Wielkopolska, która zgodnie z pierwotnym założeniem urbanistycznym Sołacza, została wybudowana jako promenada, stanowiąca kontynuację al. Małopolskiej i ul. Litewskiej, zapewniająca łączność pomiędzy osiedlem willowym a miastem. W chwili obecnej al. Wielkopolska ma charakter dwupasmowej alei, z szerokim, zadrzewionym pasem rozdziału.

Przez omawiany obszar przebiegają trasy tramwajowe – w al. Wielkopolskiej oraz poprowadzona na estakadzie, trasa Poznańskiego Szybkiego Tramwaju (PST). Estakada PST ma przebieg południkowy – biegnie m.in. nad al. Wielkopolską oraz nad terenem zieleni wzdłuż ul. Dworkowej. Z uwagi na swoje rozmiary, estakada stanowi wyraźną dominantę przestrzenną i wizualną na omawianych terenach.

Na analizowanym obszarze znajdują się liczne elementy sieci infrastruktury technicznej o dużym znaczeniu, takie jak: napowietrzna linia WN-110 kV przebiegająca przez północno-zachodni fragment planu (teren zieleni), kolektor ogólnospławny (przebiegający w al. Wielkopolskiej, ul. Nad Wierzbakiem, ul. Grudzieniec, ul. Niskiej), magistralna sieć ciepła podziemna w ul. Żmudzkiej oraz naziemne fragmenty tej magistrali, biegnące ul. Grudzieniec i przez al. Wielkopolską.

Sąsiedztwo analizowanego obszaru stanowią: od północy – tereny zieleni (Park im. A. Wodziczki) oraz pojedyncza zabudowa mieszkaniowa i usługowa zlokalizowana wzdłuż al. Wielkopolskiej, od wschodu – tereny zlokalizowane w rejonie ul. K. Pułaskiego, w tym tereny niezabudowane oraz tereny istniejącej zabudowy usługowej, od południa – nasyp kolejowy linii nr 351 relacji Poznań Główny – Szczecin Główny oraz sąsiadujące z nim od południa tereny zabudowy usługowej, a od zachodu – tereny historycznej zabudowy Sołacza, zrealizowanej poniżej terenów parku Sołackiego.

2.2. Elementy dziedzictwa kulturowego

Obszar projektu mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu położony jest na terenie historycznej dzielnicy miasta Poznania – Sołacza. Na obszarze tym zlokalizowane są zespoły i obiekty wpisane do rejestru zabytków miasta Poznania. Należą do nich:

- tereny zabudowane położone między al. Wielkopolską, ul. K. Pułaskiego, ul. Grudzieniec i ul. Nad Wierzbakiem, które stanowią część zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic miasta, wpisanego do rejestru zabytków pod nr A 239, decyzją z dnia nr 6.10.1982 r. – jest to zespół urbanistyczno-architektoniczny kolebki miasta, najstarszego przedmieścia i najstarszych dzielnic XIX-wiecznego Poznania z budynkami

³ bjp.poznan.pl

użyteczności publicznej, sakralnymi, założeniami parkowymi i willowymi, zabytkami architektury przemysłowej i kamienicami⁴ (opis dotyczy całego terenu w granicach tego zespołu);

- aleja Wielkopolska, należąca do założenia willowo-parkowego Sołacza, wpisanego do rejestru zabytków pod numerem A 244, decyzją z dnia 19.01.1983 r. – ochronie podlega tu przede wszystkim dawna zabudowa willowa, zielen, oryginalne ogrodzenia oraz inne elementy tworzące krajobraz kulturowy Sołacza, takie jak: nawierzchnie ulic i chodników, lampy uliczne, ozdobne hydranty itp.;
- willa przy ul. Grudzieniec 8, wpisana do rejestru zabytków pod nr A 215, decyzją z dnia 6.03.1979 r.,
- willa z ogrodem przy al. Wielkopolskiej 11, wpisana do rejestru zabytków pod nr 433/Wlkp/A decyzją z dnia 9.11.2006 r.

Na omawianym obszarze znajduje się również cenny budynek przy al. Wielkopolskiej 21/25, obecnie zajmowany przez żłobek publiczny, do tej pory nie wpisany do rejestru zabytków.

Na przedmiotowym obszarze nie stwierdzono natomiast występowania udokumentowanych stanowisk archeologicznych, objętych ochroną konserwatorską na podstawie zapisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*.

2.3. Rzeźba terenu

Analizowany obszar, wg podziału Polski na jednostki fizycznogeograficzne, położony jest w obrębie makroregionu Pojezierze Wielkopolskie (315.5), w zasięgu mezoregionu Pojezierze Poznańskie (315.51)⁵. Pod względem geomorfologicznym Obszar stanowiący przedmiot opracowania usytuowany jest w obrębie szerokiej rynny subglacjalnej, w zasięgu której przepływa rzeka Bogdanka – lewobrzeżny dopływ Warty. Większość analizowanego obszaru obejmuje tereny o rzędnych 62-64 m n.p.m. Najniższymi rzędnymi charakteryzują się tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie Bogdanki – w części północno-zachodniej (62 m n.p.m.), natomiast najwyższe rzędne terenu notowane są w obrębie części południowo-zachodniej, w rejonie ul. Grudzieniec (do 70 m n.p.m.).

Wspomnieć można natomiast, że wzdłuż południowej granicy analizowanego obszaru znajduje się sztucznie wyniesiony nasyp kolejowy, gdzie rzędne terenu sięgają do 76 m n.p.m.

2.4. Budowa geologiczna i warunki gruntowe

Zgodnie z informacjami zobrazowanymi na mapie geologicznej (obejmującej swym zasięgiem obszar projektu planu)⁶, budowa utworów czwartorzędowych w granicach obszaru opracowania jest dość zróżnicowana. Na znacznej części terenów w podłożu dominują holocenijskie namuły piaszczyste den dolinnych na łąkach o mułkach zastoiskowych interfazy przedpoznańskiej (tereny w części zachodniej i północnej). W części południowo-zachodniej (w zasięgu pasa terenów zlokalizowanego wzdłuż ul. Grudzieniec) występują łąki i mułki zastoiskowe (o miąższości nie przekraczającej 6 m), natomiast na obszarze obejmującym tereny zlokalizowane w części południowo-wschodniej występują piaski i żwiry wodnolodowcowe poziomu sandrowego III poziom sandrowy niższy 70-65 m n.p.m.), powstałego w wyniku akumulacji cienkiej pokrywy piasków i żwirów na tzw. poziomach tarasowych. W zasięgu niewielkich obszarowo terenów zlokalizowanych w rejonie granicy wschodniej występują także plioceńskie łąki i mułki (miejscami piaski).

Znaczne zróżnicowanie w zakresie lokalnych warunków geologiczno-gruntowych⁷ potwierdzają także informacje zawarte w opracowaniu ekofizjograficznym, sporządzonym dla obszaru całego Sołacza (charakteryzującego się znacznie większą dokładnością z uwagi na skalę opracowania)⁸. W części zachodniej i północno-zachodniej (w rejonie ul. Nad Wierzbakiem oraz w rejonie przepływającej Bogdanki) w podłożu występują organiczne torfy, gytie, namuły i kreda jeziorna, charakteryzujące się w większości przypadków miękkoplastyczną konsystencją. Są to tereny niekorzystne do bezpośredniego posadowienia budynków (również z uwagi na płytkie zaleganie wód gruntowych oraz lokalne zalania i podtopienia).

Trudne warunki budowlane występują również w zasięgu pozostałych terenów zlokalizowanych w części zachodniej (tereny zlokalizowane na zachód od ul. Klin). W podłożu występują tu grunty

⁴ Wykaz obiektów na terenie miasta Poznania wpisanych do rejestru zabytków nieruchomości, bip.poznan.pl

⁵ geoserwis.gdos.gov.pl

⁶ szczegółowa mapa geologiczna Polski w skali 1:50 000, ark. 471 - Poznań N-33-130-D Państwowy Instytut Geologiczny, 1990

⁷ od powierzchni do głębokości 6 m p.p.t., po zdjęciu gleby i nasypów.

⁸ Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego POZNAŃ-Sołacz, Rybczyński A., Harke G., Poznań, maj 2004

organiczne o miękkoplastycznej konsystencji, podścielone mineralnymi piaskami i żwirami (o różnym stopniu zagęszczenia) oraz mułkami zastoiskowymi.

Na terenach zlokalizowanych w części centralnej stwierdzono występowanie stref płytkiego zalegania mułków zastoiskowych (przede wszystkim glin pylastych i pyłów), podścielonych mineralnymi piaskami. Z uwagi na niekorzystne parametry geotechniczne oraz dużą wrażliwość na zmiany wilgotności, przemarzanie oraz drgania, tereny te określono jako mało przydatne dla zabudowy. Dobre, aczkolwiek zróżnicowane warunki budowlane podłoża stwierdzono jedynie w przypadku terenów zlokalizowanych w części południowo-wschodniej, w obrębie której występują różnoziarniste piaski i żwiry (o miąższości od 2 do 6 m), podścielone glinami lodowcowymi.

Zgodnie z informacjami zawartymi w Atlasie geologiczno-inżynierskim, w którym dokonano oceny warunków geologiczno-inżynierskich na terenie Poznania⁹, grunty na głębokości 1 m p.p.t. reprezentowane są przede wszystkim przez grunty antropogeniczne i nasypy niebudowlane, którym w mniejszym stopniu towarzyszą zastoiskowe i lodowcowe grunty spoiste, a także rzeczne grunty niespoiste oraz organiczne. Nieco głębiej (2 m p.p.t.) udział gruntów antropogenicznych jest nieco mniejszy, a poza wspomnianymi powyżej gruntami pojawiają się również holocenijskie jeziorne grunty nieorganiczne (w rejonie ul. Klin i ul. Łady). Na głębokości 4-5 m p.p.t. występują przede wszystkim wodno-lodowcowe grunty niespoiste, zastoiskowe grunty spoiste, jeziorne grunty organiczne (gytia) oraz lodowcowe grunty spoiste (w części południowo-wschodniej). Warunki budowlane na obszarze opracowania określa się w przypadku większości terenów jako przeciętne lub ograniczone.

2.5. Zasoby naturalne

Na obszarze objętym granicami projektu mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu nie stwierdzono występowania udokumentowanych i zarejestrowanych zasobów w postaci złóż naturalnych¹⁰. Analizowany obszar położony jest również poza zasięgiem Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 144 – Wielkopolska Dolina Kopalna oraz GZWP nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno.

2.6. Warunki wodne

Wody powierzchniowe

Obszar objęty projektem mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej - część A” w Poznaniu położony jest w całości w zlewni rzeki Bogdanki. Bogdanka – której fragment przepływa przez północno-zachodnią część obszaru opracowania – jest najdłuższym, lewobrzeżnym dopływem rzeki Warty (wpada do Warty w km 240+600), o całkowitej długości wynoszącej 9,3 km. Z uwagi na duży stopień przekształcenia terenów przez które przepływa, ciek ten na znacznych odcinkach został ujęty w kanały podziemne (odcinek od jeziora Rusałka do parku Sołackiego oraz od ul. Pułaskiego do ujścia do rzeki Warty). Bogdanka należy do cieków charakteryzujących się śnieżno-deszczowym reżimem zasilania, z jednym minimum i jednym maksimum przypadającym w okresie roku. Charakteryzuje się również szybkim przejściem od kulminacji do stanów niżówkowych. W okresach wiosennych roztopów lub w okresach występowania intensywnych opadów atmosferycznych, poziom lustra wody w Bogdance gwałtownie się podnosi, powodując podtopienia terenów położonych w dolinie cieku (w tym przede wszystkim terenów położonych w rejonie Parku im. A. Wodziczki). Czynnikiem potęgującym skalę wezbrań jest zabytkowy przepust zlokalizowany poniżej ul. K. Pułaskiego, który z uwagi na swoją niewielką średnicę nie jest w stanie przejść tak dużej ilości wód spływających z terenów odwadnianych przez Bogdankę i inne, mniejsze kolektory deszczowe.

Wody podziemne

Obszar objęty granicami projektu mpzp charakteryzuje się zróżnicowaniem w zakresie poziomu występowania wód gruntowych¹¹. Lokalnie wody gruntowe występują bardzo

⁹ Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, Przedsiębiorstwo Geodezyjno i Geologiczno-Fizjograficzne, Warszawa, sierpień 2007 r. (aktualizacja 2013-2017), mapy geologiczno-inżynierskie 1:10 000, Atlas Poznania – arkusz N-33-130-D-b-3

¹⁰ baza.pgi.gov.pl

¹¹ Mapa głębokości do pierwszego zwierciadła wody podziemnej ark. N-33-130-D-b-3, Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, Przedsiębiorstwo Geodezyjno i Geologiczno-Fizjograficzne, Warszawa, sierpień 2007 r. (aktualizacja 2013-2017)

plytko (w rejonie północno-zachodniej granicy obszaru mpzp, w sąsiedztwie rzeki Bogdanki) – na głębokości 0,5 m p.p.t., podczas gdy na większości analizowanego obszaru głębokość do pierwszego nawierconego zwierciadła wód podziemnych waha się w granicach 2,5-4,0 m p.p.t. W przypadku większości terenów zlokalizowanych w granicach obszaru projektu zwierciadło wód gruntowych ma charakter napięty.

Należy natomiast zauważyć, że w okresach charakteryzujących się występowaniem obfitych opadów atmosferycznych, jak również w okresie wiosennych roztopów, poziom pierwszego zwierciadła wód gruntowych może się nieznacznie podnosić (do około 0,5 m), powodując lokalne pojawienie się wód na powierzchni terenu. W przypadku głębszych poziomów spodziewać się można natomiast wzrostu ciśnienia hydrostatycznego.

Zgodnie z informacjami zawartymi w opracowaniu ekofizjograficznym, sporządzonym dla obszaru Sołacza, wody gruntowe na terenach zlokalizowanych w części zachodniej występują na głębokości 1-3 m p.p.t. (woda pod ciśnieniem hydrostatycznym), lokalnie płycej – na głębokości 0,5-2,0 m p.p.t. (na obszarze w rejonie północno-zachodniej oraz zachodniej granicy). Zwierciadło wód ma charakter napięty. W centralnej części obszaru opracowania wody gruntowe występują na głębokości 1-3 m p.p.t., a ich zwierciadło ma charakter napięty (w zależności od terenu pozostaje pod niewielkim lub dużym ciśnieniem hydrostatycznym). Zwierciadło wód gruntowych o charakterze swobodnym (na głębokości 2-5 m p.p.t.) występuje jedynie w obrębie niewielkich obszarów, zlokalizowanych w części południowo-wschodniej (u zbiegu al. Wielkopolskiej oraz ul. K. Pułaskiego)¹².

Zgodnie z informacjami przedstawionymi na mapie hydrogeologicznej¹³, cały obszar projektu mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej - część A” w Poznaniu zlokalizowany jest w zasięgu jednostki hydrogeologicznej, oznaczonej symbolem 5aQ/TrII, w obrębie której poziomem użytkowym jest poziom międzyglinowy górny. Poziom ten zbudowany jest z piasków i żwirów fluwioglacjalnych, o miąższości od 2 do 10 m. Zwierciadło wody ma zazwyczaj charakter napięty (jedynie lokalnie swobodny)¹⁴ i występuje na głębokości 5-15 m p.p.t.

Cały analizowany obszar znajduje się poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP). W jego granicach nie stwierdzono również występowania ujęć wody, dla których wyznaczone zostały strefy ochronne.

2.7. Szata roślinna

Obszar objęty opracowaniem projektu planu, podobnie jak cały obszar Sołacza, stanowi fragment zachodniego klina zieleni. Jest to obszar charakteryzujący się znacznym udziałem zieleni, na którą składa się przede wszystkim bogata zieleń przydomowych ogrodów, liczne nasadzenia przyuliczne oraz zieleń urządzona występująca na terenie skweru Czesława Janickiego (łączącego park Sołacki z parkiem im. A. Wodziczki).

Należy podkreślić, że część zieleni została ukształtowana w oparciu o projekt dla dzielnicy willowej Sołacza z 1906 r. przygotowany przez Królewską Komisję Rozbudowy Miasta Poznania pod przewodnictwem dr H. J. Stübgena.¹⁵ Zrealizowane blisko 100 lat temu nasadzenia drzew przy alejach, w parkach, a także w obrębie niektórych prywatnych posesji, stanowią element historycznego zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic miasta, wpisanego do rejestru zabytków pod nr A 239 decyzją z dnia nr 6.10.1982 r.

Obszar opracowania obejmuje fragment parkowej zieleni łączący obecne parki Sołacki i A. Wodziczki oraz południową ulicę promenadową – obecną al. Wielkopolską. Aleja ta, zgodnie z historycznym projektem, zachowała swój charakter typowej dwupasowej alei komunikacyjnej z zadrzewionym pasem rozdziału i stanowi część założenia willowo-parkowego Sołacza, wpisanego do rejestru zabytków pod numerem A 244, decyzją z dnia 19.01.1983 r. Posadzone w dwóch rzędach, kasztanowce białe (*Aesculus hippocastanum*) stanowią jeden z najwartościowszych elementów szaty roślinnej tej dzielnicy. Wśród występujących tu egzemplarzy na szczególną uwagę zasługuje kilka kasztanowców o obwodach od 180 do 323 cm i wysokości sięgającej niemal 19 m. Dzięki temu, że aleja jest zadbana i regularnie uzupełniana nowymi nasadzeniami tego gatunku (w miejsce

¹² Rybczyński A., Harke G., Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego POZNAŃ-Sołacz, Poznań, maj 2004

¹³ mapa hydrogeologiczna w skali 1:50 000, ark. Poznań (471), wersja cyfrowa

¹⁴ obszar o znacznie zróżnicowanych warunkach

¹⁵ *Sołacz*, Kronika Miasta Poznania (3), pod red. J. Wiesiołkowskiego, Poznańska Drukarnia Naukowa, Poznań 1999

starych, zamaryłych drzew), nadal zachowała swoje walory historyczne i przyrodnicze, tworzące krajobraz kulturowy Sołacza.

Nawiązaniem do pierwotnego projektu są również nasadzenia z lip (*Tilia*) oraz rzędy klonów pospolitych (*Acer platanoides*) przy krawędziach szerokiego pasa rozdziału w ul. Nad Wierzbakiem. Poza rzędami klonów od strony ulic, szeroki pas rozdziału porasta trawnik, kilka skupisk krzewów oraz kilka pojedynczych klonów pospolitych (*Acer platanoides*) i daglezi (*Pseudotsuga menziesii*). Towarzyszą im nowe nasadzenia wprowadzone w ostatnich latach.

Istotnym elementem lokalnej szaty roślinnej jest również roślinność występująca w zasięgu skweru w północno-zachodniej części analizowanego obszaru (skwer Czesława Janickiego), przez tereny którego przepływa Bogdanka (w otwartym korycie), zasilana przez wody z kolektora deszczowego z ul. Nad Wierzbakiem. Wprowadzona tu zieleń stanowi kontynuację krajobrazowej konwencji założeń sąsiednich parków i składa się ze znacznych powierzchni trawiastych, urozmaiconych kompozycji krzewów oraz towarzyszących im skupisk bylin i traw, a przede wszystkim okazałych drzew, w tym m.in. okazałych topoli czarnych (*Populus nigra*) o obwodach wynoszących 525 cm i 313 cm (oraz wysokości ponad 29 m), wiązu szypułkowego (*Ulmus laevis*) o wysokości ok. 21 m i obwodzie 284 cm, a także lipy drobnolistnej (*Tilia cordata*) o obwodzie przekraczającym 200 cm.

Poza opisanymi wcześniej drzewami rosnącymi w al. Wielkopolskiej i w pasie rozdziału ul. Nad Wierzbakiem, istotnym elementem tutejszej szaty roślinnej są drzewa nasadzone w rejonie istniejących ulic. Wspomnieć tu można o kulistych odmianach klonu pospolitego (*Acer platanoides* var. *Globosum*), którymi obsadzona jest zachodnia część ul. Klin oraz o lipach drobnolistnych (*Tilia cordata*), którymi obustronnie obsadzona została ul. Dworkowa. Wszystkie wspomniane nasadzenia, poza niewątpliwą wartością przyrodniczą i środowiskową, charakteryzują się wyjątkowymi walorami krajobrazowymi, podkreślając układ przestrzenny Sołacza.

Znaczną powierzchnię spośród zlokalizowanych tu terenów zieleni zajmują tereny ogrodów otaczających wille, urządzone w sposób przemyślany, uwzględniający zaspokojenie potrzeb estetycznych i rekreacyjnych. Zieleń wprowadzona przed frontami willi ma zazwyczaj charakter ozdobny (miejscami reprezentacyjny), podczas gdy części ogrodów funkcjonujące na tyłach zabudowy mają charakter nieformalny, spełniający przede wszystkim funkcje rekreacyjne. Zwykle w jej składzie można wyróżnić wiekowe drzewa, podkreślające wejścia do willi, a nieco w głębi posesji – solitery górujące nad resztą roślin i drzew owocowych. Okazałymi soliterami są często wiekowe świerki srebrzyste (*Picea pungens* f. *glauca*), jodły jednobarwne (*Abies concolor*), daglezie zielone (*Pseudotsuga menziesii*), lipy drobnolistne (*Tilia cordata*), kasztanowce białe (*Aesculus hippocastanum*) itp. Zieleń położona pomiędzy zabudową willową, tworzy zwartą okrywą roślinną, z wyraźnym piętnem drzew, krzewów, roślin niskich (głównie bylin) i powierzchni trawiastych. Wiele posesji otoczonych jest formowanymi żywopłotami. W kompozycji ogrodów dominują głównie gatunki ozdobne, często iglaste, gatunków takich jak: świerk (*Picea* sp.), daglezia (*Pseudotsuga* sp.), jodła (*Abies* sp.), sosna (*Pinus* sp.), modrzew (*Larix* sp.) oraz liściaste, takie jak: lipa (*Tilia* sp.), klon (*Acer* sp.), wierzba (*Salix* sp.), dąb (*Quercus* sp.), brzoza (*Betula* sp.), jarząb (*Sorbus* sp.), kasztanowiec (*Aesculus* sp.), jesion (*Fraxinus* sp.), buk (*Fagus* sp.), wiąz (*Ulmus* sp.) itp. Spośród gatunków krzewów iglastych bardzo często spotykane są żywotniki (*Thuja* sp.), jałowce (*Juniperus* sp.) i cisy (*Taxus* sp.) natomiast wśród krzewów liściastych do nasadzeń użyto odmiany gatunków takich jak: bukszpan wieczniezielony (*Buxus sempervirens*), trzmielina Fortune'a (*Euonymus fortunei*), ligustr pospolity (*Ligustrum vulgare*), róża (*Rosa* sp.), bez lilak (*Syringa vulgaris*), głóg (*Crataegus* sp.), tamaryszek (*Tamarix* sp.), irga (*Cotoneaster* sp.), dereń (*Cornus* sp.), tawuła (*Spiraea* sp.), forsycja (*Forsythia* sp.), jaśminowiec (*Philadelphus* sp.), berberys (*Berberis* sp.), ognik (*Pyracantha* sp.) itp. W kompozycjach drzew i krzewów pojawiają się również pojedyncze egzemplarze gatunków obcych rodzimej florze, takie jak np.: cedr (*Cedrus* sp.), magnolia (*Magnolia* sp.), paulownia cesarska (*Paulownia tomentosa*), perukowiec (*Cotinus* sp.) i klon japoński (*Acer japonicum*).

Na obszarze opracowania, na terenach publicznie dostępnych, występują również pojedyncze okazy drzew oraz ich skupiska godne zachowania. Przykładem jest tu niewielki pas zieleni między estakadą PST i ul. Dworkową, składający się z takich gatunków jak: lipa drobnolistna (*Tilia cordata*), klon jawor (*Acer pseudoplatanus*), robinia akacja (*Robinia pseudoacacia*), kasztanowiec (*Aesculus* sp.), jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior*).

W granicach analizowanego obszaru zlokalizowanych jest również kilka niezagospodarowanych dotąd działek, w obrębie których w sposób spontaniczny rozwinęły się głównie zbiorowiska roślinności ruderalnej. W obrębie tych powierzchni najczęściej spotkać można młode samosiejki drzew gatunków takich jak: robinia akacja (*Robinia pseudoacacia*), klon pospolity (*Acer platanoides*), klon

jesionolistny (*Acer negundo*), topola osika (*Populus tremula*) i inne topole (*Populus sp.*), dąb szypułkowy (*Quercus robur*), krzewy bzu czarnego (*Sambucus nigra*), ałyczy (*Prunus cerasifera*) oraz rośliny welonowe, takie jak: rdest Auberta (*Polygonum aubertii*), chmiel (*Humulus sp.*) i powojnik (*Clematis sp.*).

2.8. Zwierzęta

Na różnorodność gatunkową występujących na obszarze opracowania zwierząt znaczący wpływ ma położenie w zasięgu obszaru strukturalnego klina zieleni (w tym przepływającej tędy bogdanki), jak również funkcjonowanie zabudowy, której towarzyszą stosunkowo duże powierzchnie zagospodarowane zielenią (przydomowe ogrody).

Niewątpliwie najliczniejszą grupę zwierząt zasiedlającą omawiany obszar stanowią bezkręgowce. Występujące tu bezkręgowce należą do gatunków bytujących w domostwach lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Z uwagi na ograniczony i niekorzystny czas przeprowadzanie wizji terenowej, jak również brak szczegółowych informacji literaturowych w tym zakresie, nie dokonano szczegółowego rozpoznania występujących tu bezkręgowców. Niemniej, mając na uwadze dotychczasowy sposób zagospodarowania zlokalizowanych tu terenów, jak również informacje dotyczące fauny terenów sąsiednich, można założyć, że na terenach tych spotkać można przedstawicieli muchówek (*Diptera*), prostoskrzydłych (*Orthoptera*), czy też błonkoskrzydłych (*Hymenoptera*) i motyli dziennych (*Rhopalocera*), których pojawianiu sprzyja obecność różnorodnej roślinności kwitnącej na terenach przydomowych ogrodów.

W pobliżu fragmentu otwartego ciek Bogdanki może występować kilka gatunków mięczaków, w tym między innymi zaroślarka pospolita (*Bradybaea fruticum*) i zamieszkująca wody Bogdanki rozdepka rzeczna (*Theodoxus fluviatilis*). Mięczaki licznie występują także na terenie ogrodów i powierzchni zagospodarowanych zielenią. Spotkać tu można ślimaka ogrodowego (*Cepaea hortensis*), ślimaka gajowego (*Cepaea nemoralis*) oraz winniczka (*Helix pomatia*).

Zgodnie z informacjami z opracowania pt. „Atlas rozmieszczenia płazów na terenie miasta Poznania – narzędzie skutecznej ochrony gatunkowej”¹⁶ stawy Sołackie stanowiły miejsce rozrodu dla następujących płazów – żab zielonych (*Rana esculenta complex*), żaby trawnej (*Rana temporaria*), ropuchy szarej (*Bufo bufo*) i ropuchy zielonej (*Bufo viridis*), z czego tylko ropucha zielona objęta jest ścisłą ochroną gatunkową, a pozostałe gatunki, w tym żaby zaliczane do kompleksu żab zielonych, objęte są ochroną częściową. Biorąc pod uwagę zdolności migracyjne powyższych gatunków, teoretycznie mogą być one spotykane również w granicach analizowanego projektu planu, a zwłaszcza na terenie zieleni łączącym park Sołacki z parkiem im. A. Wodziczki, w otoczeniu odkrytego koryta Bogdanki. Należy jednak podkreślić, że zgodnie z powyższym opracowaniem, obszar projektu planu nie jest położony w zasięgu buforów ekologicznych wyznaczonych wokół poszczególnych zbiorników wodnych, obejmujących najistotniejsze tereny dla zapewnienia skutecznej ochrony płazów.

W granicach analizowanego obszaru spotkać można przede wszystkim ptaki pospolicie występujące na terenie całego miasta, przystosowane do życia w warunkach antropogenicznie przekształconych siedlisk. Wspomnieć tu można chociażby: gawrona (*Corvus frugilegus*), srokę (*Pica pica*), kawkę (*Corvus monedula*), kosa (*Turdus merula*), szpaka (*Sturnus vulgaris*), wróbla (*Passer domesticus*), mazurka (*P. montanus*), sierpówkę (*Streptopelia decaocto*), gołębia miejskiego (*Columba livia f. urbana*). W przydomowych ogrodach spotkać można pojawiającego się na tych terenach czyża (*Spinus spinus*), bogatkę (*Parus major*), sikorę modrą (*Cyanistes caeruleus*), pełzacza ogrodowego (*Certhia brachydactyla*), dzwońca (*Chloris chloris*) czy kwiczoła (*Turdus pilaris*).

Z uwagi na bliskie sąsiedztwo parków Sołackiego i im. A. Wodziczki, zapewniających korzystne warunki do gniazdowania i żerowania dla wielu gatunków ptaków, na analizowanym obszarze – szczególnie w rejonie zieleńca w północno-zachodniej części obszaru planu – mogą pojawiać się m.in. krzyżówki (*Anas platyrhynchos*) czy też inne gatunki ptaków korzystających z łatwego dostępu do wody. Sporadycznie w obszarze opracowania (w obrębie zieleńca) pojawić się mogą również łyski (*Fulica atra*). Spośród rzadszych gatunków, które mogą załatywać z sąsiedniego parku, spotkać można także dzięciołka (*Dendrocopos minor*) i puszczyka (*Strix sp.*).

Ze względu na stosunkowo bliskie sąsiedztwo włączonego do sieci Natura 2000 obszaru „Fortyfikacje w Poznaniu” PLH300005 istnieje duże prawdopodobieństwo pojawiania się na obszarze

¹⁶ Atlas płazów Poznania - narzędzie skutecznej ochrony gatunkowej. Opracowanie wykonane ze środków Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Poznania. Praca zbiorowa, red. Kaczmarski M., Pędziwiatr K., Kaczmarek J. Klub Przyrodników Koło Poznańskie, Poznań 2013,

projektu mpzp gatunków nietoperzy notowanych w pobliskich schronach (w tym przede wszystkim zimujących w schronie na terenie Parku Sołackiego).

Często w ogrodach otaczających wille pojawiają się ssaki reprezentowane przez gatunki niewielkich rozmiarów, takie jak: mysz polna (*Apodemus agrarius*) i mysz zaroślowa (*Apodemus sylvaticus*). Nieco rzadziej na terenach niezabudowanych można napotkać jeże zachodnie (*Erinaceus europaeus*) oraz krety (*Talpa europaea*).

2.9. Gleby

Zgodnie z informacjami przedstawionymi na mapie glebowo-rolniczej, analizowany obszar charakteryzuje się występowaniem gleb typowych dla terenów zabudowanych, o właściwościach i stopniu przekształcenia, wynikającym przede wszystkim z dotychczasowego stopnia ich zagospodarowania i użytkowania.

W obrębie terenów zabudowanych występują gleby silnie antropogenicznie przekształcone, których podłoże stanowią przede wszystkim piaski słabogliniaste zalegające na glinach lekkich. Naturalne występujące na tych terenach gleby zostały przekształcone przede wszystkim na skutek wprowadzania inwestycji budowlanych (głównie zabudowy mieszkaniowej), realizacji poszczególnych elementów układu komunikacyjnego oraz rozwoju sieci infrastruktury technicznej. W większości przypadków, w celu uzyskania odpowiednich właściwości gruntu, konieczne było dokonanie istotnych zmian, obejmujących między innymi przemieszczenie dużych mas ziemnych, utwardzanie czy też wzbogacanie podłoża o materiały mineralne (np. piasek, żwir, cement). Należy zauważyć, że pod powierzchnią gruntu umieszczone zostały również fundamenty oraz inne elementy konstrukcyjne budynków, wpływające na zmiany właściwości gruntów. Działania te, na skutek uszczelnienia powierzchni ziemi, zagęszczenia i przemieszania poszczególnych warstw profilu glebowego, a także zaburzenia naturalnej wymiany gazowej i przepływu kapilarnego wody, doprowadziły w konsekwencji do utraty naturalnych właściwości fizycznych, chemicznych oraz biologicznych pierwotnie występujących gleb.

Na całym analizowanym obszarze gleby charakteryzują się odczynem alkalicznym o pH mieszczącym w przedziale 7,4 – 9,3¹⁷. Zasadowy odczyn gleb spowodowany jest m.in. znacznym udziałem gleb antropogenicznych, zanieczyszczonych materiałami budowlanymi o wysokiej zawartości wapnia¹⁸.

2.10. Klimat lokalny

Według regionalizacji klimatycznej (Woś 1994) obszar objęty granicami planu, podobnie jak obszar całego Poznania, należy do Regionu Środkowowielkopolskiego.

Z uwagi na specyficzne warunki panujące w obrębie miasta, lokalne warunki klimatyczne odbiegają nieco od warunków klimatycznych, obserwowanych w obrębie niezabudowanych terenów zlokalizowanych w zasięgu Regionu Środkowowielkopolskiego. Na modyfikację mikroklimatu w granicach aglomeracji miejskich wpływa szereg czynników pochodzenia antropogenicznego, w tym między innymi emisja do atmosfery znacznych ilości sztucznie wytwarzanego ciepła (m.in. na skutek spalania paliw w instalacjach grzewczych), emisja zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, czy też obecność intensywnej zabudowy wpływającej niekorzystnie na proces przewietrzania. Z uwagi na powyższe, w obrębie miast obserwuje się częstsze występowanie chmur o budowie pionowej, częstsze występowanie opadów atmosferycznych i mgieł, mniejszą liczbę dni pogodnych, zmniejszenie prędkości wiatru, a także większą częstotliwość występowania cisz. Czynniki te wpływają jednocześnie na pojawianie się na terenach miejskich specyficznej cyrkulacji powietrza między terenami intensywnie zabudowanymi, a terenami podmiejskimi.

Poniższą charakterystykę poszczególnych wskaźników klimatycznych dla obszaru Poznania oparto na danych meteorologicznych z lat 1981-2015, uzyskanych ze stacji synoptycznej IMGW-PIB Poznań-Ławica (330)¹⁹.

Średnia roczna temperatura powietrza w Poznaniu w wieloleciu wynosiła 9,0°C, przy czym w latach 1981-2015 zaobserwowano niewielki, dodatni trend tego wskaźnika. Miesięczna temperatura maksymalna na reprezentatywnej dla otoczenia Poznania stacji synoptycznej wykazuje

¹⁷ Atlas geochemiczny Poznania i okolic, 1:100 000, Józef Lis, Anna Pasieczna, Warszawa 2005

¹⁸ jw.

¹⁹ Plan Adaptacji do zmian klimatu Miasta Poznania do roku 2030, Załącznik 2. Opis głównych zagrożeń klimatycznych i ich pochodnych dla Miasta Poznania

systematyczny wzrost w tempie 0,04°C/dekadę. Absolutne maksimum (37,1°C) odnotowano w dniu 8 sierpnia 2015 r. Najcieplejszym miesiącem był lipiec 2006 roku, kiedy średnia miesięczna maksymalna temperatura powietrza wynosiła 30,7°C oraz lato 1992 roku z temperaturą maksymalną powietrza średnio 26,8°C. Nieznaczny wzrost (w tempie 0,04°C/dekadę) wykazuje również miesięczna temperatura minimalna powietrza w Poznaniu. Najzimniejszym miesiącem był luty 1987 r. (ze średnią minimalną temperaturą powietrza -13,6°C) oraz zima 1985 r. (ze średnią temperaturą minimalną powietrza -7,6°C). Absolutne minimum (-28,5°C) zanotowano 14 stycznia 1987 roku.

Na terenie miasta w latach 1981-2015 zanotowano 32 fale upałów²⁰, trwające od 3 do 11 dni, z czego najdłuższe z nich wystąpiły w roku 1994 i 2006, i trwały odpowiednio 10 i 11 dni. Na stacji synoptycznej Poznań-Ławica zwiększa się liczba i okres trwania fal upałów średnio o 0,3 zjawiska/dekadę i o 1,6 dnia/dekadę. W Poznaniu zidentyfikowano również aż 53 wystąpienia fal zimna²¹, trwających od 3 do 14 dni, przy czym w 1987 i 2012 wystąpiły dwie najdłuższe fale zimna trwające odpowiednio 12 i 14 dni. Liczba i okres trwania fal zimna wykazuje słabą tendencję spadkową, o 0,3 zjawiska/dekadę i o 1,6 dnia/dekadę. W Poznaniu odnotowuje się średnio w roku 27 dni mroźnych (temp, maksymalna < 0°C), przy tendencji spadkowej o ok. 1,7 dnia/dekadę.

Opady atmosferyczne w ciągu roku osiągają na terenie miasta przeciętnie wartość 526 mm. W analizowanym wieloleciu najwyższa roczna suma (715 mm) wystąpiła w 2010 r., natomiast najniższa w roku 1982 (275 mm). W przebiegu rocznym wyraźnie zaznacza się maksimum opadów przypadającym na lipiec (ze średnią 80,5 mm) oraz minimum przypadającym na luty (27,3 mm). Analiza rocznych sum opadów wskazuje na wzrost opadów średnio o 29,9 mm na dziesięciolecie. W ciągu roku w Poznaniu występuje przeciętnie 11 dni z opadem większym lub równym 10 mm, 3 dni z opadem powyżej lub równym 20 mm i 1 dzień z opadem powyżej lub równym 30 mm czyli z opadem silnym. Długość najdłuższych w roku okresów bezopadowych czyli takich, w których opad nie przekroczył 1 mm, jest bardzo zróżnicowana, ulega zmianie w badanym wieloleciu od okresu trwającego 12 dni w roku 2001 do okresu o długości 41 dni w roku 1997. Okres bezopadowy w Poznaniu przeciętnie trwa około 24 dni. Intensywność tego zjawiska słabnie w tempie 1,3 dnia na dekadę.

Średnia roczna liczba dni z pokrywą śnieżną w Poznaniu w latach 1981-2015 wynosiła 42 dni. Najwięcej dni ze śniegiem zanotowano w latach 1996 i 2013 – odpowiednio 96 i 80 dni. Obserwuje się malejący trend liczby dni z pokrywą, średnio o 2,6 dnia na dekadę. Pokrywa śnieżna pojawiała się najwcześniej w październiku, natomiast zanikała najpóźniej w maju.

Dla obszaru Poznania w 2015 r., podobnie jak w wieloleciu, stwierdzono największą częstotliwość występowania wiatrów z sektora zachodniego, z mniejszym udziałem wiatrów z kierunków północnego i północno-wschodniego. Bardzo silny wiatr (o prędkości przekraczającej 17 m/s) występują średnio 7 dni w roku. Najbardziej wietrzny był rok 2015, kiedy było 16 dni z takimi porywami wiatru, a jego prędkość osiągnęła wartość 15m/s (54,0 km/h). Najmniej przypadków zanotowano w 2012 roku (1 dzień). W analizowanym wieloleciu nastąpił spadek liczby dni z porywami wiatru o takiej sile, średnio o około 0,7 dnia na dekadę.

Okres wegetacyjny w rejonie miasta Poznania należy do najdłuższych w kraju i wynosi 220 dni.

2.11. Jakość powietrza atmosferycznego

Największy wpływ na kształtowanie jakości powietrza atmosferycznego ma lokalizacja i charakter źródeł emisji zanieczyszczeń oraz sposób zagospodarowania przestrzennego danego obszaru. Udział zanieczyszczeń napływających z terenów sąsiednich ma zazwyczaj znacznie mniejsze znaczenie w kształtowaniu lokalnej jakości powietrza atmosferycznego.

W granicach obszaru objętego granicami projektu mpzp „*Rejon alei Wielkopolskiej – część A*” w Poznaniu wśród głównych źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego wskazać należy istniejącą zabudowę mieszkaniową i usługową, ogrzewaną przez indywidualne systemy grzewcze oraz liniowe źródła zanieczyszczeń, którymi są w analizowanym przypadku ciągi komunikacyjne generujące intensywny ruch samochodowy (al. Wielkopolska, ul. Nad Wierzbakiem). Nie uzyskano informacji wskazujących na funkcjonowanie w granicach obszaru opracowania obiektów stanowiących punktowe źródła emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych powietrza.

²⁰ definiowanych jako okres przynajmniej 3 dni z maksymalną temperaturą powietrza powyżej 30°C

²¹ definiowanych jako okres przynajmniej 3 dni z maksymalną temperaturą minimalną poniżej -10°C

Indywidualne instalacje grzewcze budynków, w zależności od rodzaju stosowanego paliwa, generują różne ilości zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, obejmujących m.in. tlenki siarki (SO_x), tlenki azotu, dwutlenek węgla oraz pyły o zróżnicowanym składzie frakcyjnym (w tym pył PM₁₀ i pył PM_{2,5}). Z kolei ruch komunikacyjny generuje emisję do atmosfery szeregu zanieczyszczeń gazowych, powstających podczas spalania paliw płynnych w silnikach pojazdów, w tym m.in. węglowodorów aromatycznych, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla oraz substancji pyłowych, powstających w wyniku ścierania opon pojazdów i nawierzchni jezdni.

Na potrzeby określenia jakości powietrza atmosferycznego w granicach obszaru analizowanego projektu mpzp wykorzystano informacje zawarte w Rocznej ocenie jakości powietrza atmosferycznego dla poszczególnych stref, wykonywanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Obszar objęty granicami analizowanego projektu mpzp znajduje się w granicach strefy aglomeracja poznańska²².

Wykonana przez GIOŚ roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2020 pod kątem ochrony zdrowia ludzi dotyczyła następujących zanieczyszczeń: dwutlenku azotu (NO₂), dwutlenku siarki (SO₂), tlenku węgla (CO), benzenu (C₆H₆), ozonu (O₃), pyłu PM_{2,5}, pyłu PM₁₀, benzo(a)pirenu B(a)P w PM₁₀, ołowiu (Pb) w PM₁₀, arsenu (As) w PM₁₀, niklu (Ni) w PM₁₀ i kadmu (Cd) w PM₁₀. Klasyfikację stężeń poszczególnych zanieczyszczeń na obszarze strefy aglomeracja poznańska (z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia ludzi) w roku 2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Klasyfikacja strefy aglomeracja poznańska w roku 2020 z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM ₁₀	Pb (PM ₁₀)	As (PM ₁₀)	Cd (PM ₁₀)	Ni (PM ₁₀)	BaP (PM ₁₀)	PM _{2.5}
aglomeracja poznańska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim Raport wojewódzki za rok 2020, GIOŚ, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu, Poznań, kwiecień 2021 r.,

Dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla, pyłu zawieszonego PM₁₀, ołowiu oraz poziomu docelowego ozonu, arsenu, kadmu, niklu strefę aglomeracja poznańska zaliczono do klasy A. W przypadku pyłu PM_{2.5} strefę aglomeracja poznańska zaliczono również do klasy A. W roku 2020 stwierdzono natomiast przekroczenia poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu – strefę zaliczono do klasy C.

Obszar analizowanego projektu mpzp znajduje się w zasięgu obszarów przekroczeń na terenie strefy aglomeracja poznańska wyznaczonych w 2020 r. dla B(a)P.

Ze względu na występowanie w ostatnich latach na terenie Poznania przekroczeń dopuszczalnych poziomów pyłu PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu konieczne było podjęcie działań, których realizacja doprowadziłaby do zmniejszenia emisji wspomnianych zanieczyszczeń do poziomów pozwalających na dotrzymanie obowiązujących standardów jakości powietrza atmosferycznego. W związku z powyższym, w latach ubiegłych opracowano programy naprawcze (zgodnie z wymogami ustawowymi), wskazujące cele i działania jakie muszą zostać podjęte w celu przywrócenia standardów jakości powietrza, w tym:

- Program ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja Poznań z dnia 31 grudnia 2007 r.²³,
- Aktualizację Programu ochrony powietrza dla strefy: Aglomeracja Poznań (strefa Miasto Poznań) w woj. Wielkopolskim z dnia 17 grudnia 2012 r.²⁴,
- Program ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla stref: Aglomeracja Poznańska, Miasto Leszno, strefy gnieźnieńsko-wrzesińskiej oraz strefy pilsko-złotowskiej w woj. Wielkopolskim z dnia 17 grudnia 2012 r.²⁵,

²² Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim Raport wojewódzki za rok 2020, GIOŚ, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu, Poznań, kwiecień 2021 r.

²³ Rozporządzenie Wojewody Wielkopolskiego Nr 39/07 z dnia 31 grudnia 2007 r., akt archiwalny

²⁴ Uchwała Nr XXIX/561/12 z dnia 17 grudnia 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 508, akt archiwalny)

²⁵ Uchwała Nr XXIX/566/12 z dnia 17 grudnia 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 509, akt archiwalny)

- Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10 z dnia 26 października 2015 r.²⁶,
- Aktualizację Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10 z dnia 24 czerwca 2019 r.²⁷.

Działania naprawcze podejmowane w oparciu o powyższe dokumenty nie przyniosły oczekiwanych skutków, dlatego konieczne było opracowanie „Programu Ochrony Powietrza dla strefy aglomeracja poznańska”. Najnowszy Program, zatwierdzony uchwałą Nr XXI/393/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r.²⁸, opracowany został z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu, a jego integralną część stanowi Plan Działań Krótkoterminowych. Podobnie jak w przypadku wspomnianych wcześniej dokumentów, Program ten określa szereg koniecznych do podjęcia działań, których zastosowanie jest niezbędne dla przywrócenia standardów jakości powietrza w zakresie stężeń pyłu zawieszonego PM10 oraz B(a)P. Wśród nich wskazuje działania naprawcze związane z wprowadzaniem do mpzp odpowiednich zapisów, umożliwiających ograniczenie emisji pyłu zawieszonego PM10 oraz B(a)P, w zakresie m.in.:

- układu zabudowy zapewniającego przewietrzanie miasta,
- wprowadzania zieleni izolacyjnej, w tym zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu,
- zachowania ciągłości korytarzy ekologicznych,
- kształtowania zabudowy w sposób umożliwiający swobodny przepływ mas powietrza,
- stosowania odpowiednich wskaźników powierzchni biologicznie czynnej towarzyszącej zabudowie,
- tworzenia publicznych terenów zieleni urządzonej, w tym parków i skwerów,
- uwzględniania rozbudowy i kształtowania sieci ulic obwodowych powodujących eliminację lub ograniczenie ruchu tranzytowego, oraz umożliwiających uspokojenie ruchu w obszarach wewnątrz dzielnicowych, tworzenia stref ruchu pieszego i uspokojonego w szczególności na obszarze śródmieścia,
- wdrażania rozwiązań systemowych dedykowanych rozwojowi ruchu rowerowego i pieszego,
- umieszczania (w miarę możliwości) w planach miejscowych zapisów dotyczących zakazu likwidacji sieci ciepłowniczej i przyłączy oraz zmiany ogrzewania zbiorowego (z sieci ciepłowniczej) na indywidualne.

2.12. Klimat akustyczny

Jak wspomniano już wcześniej, w granicach przedmiotowego obszaru zabudowa reprezentowana jest głównie przez zabudowę mieszkaniową jednorodzinną (w tym zabudowę z wbudowanymi usługami) oraz – rzadziej – przez zabudowę mieszkaniową wielorodzinną. Wzdłuż al. Wielkopolskiej dominuje jedno- i wielorodzinna zabudowa willowa. Część budynków wykorzystywana jest do prowadzenia różnego rodzaju usług (m.in. muzeum i działalność kulturalno-oświatowa, cukiernia, firmy ubezpieczeniowe, biura). Budynki jednorodzinne (często z usługami) przeważają również na terenach położonych w sąsiedztwie ul. Nad Wierzbakiem oraz wzdłuż ul. Grudzieniec (lokale usługowe funkcjonują zazwyczaj w kondygnacjach parterowych). Wzdłuż ulic zlokalizowanych wewnątrz obszaru planu (ul. Żmudzkiej, ul. Pałuckiej, ul. Klin) zlokalizowana jest przede wszystkim wolnostojąca zabudowa mieszkaniowa jednorodzinną. Wyjątek stanowi zachodnia strona ul. Łady, gdzie znajdują się budynki mieszkalne w zabudowie szeregowej. Niektóre budynki w tym rejonie planu łączą funkcję mieszkaniową z usługową.

Zabudowa usług oświaty reprezentowana jest na analizowanym obszarze przez żłobek publiczny „Stokrotka”, zlokalizowany przy al. Wielkopolskiej 21/25, oraz prywatne przedszkole anglojęzyczne u zbiegu ul. Klin i ul. Łady. Po północnej stronie ul. Grudzieniec realizowany jest obecnie budynek usługowy (biura, sale konferencyjne) Wielkopolskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa.

²⁶ Uchwała Nr XI/316/15 z dnia 26 października 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r., poz. 6241, akt archiwalny)

²⁷ Uchwała Nr IX/166/19 z dnia 24 czerwca 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 01.07.2019 r., poz. 6238, akt archiwalny)

²⁸ Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 20.07.2020 r., poz. 5956

W związku z obecnym zagospodarowaniem obszaru projektu mpzp należy stwierdzić, że w jego granicach występują obecnie tereny, które podlegają ochronie przed hałasem w środowisku zewnętrznym na podstawie ustawy *Prawo ochrony środowiska*²⁹ oraz rozporządzenia *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*³⁰ (które znacząco złagodziło wcześniejsze wymagania w tej dziedzinie³¹, obowiązujące do października 2012 r.). Dopuszczalny maksymalny równoważny poziom hałasu komunikacyjnego (samochodowego i tramwajowego oraz kolejowego) wynosi dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz terenów oświaty (np. przedszkoli) – $L_{Aeq D/N}^* = 61/56$ dB, odpowiednio w całej porze dziennej lub porze nocnej, natomiast maksymalny dopuszczalny długookresowy średni poziom tego hałasu wynosi $L_{DWN}^* = 64$ dB i $L_N^* = 59$ dB, odpowiednio w porze dziennie-wieczorno-nocnej i porze nocnej, natomiast dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego oraz terenów mieszkaniowo-usługowych – kryteria te wynoszą odpowiednio: $L_{Aeq D/N}^* = 65/56$ dB oraz $L_{DWN}^* = 68$ dB i $L_N^* = 59$ dB.

Na podstawie dostępnych informacji o środowisku w dziedzinie akustyki³² określono aktualne skażenie hałasem komunikacyjnym – samochodowym i tramwajowym oraz hałasem kolejowym – terenów objętych granicami przedmiotowego projektu mpzp: dla hałasu samochodowego – w rejonie al. Wielkopolskiej, ul. Nad Wierzbakiem oraz ul. K. Pułaskiego, dla hałasu tramwajowego – wzdłuż al. Wielkopolskiej oraz od trasy tramwajowej PST i w rejonie ul. K. Pułaskiego, a dla hałasu kolejowego – od linii kolejowej nr 351 relacji Poznań – Szczecin (poza granicami mpzp).

Z informacji uzyskanych z *Mapy akustycznej miasta Poznania 2017*³³ wynika, że na obszar projektu planu oddziałuje hałas komunikacyjny, co ilustrują odpowiednio załączniki nr 4 (hałas samochodowy), nr 5 (hałas tramwajowy) i nr 6 (hałas kolejowy) – odpowiednio dla pory dziennie-wieczorno-nocnej, L_{DWN} , oraz dla pory nocnej, L_N .

Ponadnormatywne oddziaływanie akustyczne al. Wielkopolskiej obejmuje przede wszystkim zabudowę mieszkaniową jednorodziną willową oraz żłobek przy al. Wielkopolskiej 21/25, rozmieszczone wzdłuż linii zabudowy, od strony alei (do połowy budynków), dla których przepisy rozporządzenia jw. wymagają zapewnienia warunków akustycznych w środowisku na poziomie: $L_{DWN}^* = 64$ dB i $L_N^* = 59$ dB, odpowiednio w porze dziennie-wieczorno-nocnej i porze nocnej. Na linii zabudowy – od strony źródła hałasu – poziom dźwięku kształtuje się w tym przypadku na poziomie: ok. $L_{DWN} = 66$ dB oraz ok. $L_N = 58-60$ dB, powodując przekroczenia dopuszczalnych standardów akustycznych w środowisku, które wynoszą odpowiednio: ok. $\Delta L_{DWN} = 2$ dB i ok. $\Delta L_N = 0-1$ dB. Należy natomiast podkreślić, że na granicy tych terenów (w przypadku zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług oświaty) poziom dźwięku osiąga wyższe wartości – na poziomie ok. $L_{DWN} = 69-70$ dB oraz ok. $L_N = 61$ dB, powodując przekroczenia dopuszczalnych standardów akustycznych w środowisku na poziomie odpowiednio: ok. $\Delta L_{DWN} = 5-6$ dB i ok. $\Delta L_N = 2$ dB. Jednocześnie kryteria w porze nocnej nie dotyczą terenu żłobka, który nie jest wykorzystywany – zgodnie z jego funkcją – w porze nocy.

Oddziaływanie akustyczne ul. Nad Wierzbakiem obejmuje częściowo budynki w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej – rozmieszczone wzdłuż pierwszej linii zabudowy, wzdłuż której poziom dźwięku kształtuje się na poziomie: ok. $L_{DWN} = 63-64$ dB oraz ok. $L_N = 55$ dB, nie powodując przekroczeń dopuszczalnych standardów akustycznych w środowisku. Na granicy terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zlokalizowanych wzdłuż ul. Nad Wierzbakiem, poziom hałasu samochodowego osiąga wyższe wartości (ok. $L_{DWN} = 65$ dB oraz ok. $L_N = 56-57$ dB), powodując przekroczenia dopuszczalnych standardów akustycznych w środowisku jedynie w porze dziennie-wieczorno-nocnej (ok. $\Delta L_{DWN} = 1$ dB).

Ruch samochodowy na ul. K. Pułaskiego nieznacznie wpływa na warunki akustyczne w obszarze projektu planu, oddziałując poziomami: ok. $L_{DWN} = 61-62$ dB oraz ok. $L_N = 53$, i nie powodując przekroczeń dopuszczalnych standardów akustycznych w środowisku, wymaganych nawet dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Dla pozostałych ulic w obszarze projektu planu brak jest informacji o zasięgach oddziaływania hałasu samochodowego, niemniej można przyjąć, że ich oddziaływanie nie przekracza dopuszczalnych standardów akustycznych w środowisku, poza granicami pasa drogowego.

²⁹ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2021 r., poz. 1973, tekst jednolity z późn. zm.)

³⁰ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (tekst jednolity, Dz. U. z 2014 r., poz. 112)

³¹ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2007 r., Nr 120, poz. 826) – akt archiwalny

³² *Mapa akustyczna miasta Poznania 2017*, AkustiX, *lemitor* OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2017

³³ *Mapa akustyczna miasta Poznania 2017*, AkustiX, *lemitor* OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2017

Hałas tramwajowy, którego zasięgi oddziaływania ilustruje załącznik nr 5, wpływa na sytuację akustyczną wzdłuż al. Wielkopolskiej, którą odbywa się także ruch pojazdów samochodowych, nie wpływając jednocześnie na pogorszenie warunków akustycznych. Hałas tramwajowy cechuje również estakadę z trasą PST, która przecina obszar planu w kierunku południkowym. Zasięgi oddziaływania hałasu tramwajowego są jednak znacznie mniejsze niż hałasu samochodowego.

Na podstawie *Mapy akustycznej miasta Poznania 2017*³⁴, zasięgi oddziaływania linii tramwajowych poruszających się w al. Wielkopolskiej nie przekraczają dopuszczalnych standardów akustycznych w środowisku dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, a tym bardziej dla terenów mieszkaniowo-usługowych. Na linii budynków położonych bezpośrednio wzdłuż al. Wielkopolskiej, poziomy hałas tramwajowy wynoszą odpowiednio: ok. $L_{DWN} = 60-61$ dB oraz ok. $L_N = 50-51$ dB, a na granicy terenów zabudowy: ok. $L_{DWN} = 61-62$ dB oraz ok. $L_N = 52-53$ dB, nie powodując przekroczeń wymaganych dopuszczalnych poziomów dźwięku w środowisku.

Biegąca na estakadzie trasa Poznańskiego Szybkiego Tramwaju (PST) nie pokrywa się z trasą al. Wielkopolskiej, ale jej oddziaływanie akustyczne w środowisku nie przekracza dopuszczalnych standardów dla bardziej wymagających terenów, np. zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej czy terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży. Oddziaływanie akustyczne trasy PST na granicy terenu komunikacji, w rejonie ul. Dworkowej, to: ok. $L_{DWN} = 64-65$ dB oraz ok. $L_N = 54-55$ dB, a wzdłuż linii najbliższych budynków ok. $L_{DWN} = 60$ dB oraz ok. $L_N = 50$ dB, co oznacza, że trasa PST nie powoduje przekroczeń wymaganych dopuszczalnych poziomów dźwięku w środowisku.

Hałas kolejowy od linii kolejowej biegnącej wzdłuż południowej granicy planu (której nasyp i tory znajdują się poza granicami opracowania), nie oddziałuje na obszar planu. U podstawy nasypu poziom hałasu kolejowego kształtuje się w przedziałach wartości: ok. $L_{DWN} = 55-60$ dB oraz ok. $L_N = 50-55$ dB. Zasięgi oddziaływania hałasu kolejowego ilustruje załącznik nr 6, na podstawie *Mapy akustycznej miasta Poznania 2017*³⁵.

Wewnątrz obszaru projektu planu nie występują obecnie zidentyfikowane źródła zagrożeń akustycznych komunikacyjnych, innych niż omówione wyżej, związanych np. z przejazdami samochodów osobowych mieszkańców oraz związanych z działalnością usługową, oraz nie są zlokalizowane obiekty i działalność – będące źródłem hałasu w środowisku zewnętrznym, chociaż zakłócenia takie mogą występować. Nie ma jednak informacji o ich uciążliwym oddziaływaniu.

Hałas lotniczy, związany z przelotami samolotów na lotnisko Poznań-Ławica oraz Poznań-Krzesiny, określony na podstawie *Mapy akustycznej miasta Poznania 2017*³⁶ – nie obejmuje granic obszaru planu.

Podsumowując należy stwierdzić, że w stanie istniejącym warunki akustyczne w środowisku w analizowanym obszarze mpzp są korzystne – wewnątrz obszaru planu. Zabudowa mieszkaniowa rozmieszczona wzdłuż al. Wielkopolskiej, a częściowo także przy ul. Nad Wierzbakiem – znajduje się pod wpływem ponadnormatywnego hałasu samochodowego. Hałas tramwajowy nie przekracza dopuszczalnych standardów na linii zabudowy. Obszar projektu planu nie jest skażony hałasem kolejowym, a także hałasem lotniczym.

2.13. Jakość wód

Wody powierzchniowe

Na obszarze projektu planu wody powierzchniowe reprezentowane są przez przepływającą tędy Bogdankę, będącą lewobrzeżnym dopływem rzeki Warty. W celu określenia i przeanalizowania jakości wód Bogdanki wykorzystano przede wszystkim informacje publikowane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Zgodnie z ich brzmieniem stan wód JCW Bogdanka (kod PLRW60001718578) określono jako zły, a stan chemiczny określono jako stan poniżej dobrego³⁷.

Analizując jakość wód powierzchniowych na obszarze projektu mpzp posiłkować się można również danymi publikowanymi przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, dotyczącymi jakości wód Bogdanki w latach 2016-2017. Poniżej przedstawiono tabele, określające

³⁴ *Mapa akustyczna miasta Poznania 2017*, AkustiX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2017

³⁵ jw.

³⁶ *Mapa akustyczna miasta Poznania 2017*, Część I, AkustiX, Poznań, wrzesień 2017 r.

³⁷ Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 metoda przeniesienia – tabela, www.gios.gov.pl

szczegółowe wyniki badań wód Bogdanki, prowadzonych w roku 2016 i 2017 w punkcie pomiarowo-kontrolnym przy ul. K. Pułaskiego.

Tabela 2. Wyniki badań prowadzonych w roku 2016 w punkcie pomiarowo-kontrolnym BOGDANKA – POZNAŃ, ul. Pułaskiego

Lp	Wskaźnik jakości wody	Jednostka miary	Średnia roczna	Klasa wskaźnika jakości wód
Elementy fizykochemiczne				
1.	Chrom ogólny	mg Cr/l	0,003	II
2.	Cynk	mg Zn/l	0,02	II
3.	Miedź	mg Cu/l	0,010	II
Elementy chemiczne				
4.	Ołów i jego związki	µg/l	0,3	stan dobry
5.	Rtęć i jego związki	µg/l	0,008	stan dobry
6.	Nikiel i jego związki	µg/l	4	stan dobry

źródło: Klasyfikacja wskaźników jakości wód płynących w województwie wielkopolskim za rok 2016 (www.poznan.wios.gov.pl)

Tabela 3. Wyniki badań prowadzonych w roku 2017 w punkcie pomiarowo-kontrolnym BOGDANKA – POZNAŃ, stanowisko chemiczne przy ul. Pułaskiego

Lp	Wskaźnik jakości wody	Jednostka miary	Średnia roczna	Klasa wskaźnika jakości wód
Elementy chemiczne				
1.	Antracen	µg/l	0,002	stan dobry
2.	Fluoranten	µg/l	0,0168	stan poniżej dobrego
3.	Ołów i jego związki	µg/l	<0,15	stan dobry
4.	Rtęć i jego związki	µg/l	<0,004	stan dobry
5.	Nikiel i jego związki	µg/l	2	stan dobry
6.	Benzo(a)piren	µg/l	0,0111	stan poniżej dobrego
7.	Benzo(b)fluoranten	µg/l	0,025*	stan poniżej dobrego
8.	Benzo(k)fluoranten	µg/l	0,028*	stan poniżej dobrego
9.	Benzo(g,h,i)perylene	µg/l	0,0267*	stan poniżej dobrego
10.	Indeno(1,2,3-cd)piren	µg/l	0,0178*	brak środowiskowych norm jakości

*średnioroczne środowiskowe normy jakości odnoszą się do stężenia benzo(a)pirenu i są oparte na jego toksyczności
źródło: Klasyfikacja wskaźników jakości wód płynących w województwie wielkopolskim za rok 2017 (www.poznan.wios.gov.pl)

Wody podziemne

W celu przeanalizowania jakości wód podziemnych posiłowano się wynikami oceny jakości wód podziemnych prowadzonej dla jednolitych części wód podziemnych (JCWPd). Zgodnie z podziałem na 172 JCWPd obszar całego miasta zlokalizowany jest w zasięgu granic JCWPd nr 60. Z uwagi na brak lokalizacji punktów pomiarowo-kontrolnych na analizowanym terenie, dla oceny jakości wód podziemnych przyjęto dane zebrane w roku 2020 dla punktów pomiarowych zlokalizowanych w granicach powiatu poznańskiego.

Wyniki klasyfikacji jakości wód podziemnych, obejmującej dane zebrane w 2020 r. dla wybranych punktów pomiarowych, zlokalizowanych w granicach powiatu poznańskiego³⁸ - opracowane na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska – kształtowały się w następujący sposób:

- w punktach pomiarowych zlokalizowanych w miejscowościach Czachurki (nr 1), Borówiec (nr 5), Biskupice (1258), Czerlejko (nr 2549), Kamionki (nr 2563), Gruszczyn (2564) i Głębczek (nr2566) – stwierdzono występowanie wód II klasy jakości,
- w punktach pomiarowych zlokalizowanych w miejscowościach: Czachurki (nr 2,3), Borówiec (nr 1224), Kalwy (nr 1278), Buk (nr 1279), Dakowy Suche (nr 1282), Głębczek (nr 2566), Pobiedziska (nr 2547), Góra (nr 2557), Mosina (nr 2615) i Kalwy (nr 91278) – stwierdzono występowanie wód III klasy jakości,
- w punktach pomiarowych zlokalizowanych w miejscowościach Pecna (nr 1495) i Borówiec (nr 4) – stwierdzono występowanie wód IV klasy jakości.

Według „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, celem środowiskowym dla JCWPd nr 60 jest osiągnięcie dobrego stanu chemicznego oraz dobrego stanu ilościowego. Wody te nie są zagrożone nieosiągnięciem ww. celu. Według danych z roku 2016³⁹, stan chemiczny wód

³⁸ <https://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2020.html>

³⁹ <https://mjwp.gios.gov.pl/mapa/mapa,172.html>

JCWPD nr 60 oceniony został jako słaby, natomiast stan ilościowy jako dobry. Natomiast zgodnie z informacjami zawartymi w „Raporcie z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczu – stan na rok 2019”⁴⁰, zarówno stan chemiczny, jak i ilościowy wód JCWPD nr 60 za rok 2019 oceniony został jako dobry.

3. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Na obszarze objętym projektem mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu nie występują zasoby przyrodnicze objęte prawną ochroną w formie parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, użytku ekologicznego czy stanowiska dokumentacyjnego. Zgodnie z posiadanymi informacjami, w zasięgu granic obszaru objętego projektem mpzp nie występują również obiekty włączone do sieci Natura 2000, podlegające ochronie prawnej.

W bliskim sąsiedztwie granic analizowanego obszaru zlokalizowany jest natomiast obiekt wchodzący w skład obszaru Natura 2000 Fortyfikacje w Poznaniu PLH300005 – schron zlokalizowany w parku Sołackim (w rejonie ul. Litewskiej i ul. Nad Wierzbakiem). Cały wspomniany obszar obejmuje 18 fortów (forty główne I-IX oraz forty pośrednie Ia-IXa), tworzących zewnętrzny pierścień fortyfikacji Poznania, Cytadelę, wspomniany powyżej schron, a także schrony zlokalizowane przy ul. Wojska Polskiego i ul. Mazowieckiej. Obszar ten został wskazany do ochrony z uwagi na występowanie miejsc zimowania nietoperzy, w tym w szczególności mopka (*Barbastella barbastellus*), nocka łydkowłosego (*Myotis dasycneme*), nocka Bechsteina (*Myotis bechsteinii*) oraz nocka dużego (*Myotis myotis*) – gatunków wskazanych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej⁴¹.

Wśród najbardziej istotnych zagrożeń, jakie mogą wpływać na zmniejszenie populacji zimujących w obrębie wspomnianego obiektu nietoperzy, należy wymienić przede wszystkim niepokojenie nietoperzy w okresie hibernacji, co jest szczególnie istotne w kontekście położenia schronu na terenie ogólnodostępnym (park Sołacki). Czynnikiem zagrażającym stabilności populacji hibernujących nietoperzy jest również zmiana warunków w obrębie zimowiska lub ingerencje w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Należy natomiast podkreślić, że schron zlokalizowany w parku Sołackim znajduje się poza granicami obszaru projektu mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu, w związku z tym nie zaistniała konieczność wprowadzenia zapisów odnoszących się bezpośrednio do zapewnienia jego ochrony. Wskazane było natomiast wprowadzenie zapisów pozwalających na zachowanie potencjalnych miejsc żerowania nietoperzy, a także wskazanie w projekcie mpzp takich rozwiązań planistycznych, które zminimalizują ryzyko wystąpienia niekorzystnych oddziaływań na obiekt podlegający ochronie (zminimalizowanie zmian sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów w bezpośrednim sąsiedztwie schronu), zlokalizowany poza obszarem projektu mpzp.

Jak wskazano we wcześniejszych rozdziałach prognozy, w granicach analizowanego obszaru stwierdzono także obecność innych gatunków zwierząt, podlegających ochronie prawnej na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Sposób realizacji ustaleń projektu mpzp musi zatem uwzględniać zakazy ustanowione w odniesieniu do chronionych gatunków zwierząt, wskazanych we wspomnianych powyżej przepisach odrębnych. W tym miejscu należy jednak podkreślić, że zakres ustaleń miejscowego planu zagospodarowania charakteryzuje się znacznym stopniem ogólności, a jego poszczególne zapisy nie mogą powtarzać ustaleń zawartych w przepisach odrębnych, w tym w przepisach dotyczących ochrony gatunkowej.

Zasadniczo, na analizowanym obszarze nie występują istotne problemy związane z brakiem dostępu do sieci infrastruktury technicznej (przez obszar przebiegają sieci infrastruktury, w tym m.in. sieć wodociągowa, kanalizacja sanitarna i deszczowa, sieć ciepłownicza itd.). Pomimo funkcjonowania na obszarze opracowania sieci kanalizacji deszczowej, w jego granicach występują natomiast okresowe problemy związane z ograniczoną przepustowością istniejących kolektorów deszczowych (szczególnie w przypadku deszczy nawalnych) oraz zalewaniem terenów położonych w dolinie Bogdanki (poza granicami obszaru projektu planu). W tym miejscu należy podkreślić, iż w kontekście nasilających się w ostatnich latach problemów związanych m.in. z występowaniem okresowych deficytów wody oraz jednoczesnym nasileniem ekstremalnych zjawisk klimatycznych, najbardziej

⁴⁰ http://mjwp.gios.gov.pl/g2/oryginal/2020_12/2ab815dde851308bda98c1604b351acc.pdf

⁴¹ Dyrektywa 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywa Siedliskowa)

właściwe będzie umożliwienie realizacji rozwiązań sprzyjających zwiększeniu retencji wód opadowych i roztopowych w granicach analizowanego obszaru.

Wśród istotnych problemów ochrony środowiska, które dotyczą obszaru całego miasta – a tym samym również obszaru objętego granicami projektu mpzp – wskazać należy natomiast problemy związane z przekraczaniem dopuszczalnych poziomów stężeń pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} oraz bezno(a)pirenu w powietrzu atmosferycznym. Cele i działania, jakie muszą zostać podjęte w celu przywrócenia standardów jakości powietrza, zostały wskazane m.in. w Programie Ochrony Powietrza dla strefy aglomeracja poznańska⁴². Analizowany projekt mpzp musi zatem uwzględniać wspomniane powyżej cele i działania, których realizacja będzie miała na celu ograniczenie skali problemów związanych ze złą jakością powietrza na obszarze miasta.

Do istotnych problemów ochrony środowiska zidentyfikowanych na analizowanym obszarze należy zaliczyć natomiast zagrożenia wynikające z występowania ponadnormatywnych oddziaływań źródeł hałasu komunikacyjnego, oddziałujących w sposób niekorzystny na część terenów zabudowy znajdujących się w granicach obszaru opracowania – zabudowa rozmieszczona bezpośrednio wzdłuż al. Wielkopolskiej i ul. Nad Wierzbakiem.

Ponadnormatywne oddziaływanie akustyczne al. Wielkopolskiej obejmuje przede wszystkim zabudowę mieszkaniową jednorodzinną willową oraz żłobek przy al. Wielkopolskiej 21/25, dla których przepisy rozporządzenia *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*⁴³ wymagają zapewnienia warunków akustycznych w środowisku na poziomie: $L_{DWN}^* = 64$ dB i $L_N^* = 59$ dB, odpowiednio w porze dzień-noć i porze nocnej. Na linii zabudowy poziom dźwięku kształtuje się na poziomie ok. $L_{DWN} = 66$ dB oraz ok. $L_N = 58-60$ dB, powodując przekroczenia dopuszczalnych standardów akustycznych w środowisku, które wynoszą odpowiednio: ok. $\Delta L_{DWN} = 2$ dB i ok. $\Delta L_N = 0-1$ dB. Z kolei, na granicy tych terenów (w przypadku zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług oświaty) poziom dźwięku osiąga wyższe wartości – na poziomie ok. $L_{DWN} = 69-70$ dB oraz ok. $L_N = 61$ dB, powodując przekroczenia dopuszczalnych standardów akustycznych w środowisku na poziomie odpowiednio: ok. $\Delta L_{DWN} = 5-6$ dB i ok. $\Delta L_N = 2$ dB. Należy podkreślić, że kryteria w porze nocnej nie dotyczą terenu żłobka, który nie jest wykorzystywany w porze nocy.

Oddziaływanie akustyczne ul. Nad Wierzbakiem obejmuje częściowo budynki w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej – rozmieszczone wzdłuż pierwszej linii zabudowy. Na granicy terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zlokalizowanych wzdłuż tej ulicy, poziom hałasu samochodowego osiąga wartości ok. $L_{DWN} = 65$ dB oraz ok. $L_N = 56-57$ dB, powodując jedynie nieznaczne przekroczenia dopuszczalnych standardów akustycznych w środowisku jedynie w porze dzień-noć (ok. $\Delta L_{DWN} = 1$ dB).

Hałas tramwajowy natomiast wpływa na sytuację akustyczną wzdłuż al. Wielkopolskiej, którą odbywa się również ruch pojazdów samochodowych, ale nie pogarsza w zasadzie warunków akustycznych tych rejonach, podobnie jak nie degraduje środowiska akustycznego hałasem od przejazdów tramwajów estakadą PST.

4. INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU

4.1. Cel opracowania projektu planu

Stosownie do zapisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, głównym celem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu, jest ustalenie przeznaczenia terenów oraz określenie sposobów ich zagospodarowania i zabudowy, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności kształtowania ładu przestrzennego oraz konieczności dostosowania funkcji i intensywności dalszego zagospodarowania do uwarunkowań przestrzennych i przyrodniczych przedmiotowego terenu.

Ze względu na specyfikę przedmiotowego obszaru, podjęcie prac projektowych w zakresie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, wynikało przede wszystkim z konieczności sformułowania zasad ochrony terenów zabudowy mieszkaniowej, zachowania cech charakterystycznych miasta-ogrodu oraz walorów przyrodniczych i kulturowych występujących na tym terenie. Sporządzenie i uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania

⁴² zatwierdzony uchwałą Nr XXI/393/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 20.07.2020 r., poz. 5956)

⁴³ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (tekst jednolity, Dz. U. z 2014 r., poz. 112)

przestrzennego „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu pozwoli na określenie granic terenów o różnym sposobie zagospodarowania i zasad kształtowania ładu przestrzennego, określenie zasad zagospodarowania i kształtowania zabudowy, określenie docelowego układu powiązań komunikacyjnych oraz stworzenie podstawy prawnej do wydawania decyzji administracyjnych w postępowaniach dotyczących pozwoleń na budowę i polityki gospodarki gruntami na obszarze objętym opracowaniem.

Należy zauważyć, że prace projektowe obejmujące analizowany obszar prowadzone były już wcześniej na podstawie uchwały Rady Miasta Poznania Nr XXVII/325/IV/2004 z dnia 3 lutego 2004 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu „Sołacz” w Poznaniu. Projekt ten przeszedł procedurę formalno-prawną, jednak w wyniku przyjętych uwag nastąpiła konieczność ponowienia procedury planistycznej dla omawianego projektu mpzp. W celu usprawnienia procedury planistycznej, obszar projektu mpzp „Sołacz” został podzielony na części, dla których przygotowano odrębne projekty uchwał o przystąpieniu do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Na wskazanym obszarze uchwałą Nr LXXVI/1088/V/2010 Rady Miasta Poznania z dnia 31 sierpnia 2010 r. przystąpiono również do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Sołacz – część D” w Poznaniu. Przeprowadzone analizy wykazały, że koszty realizacji rozwiązań z zakresu komunikacji zbiorowej i nowego układu dróg publicznych są bardzo wysokie. Prezydent Miasta Poznania skierował do Rady Miasta Poznania projekt uchwały o uchyleniu procedowanego wcześniej planu oraz projekt uchwały o ponownym przystąpieniu do opracowywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla przedmiotowej części miasta. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „W rejonie alei Wielkopolskiej - część A” w Poznaniu obejmuje fragment obszaru, o którym była mowa w projekcie mpzp „Sołacz – część D”, i pozwoli na uregulowanie zasad zagospodarowania terenów zabudowy mieszkaniowej, dla których jednocześnie przewidziane będą odpowiednie środki budżetowe.

4.2. Ustalenia projektu planu

Analizowany projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu składa się z części tekstowej, sporządzonej w formie projektu uchwały Rady Miasta Poznania oraz z części graficznej – rysunku projektu planu, sporządzonego w skali 1:1000.

Część tekstowa projektu planu zawiera zapisy w zakresie: przeznaczenia poszczególnych terenów, zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej, wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych, parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów, zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, a także szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, w tym zakazu zabudowy. W projekcie planu znalazły się również zapisy ustalające stawkę służącą naliczeniu opłaty z tytułu wzrostu wartości nieruchomości.

Głównym założeniem analizowanego projektu planu jest docelowe określenie funkcji wszystkich terenów w sposób minimalizujący możliwość lokalizacji obiektów kolidujących w znacznym stopniu z funkcjonującą tu dotychczas zabudową oraz nieuwzględniających charakteru i parametrów zabudowy funkcjonującej w sąsiedztwie. Sporządzenie mpzp dla analizowanego obszaru pozwoli na kontrolę i uregulowanie zainwestowania, a także wykluczenie możliwości wprowadzania na te tereny zabudowy o funkcji, formie i gabarytach odbiegających od charakteru tej części Sołacza (w obrębie pojedynczych, niezabudowanych dotąd działek). Uchwalenie planu miejscowego pozwoli jednocześnie zachować charakterystyczny dla tej części miasta wysoki udział zieleni, niezwykle istotny w kontekście położenia tych terenów w zasięgu północno-zachodniego klina zieleni.

Istotnym celem opracowania mpzp jest również określenie zasad ochrony środowiska, których przestrzeganie pozwoli na ograniczenie ewentualnych niekorzystnych oddziaływań, wynikających z realizacji dopuszczonych ustaleniami projektu planu inwestycji. Wśród najważniejszych zadań należy wymienić również sformułowanie zasad ochrony istniejących elementów środowiska przyrodniczego (zieleni, wody powierzchniowe) oraz określenie zasad kształtowania zieleni towarzyszącej zabudowie. Z uwagi na specyfikę przedmiotowego terenu, bardzo ważnym celem opracowania projektu mpzp jest także wprowadzenie ustaleń w zakresie ochrony elementów

dziedzictwa kulturowego, których uwzględnienie pozwoli na utrzymanie i wyeksponowanie wartości historycznej i architektonicznej analizowanego obszaru.

W zakresie przeznaczenia terenów w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie alei Wielkopolskiej - część A” w Poznaniu wyznaczono:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, oznaczone na rysunku planu symbolami **1-13MN**,
- teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej, oznaczony na rysunku planu symbolem **MN/U**,
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, oznaczone na rysunku planu symbolami **1-2MW**,
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usługowej, oznaczone na rysunku planu symbolami **1-7MW/U**,
- teren zabudowy usługowej – oświaty, oznaczony na rysunku planu symbolem **UO**,
- teren zieleni urządzonej, oznaczony na rysunku planu symbolem **ZP**,
- teren zieleni urządzonej z wodami powierzchniowymi śródlądowymi, oznaczony na rysunku planu symbolem **ZP/WS**,
- tereny dróg publicznych, oznaczone na rysunku planu symbolami **1-2KD-Z**, **1-4KD-L**, **1-8KD-D**,
- teren drogi wewnętrznej – pieszo-jezdni, oznaczony na rysunku planu symbolem **KDW**,
- teren infrastruktury technicznej – elektroenergetyki, oznaczony na rysunku planu symbolem **E**.

Większość wskazanych w projekcie mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu terenów przeznaczonych pod zabudowę obejmuje tereny zabudowy mieszkaniowej – mieszkaniowej jednorodzinnej (**1-13MN**) oraz wielorodzinnej (**1-2MW**), których łączna powierzchnia stanowi ok. 30% całkowitej powierzchni analizowanego obszaru. Należy podkreślić, że większość ze wspomnianych terenów to obecnie tereny trwale zainwestowane, w obrębie których funkcjonują pojedyncze, niezagospodarowane dotąd działki budowlane.

W odniesieniu do terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (**1-13MN**), obejmujących w większości przypadków tereny istniejącej zabudowy, zlokalizowanej w rejonie ul. Grudzieniec, ul. Nad Wierzbakiem, ul. Pałuckiej, ul. Żmudzkiej i ul. Klin, projekt mpzp ustala lokalizację nie więcej niż jednego budynku mieszkalnego jednorodzinnego na każdej działce budowlanej, przy czym w zależności od terenu ustala się lokalizację w zabudowie wolno stojącej (na terenach **3MN**, **5MN**, **9MN** i **11MN**), wolno stojącej lub bliźniaczej (na terenach **2MN** i **7MN**) lub szeregowej (na terenach **1MN**, **4MN**, **6MN**, **8MN**, **10MN**, **12MN** i **13MN**). W obrębie działki budowlanej dopuszcza się jednocześnie lokalizację nie więcej niż jednego budynku garażowego albo gospodarczego⁴⁴. Z uwagi na duży stopień zainwestowania terenów, jak również konieczność uwzględnienia parametrów zabudowy istniejącej, w projekcie mpzp zróżnicowano parametry określające maksymalną powierzchnię zabudowy działki budowlanej (od 30% na terenach **3MN**, **5MN** i **7MN**⁴⁵ do 45% na terenach **1MN**, **4MN**, **6MN**, **8MN**, **10MN**, **12MN** i **13MN**), intensywność zabudowy, powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych (160 m² dla terenów **1MN**, **4MN**, **6MN**, **8-MN**, **10MN**, **12MN**, **13MN**)⁴⁶, minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (35% na terenach **1MN**, **4MN**, **6MN**, **8MN**, **10MN**, **12MN** i **13MN**, **50%** na terenach **2MN**, **9MN** i **11MN** oraz 55% na terenach **3MN**, **5MN** i **7MN**), a także wysokość zabudowy⁴⁷.

W bezpośrednim sąsiedztwie terenów **MN** projekt planu wyznacza także niewielki teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub zabudowy usługowej **MN/U** (wskazany między ul. Klin a ul. Łady), dla którego ustala się lokalizację zabudowy o maksymalnej powierzchni zabudowy działki budowlanej wynoszącej nie więcej niż 70%, intensywności zabudowy od 0,2 do 1,5, udziale powierzchni biologicznie czynnej stanowiącym nie mniej niż 15% powierzchni działki oraz minimalnej powierzchni działki budowlanej⁴⁸ wynoszącej 500 m². W przypadku terenu tego dopuszcza się lokalizację zabudowy przy granicy działki budowlanej, a także lokalizację nie więcej niż jednego budynku garażowego albo gospodarczego⁴⁹.

Znaczną część terenów przeznaczonych pod zabudowę stanowią też tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej **MW**, wyznaczone w obrębie terenów zlokalizowanych w rejonie ul. Klin.

⁴⁴ z uwzględnieniem pozostałych ustaleń w tym zakresie

⁴⁵ przy czym nie więcej niż 220 m² dla budynku mieszkalnego

⁴⁶ z wyłączeniem działek pod lokalizację obiektów infrastruktury technicznej

⁴⁷ z uwzględnieniem pozostałych zapisów w tym zakresie

⁴⁸ z wyłączeniem działek pod lokalizację obiektów infrastruktury technicznej

⁴⁹ z uwzględnieniem pozostałych zapisów w tym zakresie

Zgodnie z ustaleniami projektu planu, ustala się lokalizację nie więcej niż jednego budynku mieszkalnego wielorodzinnego na każdej działce budowlanej oraz dopuszcza się lokalizację budynków gospodarczych lub garażowych⁵⁰. W projekcie planu określono maksymalną powierzchnię zabudowy działki budowlanej (nie większa niż 25% dla **1MW** oraz 30% dla **2MW**, przy czym w obu przypadkach nie więcej niż 220 m² dla budynku mieszkalnego wielorodzinnego), jak intensywność (od 0,2 do 1,6) oraz wysokość, minimalną powierzchnię nowo wydzielanej działki budowlanej (800 m² dla **2MW** i 900 m² dla **1MW**), a także minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, jaka musi zostać zachowana w granicach działki budowlanej (60% dla **1MW** oraz 55% dla **2MW**).

W zasięgu znacznych powierzchni (ponad 20% powierzchni obszaru projektu mpzp), na terenach zlokalizowanych wzdłuż al. Wielkopolskiej i ul. Nad Wierzbakiem, w projekcie mpzp wskazano również tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub zabudowy usługowej, oznaczone na rysunku planu symbolami **1-7MW/U**. Dla terenów tych projekt planu ustala lokalizację na działce budowlanej nie więcej niż jednego budynku mieszkalnego wielorodzinnego lub usługowego, przy czym ogranicza liczbę lokali w jednym budynku (nie więcej niż sześć). Podobnie jak w przypadku pozostałych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, dopuszcza również lokalizację na nie więcej niż jednego budynku garażowego albo gospodarczego⁵¹. Powierzchnia zabudowy w zasięgu terenów **MW/U** nie może przekraczać 30% powierzchni działki budowlanej (przy czym nie więcej niż 220 m² dla budynku mieszkalnego wielorodzinnego lub usługowego), wysokość zabudowy musi zawierać się w przedziale od 2 do 3 kondygnacji nadziemnych (nie więcej niż 10 m dla dachu płaskiego oraz 12 m w przypadku dachu stromego), intensywność zabudowy nie może być mniejsza niż 0,2 i większa niż 1,6, natomiast powierzchnia nowo wydzielanych działek budowlanych nie może być mniejsza niż 800 m². Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki budowlanej nie może stanowić mniej niż 55%.

W granicach projektu mpzp wyznaczono także jedyny teren zabudowy usługowej – oświaty **UO**, obejmujący funkcjonujący tu obecnie żłobek „Stokrotka”, zlokalizowany przy al. Wielkopolskiej 21/25. Projekt planu dla terenu tego dopuszcza lokalizację usług zdrowia i opieki społecznej (a także lokalizację budynków garażowych lub gospodarczych)⁵². Zgodnie z brzmieniem jego zapisów, maksymalna powierzchnia zabudowy działki budowlanej nie może być większa niż 20%, intensywność zabudowy musi zawierać się w przedziale od 0,3 do 1,0, wysokość budynków nie może przekraczać 15 m (od 2 do 3 kondygnacji nadziemnych), a udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki budowlanej nie może być mniejszy niż 60%. Powierzchnia nowo wydzielanych działek budowlanych w przypadku terenu **UO** (z wyłączeniem działek pod lokalizację obiektów infrastruktury technicznej) nie może być mniejsza niż 5000 m².

Ponadto, projekt mpzp ustala dostęp do przyległych dróg publicznych lub do dróg publicznych poprzez drogi wewnętrzne (dla terenów **1-13MN**, **1-7MW/U**), dla terenów **MN/U**, **UO** oraz **MW** ustala się dostęp do przyległych dróg publicznych.

W zasięgu granic projektu mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu wskazano jednocześnie dwa tereny zieleni – teren zieleni urządzonej **ZP**, wyznaczony w rejonie ul. Dworkowej, a także teren zieleni urządzonej z wodami powierzchniowymi śródlądowymi **ZP/WS**, obejmujący zagospodarowane zielenią urządzoną powierzchnie zlokalizowane w sąsiedztwie przepływającej przez analizowany obszar Bogdanki. W odniesieniu do terenów tych projekt planu ustala zachowanie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej (nie mniej niż 55% dla **ZP** oraz nie mniej niż 85% dla **ZP/WS**), zakazuje się lokalizacji stanowisk postojowych dla samochodów osobowych, dopuszczając możliwość lokalizacji stanowisk postojowych dla rowerów. Dla terenu **ZP**, projekt mpzp ustala lokalizację ciągu pieszego i rowerowego (wskazanych orientacyjnie na rysunku planu) oraz lokalizację estakady Poznańskiego Szybkiego Tramwaju⁵³, dopuszczając również lokalizację w granicach terenu urządzeń i niekubaturowych obiektów sportowo-rekreacyjnych oraz wybiegów dla psów. W odniesieniu do terenu **ZP/WS** projekt ustala natomiast zachowanie rzeki Bogdanka jako cieku otwartego, dopuszczając jednocześnie lokalizację obiektów i urządzeń związanych z wodami powierzchniowymi (takich jak: mostki, kaskady, przepusty).

W projekcie planu wyznaczono także teren infrastruktury technicznej – elektroenergetyki **E**, dla którego ustala się powierzchnię zabudowy (nie większą niż 40% powierzchni terenu), udział powierzchni biologicznie czynnej (nie mniejszy niż 10% powierzchni terenu), intensywność zabudowy

⁵⁰ z uwzględnieniem pozostałych ustaleń w tym zakresie

⁵¹ jw.

⁵² z uwzględnieniem pozostałych ustaleń w tym zakresie

⁵³ zgodnie z oznaczeniem na rysunku planu

(od 0,1 do 0,4) oraz jej wysokość (nie większą niż 4,5 m). Projekt planu reguluje jednocześnie kształt połączy dachowych (dach płaski) oraz określa dostęp do przyległych dróg publicznych.

W granicach analizowanego projektu mpzp wyznaczono również tereny komunikacji, obejmujące tereny dróg publicznych, oznaczonych na rysunku planu symbolami **1-2KD-Z**, **1-4KD-L** i **1-8KD-D** oraz teren drogi wewnętrznej, oznaczony na rysunku planu symbolem **KDW**. Dla wszystkich tych terenów w projekcie planu w sposób szczegółowy określono parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu.

W odniesieniu do wszystkich terenów zlokalizowanych w granicach obszaru opracowania omawiany projekt planu wprowadza także szereg zapisów w zakresie zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego. Przede wszystkim wprowadza szereg zakazów w odniesieniu do elementów mogących dysharmonizować przestrzeń, takich jak: wolnostojące maszty urządzeń telekomunikacyjnych, nowe napowietrzne sieci infrastruktury technicznej (z wyjątkiem sieci trakcyjnej), klimatyzatory lub wentylatory (na elewacjach i dachach budynków) od strony dróg publicznych, instalacje teletechniczne na elewacjach⁵⁴, wolno stojące stacje transformatorowe⁵⁵, a także tymczasowe obiekty budowlane z wyjątkiem kiosków wbudowanych w wiaty przystankowe komunikacji zbiorowej. Zgodnie z zapisami projektu mpzp zakazuje się również lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży większej niż 300 m², stacji obsługi pojazdów oraz myjni samochodowych, jednokondygnacyjnych obiektów usługowych, stanowisk postojowych na terenach **ZP** i **ZP/WS**, a także lokalizacji w strefach ogrodów mi.in. budynków (z wyjątkiem budynków garażowych lub gospodarczych). Zapisy projektu planu dopuszczają natomiast możliwość lokalizacji ciągów pieszych lub rowerowych⁵⁶, sieci infrastruktury technicznej oraz urządzeń budowlanych. Ponadto, w zakresie wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych, w obrębie poszczególnych terenów dróg publicznych, terenu zieleni urządzonej oraz terenu zieleni urządzonej z wodami powierzchniowymi śródlądowymi, projekt mpzp ustala nadanie spójnego charakteru obiektom małej architektury oraz oświetleniu.

Należy jednocześnie podkreślić, że omawiany projekt mpzp wprowadza szereg zapisów w zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej, ustalając m.in. ochronę fragmentu zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic XIX-wiecznego Poznania⁵⁷ (na terenie całego planu), ochronę alei kasztanowej w alei Wielkopolskiej⁵⁸, a także ochronę willi i ogrodzenia przy ul. Grudzieniec 8⁵⁹ i willi przy al. Wielkopolskiej 11⁶⁰.

W kontekście niniejszego opracowania, szczególnie istotne są ustalenia projektu mpzp w zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu. W tym zakresie, w projekcie mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu ustalono:

- zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni terenu wolnych od utwardzenia⁶¹,
- zagospodarowanie zielenią stref zieleni oraz strefy alei kasztanowców wpisanej do rejestru zabytków, wskazanych na rysunku planu, z uwzględnieniem elementów układu drogowego,
- zachowanie i uzupełnienie istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenie nowych nasadzeń,
- lokalizację rzędów drzew wskazanych na rysunku planu,
- na terenie **4KD-L** nowe nasadzenia drzew dopuszcza się jedynie pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi dotyczącymi zapewnienia bezpieczeństwa ruchu kolejowego,
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem dopuszczonych zapisami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej,
- zakaz lokalizacji stanowisk postojowych dla samochodów we wskazanych na rysunku planu strefach zieleni oraz w strefie alei kasztanowców wpisanej do rejestru zabytków i na terenie **ZP/WS**,
- dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń służących retencji lub zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych,

⁵⁴ lokalizowane w sposób widoczny od strony dróg publicznych

⁵⁵ z wyjątkiem terenu **E**

⁵⁶ w miejscach innych niż wskazane na rysunku planu

⁵⁷ wpisanej do rejestru zabytków pod nr A239 decyzją z dnia 6.10.1982 r.

⁵⁸ będącej częścią dzielnicy willowo-parkowej Sołacz, wpisanej do rejestru zabytków pod nr 244 decyzją z dnia 19.01.1983 r.

⁵⁹ wpisanych do rejestru zabytków pod nr A215 decyzją z dnia 06.03.1979 r.

⁶⁰ wpisanej do rejestru zabytków pod nr A 433/WLKP/A decyzją z dnia 09.11.2006

⁶¹ z zastrzeżeniem pozostałych ustaleń

- dopuszczenie stosowania indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe,
- dopuszczenie kształtowania elewacji budynków w formie ogrodów wertykalnych, z wyjątkiem elewacji budynków wpisanych do rejestru zabytków oraz budynków chronionych planem, wpisanych do gminnej ewidencji zabytków,
- w zakresie kształtowania komfortu akustycznego ustala się zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku:
 - na terenach **MN** jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
 - na terenach **MW** jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
 - na terenach **MN/U** i **MW/U** jak dla terenów mieszkaniowo-usługowych,
 - na terenie **UO** jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
 - na terenach **MN/U** i **MW/U**, w przypadku lokalizacji zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej lub szpitali, zabudowy zamieszkania zbiorowego, w granicach działki budowlanej – odpowiednio jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej, terenów szpitali w miastach lub zabudowy zamieszkania zbiorowego,
 - na granicach terenów o różnych standardach akustycznych w środowisku, jak dla terenów o wyższych wymaganiach akustycznych w środowisku,
- dopuszcza się stosowanie zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi,
- dopuszcza się stosowanie rozwiązań przeciwhałasowych, z wyjątkiem ekranów akustycznych.

Ochronie środowiska służyć będzie również realizacja zapisów dotyczących zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej, ustalających powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz dostęp do sieci, zachowanie ciągłości powiązań elementów infrastruktury technicznej w granicach planu, a także dopuszczające prowadzenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej⁶².

W projekcie planu znalazły się także zapisy dotyczące szczególnych warunków zagospodarowania i ograniczeń w użytkowaniu, ustalające m.in. zakaz lokalizacji budynków na terenach **ZP** i **ZP/WS** oraz terenach dróg publicznych, uwzględnienie wymagań i ograniczeń wynikających z przebiegu sieci infrastruktury technicznej (w tym wskazanych na rysunku planu), uwzględnienie szczególnych warunków zagospodarowania oraz ograniczeń wynikających z położenia w sąsiedztwie obszaru kolejowego⁶³, uwzględnienie ograniczeń wynikających z położenia w obszarze jednostki krajobrazu priorytetowego „Poznań – zachodni klin zieleni” (nr 2261), zgodnie z „Audytem krajobrazowym województwa wielkopolskiego” (wskazanego na rysunku planu), jak również uwzględnienie w zagospodarowaniu terenów ograniczeń wysokości wynikających z położenia w zasięgu powierzchni ograniczających zabudowę od lotniczych urządzeń naziemnych i powierzchni ograniczających przeszkody dla lotniska Poznań-Ławica⁶⁴.

4.3. Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami

Stosownie do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, zapisy projektu planu miejscowego muszą być zgodne z zapisami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a rada gminy uchwała plan miejscowy dopiero po stwierdzeniu, że nie narusza on ustaleń studium. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania⁶⁵ (określanym w dalszej części tekstu jako „Studium...”), obszar projektu planu „*W rejonie alei Wielkopolskiej – część A*” w Poznaniu obejmuje:

⁶² w tym monitoringu wizyjnego oraz systemu służb ratowniczych i bezpieczeństwa publicznego

⁶³ których orientacyjny zasięg jest pokazany na rysunku planu

⁶⁴ przy czym ograniczenie wysokości dla powierzchni ograniczających przeszkody obejmuje również umieszczone na obiektach urządzenia

⁶⁵ uchwała Nr LXXII/1137/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 23 września 2014 r.

- tereny o specjalnych warunkach zabudowy i zagospodarowania w grupie terenów zabudowanych lub dopuszczonych do zabudowy – **MN/MW*** – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub wielorodzinnej niskiej, w obszarze funkcjonalnego Śródmieścia,
- tereny dróg – **kdZ.5** – ul. Nad Wierzbakiem oraz **kdT.2** (trasa tramwajowa) – aleja Wielkopolska.

Dla terenów **MN/MW*** jako kierunek wiodący „Studium...” wskazuje zabudowę mieszkaniową jednorodziną, wolno stojącą, bliźniaczą lub też zabudowę wielorodzinną niską o charakterze „willi miejskich”. Jako uzupełniający kierunek przeznaczenia „Studium...” wskazuje lokalizację zabudowy usługowej towarzyszącej zabudowie mieszkaniowej, zieleni (np. parki, skwery), tereny sportu i rekreacji, tereny komunikacji i infrastruktury technicznej. W zakresie parametrów zabudowy „Studium...” określa dla tych terenów minimalną powierzchnię działek budowlanych (500 m² dla zabudowy bliźniaczej, 800 m² dla zabudowy wolno stojącej, dla zabudowy wielorodzinnej o charakterze „willi miejskich” nie określa się powierzchni), maksymalną powierzchnię zabudowy terenu (od 25 do 30%), minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (od 55 do 60%) oraz wysokość budynków (zabudowa niska). Ponadto, „Studium...” wskazuje, iż na etapie sporządzania planu miejscowego, z uwagi na inny charakter zagospodarowania, należy wyodrębnić tereny przeznaczone pod **MN** i **MW** (zabudowa willowa, nie więcej niż 6 lokali mieszkalnych).

W zasięgu obszaru projektu mpzp na rysunku „Studium...” wskazano również lokalizację elementów infrastruktury technicznej – napowietrznej linii elektroenergetycznej 110 kV.

Należy podkreślić, że cały obszar projektu mpzp zgodnie z rysunkiem „Studium...” zlokalizowany został w zasięgu granicy strukturalnego klina zieleni (zachodniego), współtworzącego historycznie ukształtowany klinowo-pierścieniowy system zieleni miasta. System ten tworzą tereny wyłączane z zabudowy oraz tereny o specjalnych warunkach zabudowy i zagospodarowania, dla których przewiduje się preferencje dla funkcji sportowo-rekreacyjnej, a także dopuszczenie zachowania na niektórych terenach kierunku przeznaczenia pod zabudowę mieszkaniową lub usługową. Nadrzędnym zadaniem jest jednak zachowanie i odtwarzanie ciągłości oraz podbudowa biologiczna istniejących elementów systemu m.in. poprzez wprowadzenie zakazu zabudowy i rozbudowy istniejących obiektów budowlanych na terenach zieleni nieurządzonej, objęcie klinowo-pierścieniowego systemu zieleni planami miejscowymi (w celu zabezpieczenia przed niekontrolowaną zabudową), zachowania możliwie największej ciągłości systemu przyrodniczego, wprowadzenie wskaźników dotyczących zachowania powierzchni biologicznie czynnych na terenach gdzie dopuszczona jest zabudowa, zachowanie korytarzy ekologicznych przy projektowaniu zespołów urbanistycznych (w szczególności wzdłuż cieków i otwartych rowów melioracyjnych), projektowanie terenów zieleni z zachowaniem ich powiązań w poszczególnych zespołach urbanistycznych itd.

W zakresie zasad ochrony zasobów środowiska, „Studium...” wskazuje na konieczność dążenia do poprawy jakości wód podziemnych oraz zapewnienia odtwarzalności ich zasobów, między innymi poprzez podjęcie działań polegających na dążeniu do konsekwentnego uzbrajania terenów pod zabudowę w infrastrukturę techniczną służącą ochronie środowiska (realizację kanalizacji sanitarnej), ograniczanie zabudowy terenów dla których wprowadzanie kanalizacji sanitarnej jest oddalone w czasie lub utrudnione, a lokalizowanie zbiorników na nieczystości ciekłe jest dopuszczone tylko jako rozwiązanie tymczasowe – do czasu budowy kanalizacji sanitarnej. W zakresie zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, jako priorytetową przyjmuje się zasadę maksymalnego zatrzymania i oczyszczenia wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstawania (a tym samym ograniczenia ilości ścieków odprowadzanych do kanalizacji deszczowej lub cieków) m.in. poprzez stosowanie układów zapewniających infiltrację wód do ziemi i zachowanie możliwie dużego udziału powierzchni biologicznie czynnej.

W zakresie ochrony powietrza, „Studium...” określa wytyczne do stosowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, zbieżne lub uzupełniające do aktualizacji Programu ochrony powietrza dla Miasta Poznania⁶⁶ i Programu ochrony powietrza w zakresie benzoalfa-pirenu⁶⁷. W celu dążenia do uzyskania i utrzymania najwyższej jakości powietrza określa się m.in.: tworzenie pasów zieleni (szczególnie wzdłuż ciągów komunikacyjnych) oraz rozmieszczanie ich w sposób

⁶⁶ Uchwała Nr XXIX/561/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie Aktualizacji Programu ochrony powietrza dla strefy: Aglomeracja Poznań (strefa Miasto Poznań) w woj. wielkopolskim (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r. poz. 508) – akt archiwalny

⁶⁷ Uchwała Nr XXIX/566/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie Programu ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla stref: Aglomeracja Poznańska, Miasto Leszno, strefy gnieźnieńsko-wrzesińskiej oraz strefy pilsko-złotowskiej w woj. wielkopolskim (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r. poz. 509) – akt archiwalny

wspomagający przewietrzanie obszarów szczególnie narażonych na kumulowanie zanieczyszczeń, projektowanie układu zabudowy zapewniającego przewietrzanie miasta, wprowadzanie zieleni izolacyjnej, ustalenie zakazu stosowania paliw stałych w obrębie projektowanej zabudowy (w przypadku stosowania indywidualnych systemów grzewczych), a także ograniczenie emisji z ogrzewania indywidualnego paliwami stałymi poprzez wzrost odbiorców ciepła sieciowego, ogrzewania elektrycznego lub gazowego.

W zakresie ochrony przed hałasem „Studium...” określa wytyczne do stosowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego – zbieżne lub uzupełniające do Programu ochrony środowiska przed hałasem⁶⁸ – w celu dążenia do uzyskania i utrzymania wymaganych standardów akustycznych.

Podsumowując, rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne wskazane w analizowanym projekcie mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu należy uznać za zbieżne z kierunkami przeznaczenia wskazanymi dla przedmiotowego obszaru w „Studium...”.

Rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne przyjęte w analizowanym w prognozie projekcie mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu są także zbieżne z kierunkami przeznaczenia wskazanymi dla przedmiotowego obszaru w uchwalonym w dniu 11 lipca 2023 r. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania⁶⁹. Zgodnie z treścią wspomnianego dokumentu, tereny zlokalizowane w granicach projektu „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu wskazane zostały w większości jako tereny przeznaczone pod zabudowę położonych na obszarach klinowo-pierścieniowego systemu zieleni – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub zabudowy usługowej oznaczone symbolem **MW/U***. W niewielkim stopniu towarzyszą im: teren parków i inne tereny zieleni urządzonej (teren oznaczony symbolem **ZP**), tereny dróg – układu podstawowego (drogi zbiorcze **kdZ**) oraz tereny transportu zbiorowego (kierunkowe trasy tramwajowe – poza drogowym układem podstawowym **kt**). Rozwiązania przyjęte w analizowanym projekcie mpzp zasadniczo uwzględniają także zaproponowany w Studium orientacyjny przebieg lokalizacji łączników zieleni.

4.4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu

Brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, obowiązującego dla danego obszaru, stanowi przyczynę pojawiania się znaczących utrudnień w określeniu zasad kształtowania polityki przestrzennej i sposobu postępowania w sprawach dotyczących przeznaczenia poszczególnych terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy (stosownie do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). Należy zauważyć, że tego rodzaju sytuacja utrudnia również skuteczną ochronę lokalnych zasobów środowiska przyrodniczego oraz walorów krajobrazowych terenów w tej części miasta.

W przypadku braku obowiązywania mpzp, uwzględniającego specyficzny charakter i szczególne walory tej części miasta, na obszarze opracowania mogą zostać zrealizowane inwestycje naruszające ład przestrzenny oraz kontekst historyczny i architektoniczny istniejącej zabudowy. W obrębie pojedynczych, niezainwestowanych dotąd działek budowlanych, zrealizowana może zostać zabudowa o znacznej intensywności, nie przystająca parametrami i formą do historycznej zabudowy Sołacza. Realizacja nowej zabudowy, przy braku kompleksowych rozwiązań w zakresie określenia obowiązujących linii zabudowy, parametrów zabudowy i zagospodarowania terenów, zasad lokalizacji na terenach elementów dysharmonizujących krajobraz, spowodować może również pogorszenie walorów krajobrazowych omawianego obszaru poprzez chaotyczny rozwój zabudowy o zróżnicowanych gabarytach, formach i przeznaczeniu. Prognozuje się, że potencjalnymi miejscami mogącymi ulec niekorzystnej zmianie wobec braku realizacji ustaleń mpzp są m.in. tereny pojedynczych działek budowlanych, na których może dojść do niekontrolowanego zwiększenia powierzchni zabudowy lub zmiany funkcji mieszkaniowej na usługową, jak również strefy ogrodów przydomowych, w obrębie których może dochodzić do istotnego zmniejszania udziału powierzchni biologicznie czynnej na skutek zwiększenia powierzchni zabudowy poszczególnych działek budowlanych (dogęszczanie zabudowy istniejącej).

⁶⁸ „Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Poznania” przyjęty uchwałą Nr LX/927/VI/2013 Rady miasta Poznania z dnia 10 grudnia 2013 r.

⁶⁹ Uchwała Nr LXXXVIII/1670/VIII/2023 Rady Miasta Poznania z dnia 11 lipca 2023 r. w sprawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania

Potencjalne zagrożenie stanowi również możliwość wprowadzenia na niezabudowane dotąd działki obiektów o funkcjach generujących znaczne ilości zanieczyszczeń, w tym hałasu, przy jednoczesnym braku zastosowania rozwiązań, pozwalających na ograniczanie negatywnego oddziaływania antropopresji na środowisko. Uniemożliwienie realizacji tego rodzaju inwestycji jest szczególnie istotne w kontekście zapewnienia właściwej ochrony terenów współtworzących klinowo-pięścieniowy system zieleni miasta.

W przypadku braku realizacji ustaleń projektu mpzp (oraz jednoczesnego utrzymania aktualnego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów) nie należy się natomiast spodziewać istotnych zmian, wpływających w sposób znaczący na kształtowanie jakości poszczególnych komponentów lokalnego środowiska na terenach trwale zainwestowanych (tereny istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej lub usługowej, teren usług oświaty). Analizowany obszar posiada dostęp do sieci infrastruktury technicznej (w tym sieci sanitarnej i ogólnospławnej, deszczowej, wodociągowej, gazowej), co pozwala przypuszczać, że prawdopodobieństwo pojawienia się zagrożeń wynikających m.in. z nieprawidłowości w zakresie prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej jest znikome.

Do najważniejszych, potencjalnych zmian w środowisku oraz sposobie zagospodarowania i użytkowania poszczególnych terenów, jakie mogą wystąpić w przypadku braku realizacji ustaleń planu miejscowego, można zatem zaliczyć:

- rozwój intensywnej zabudowy w granicach niezabudowanych obecnie działek budowlanych,
- niekontrolowany rozwój różnorodnej zabudowy i działalności (w ramach uzupełnienia istniejących struktur zabudowy),
- realizacja przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie oddziaływać na środowisko (innych niż elementy układu komunikacyjnego czy inwestycje celu publicznego z zakresu łączności publicznej),
- trudności z utrzymaniem ładu przestrzennego oraz obniżanie walorów estetycznych tej części miasta.

Podsumowując, należy podkreślić, że brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla analizowanego fragmentu Sołacza może w pewnym stopniu utrudniać realizację kierunków polityki przestrzennej, określonej w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, jak również może wpłynąć negatywnie na walory architektoniczne i krajobrazowe historycznej zabudowy Sołacza.

5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM I LOKALNYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Do najbardziej istotnych z punktu widzenia analizowanego obszaru celów ochrony środowiska, ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, należy zaliczyć cele wskazane m. in. w Konwencji o ochronie dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk (Konwencja Berneńska) z dnia 19 września 1979 r. – dotyczącej zagadnień związanych z ochroną zagrożonych wyginięciem gatunków europejskiej flory i fauny – cele istotne w kontekście obszaru projektu mpzp z uwagi na występowanie w jego granicach przedstawicieli flory i fauny (obszar opracowania zlokalizowany jest w zasięgu strukturalnego klina zieleni), czy też Konwencji krajobrazowej z dnia 20 października 2000 r. (sporządzonej we Florencji), której celem jest promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu, a także organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu. Cele określone we wspomnianych powyżej dokumentach zostały uwzględnione w omawianym projekcie mpzp m.in. poprzez wyznaczenie wyłączonych z zabudowy terenów **ZP** (teren zieleni urządzonej) i **ZP/WS** (teren zieleni urządzonej z wodami powierzchniowymi śródlądowymi), jak również wprowadzenie odpowiednich zapisów dotyczących zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu – w tym w szczególności zapisów ustalających zachowanie istniejących drzew⁷⁰, lokalizację rzędów drzew wskazanych na rysunku planu⁷¹, zagospodarowanie zielenią stref zieleni oraz strefy alei kasztanowców wpisanej do rejestru zabytków⁷², zachowanie rzeki Bogdanki jako cieków otwartego, a także zapisy określające w sposób szczegółowy

⁷⁰ a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń

⁷¹ z uwzględnieniem pozostałych ustaleń

⁷² wskazanych na rysunku planu, z uwzględnieniem elementów układu drogowego

parametry i wskaźniki kształtowania oraz zagospodarowania terenów wskazanych pod zabudowę (**MN, MN/U, MW, MW/U i UO**).

Na szczeblu krajowym cele ochrony środowiska ustanawia m.in. strategiczny dokument jakim jest Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (PEP2030). Strategia, przyjęta przez Radę Ministrów 16 lipca 2019 r., doprecyzowuje Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Głównym celem PEP2030 jest „rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców”, natomiast wśród wskazanych celów szczegółowych wskazano cele dotyczące zdrowia, gospodarki oraz klimatu. Cele szczegółowe będą realizowane przez kierunki interwencji, wśród których strategia wskazuje m.in.:

- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki poprzez osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidację źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochronę powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Należy podkreślić, że szereg ustaleń omawianego projektu mpzp – w zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu – wpisuje się w wymienione powyżej kierunki interwencji. Można tu wskazać np. na wyznaczenie terenów zieleni **ZP** i **ZP/WS**, ustalenie zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni terenu wolnych od utwardzenia oraz stref zieleni i wpisanej do rejestru zabytków strefy alei kasztanowców⁷³, określenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w granicach działki budowlanej (lub terenu), ustalenie zakazu stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe w dopuszczonych do stosowania indywidualnych systemach grzewczych.

W kontekście kształtowania polityki klimatycznej wspomnieć można również o Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020). SPA2020 wpisuje się w ramową politykę Unii Europejskiej w zakresie adaptacji do zmian klimatu, której celem jest poprawa odporności państw członkowskich na aktualne i oczekiwane zmiany klimatu, zwracając szczególną uwagę na lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych oraz redukcję kosztów społeczno-ekonomicznych z tym związanych. Głównym celem SPA2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu, realizowane poprzez określenie działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża. Działania adaptacyjne zawarte w SPA2020 obejmują zarówno przedsięwzięcia techniczne, np. budowa niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i ochrony wybrzeża, jak i zmiany regulacji prawnych, np. w systemie planowania przestrzennego ograniczające możliwość zabudowy terenów zagrożonych powodzią. Wśród planowanych do realizacji inwestycji znajduje się szereg przedsięwzięć poprawiających jakość życia mieszkańców i pobudzających wzrost gospodarczy. Planowane działania obejmują np. poprawę jakości wód, rozwój odnawialnych źródeł energii, zwiększenie zalesienia czy wsparcie dla rozwoju technologii środowiskowych. Podjęte zostaną również działania edukacyjne, wyjaśniające opinii publicznej zjawisko zmian klimatu.

Spośród zapisów analizowanego projektu mpzp „*W rejonie alei Wielkopolskiej - część A*” w Poznaniu, realizujących cele wskazane w dokumencie SPA2020 wymienić można m.in. zapisy ustalające powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, dopuszczenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej, dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń służących retencji lub zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych, ustalenie zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni terenu wolnych od

⁷³ wskazanych na rysunku planu, z uwzględnieniem elementów układu drogowego

utwardzenia oraz wskazanych na rysunku planu stref zieleni i strefy alei kasztanowców, jak również zachowanie istniejących drzew⁷⁴.

Na szczelbu gminnym wyraz realizacji strategii i polityk krajowych stanowi Program Ochrony Środowiska dla Miasta Poznania na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku. W Programie wytypowano – w poszczególnych obszarach interwencji – cele ekologiczne wraz z kierunkami działań, które sformułowano na podstawie głównych zagrożeń środowiska rozpatrywanych w kontekście aktualnych i planowanych wymogów prawnych oraz potrzeb i możliwości realizacyjnych Miasta. W ramach poszczególnych obszarów interwencji wskazano następujące cele strategiczne (jak również kierunki interwencji polityki ekologicznej):

- „poprawa jakości powietrza i ochrona klimatu” – cele: osiągnięcie dobrej jakości powietrza i jakości życia mieszkańców, rozwój gospodarki niskoemisyjnej we wszystkich sektorach – zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych;
- „zagrożenie hałasem” – cele: osiągnięcie dobrego stanu klimatu akustycznego (bez przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu), zmniejszenie hałasu komunikacyjnego w przestrzeni miejskiej;
- „pola elektromagnetyczne” – cel: utrzymanie stopnia emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu;
- „gospodarowanie wodami” – cel: racjonalne korzystanie z zasobów wodnych, ochrona przed powodzią, suszą i deficytem wody;
- „gospodarka wodno-ściekowa” – cel: poprawa jakości wody, rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej;
- „ochrona zasobów geologicznych” – cele: ochrona złóż kopalin, ograniczenie presji wywieranej przez wydobywanie złóż;
- „ochrona gleb” – cel: poprawa jakości gleby i ziemi;
- „gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów” – cel: zapewnienie zrównoważonego systemu gospodarki odpadami;
- „zasoby przyrodnicze” – cel: ochrona i zachowanie różnorodności biologicznej oraz tworzenie sieci obszarów chronionych;
- „zagrożenia poważnymi awariami” – cel: zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych i awarii pochodzących z transportu;
- „edukacja ekologiczna i działania prośrodowiskowe” – cel: zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa (zwiększenie świadomości o współodpowiedzialności za jakość środowiska);
- „monitoring środowiska” – cel: zapewnienie stałego i rzetelnego monitoringu środowiska.

Część z celów znajduje swoje odzwierciedlenie w zapisach projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu. Są to cele dotyczące:

- osiągnięcia dobrej jakości powietrza i jakości życia mieszkańców, realizowane w projekcie mpzp poprzez zapisy ustalające: dopuszczenie stosowania indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe, powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko⁷⁵, w sposób pośredni także poprzez wprowadzenie zapisów określających docelowy sposób zagospodarowania terenów **ZP** i **ZP/WS** (wykluczenie lokalizacji budynków, wysoki udział powierzchni biologicznie czynnej), określających minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej jaki musi zostać zachowany w granicach działki budowlanej na terenach przeznaczonych pod zabudowę, wprowadzenie szeregu zapisów odnoszących się do sposobu zagospodarowania zielenią, w tym m.in. zagospodarowanie zielenią stref zieleni oraz strefy alei kasztanowców, czy też zachowanie i uzupełnienie istniejących drzew⁷⁶;
- osiągnięcia dobrego stanu klimatu akustycznego, realizowane w projekcie mpzp poprzez zapisy ustalające: na terenach **MN** zapewnienie dopuszczalnych poziomów

⁷⁴ a w przypadku ich kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń

⁷⁵ z wyjątkiem dopuszczonych zapisami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej

⁷⁶ a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń

hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, na terenach **MW** zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, na terenach **MN/U** i **MW/U** zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów mieszkaniowo-usługowych, na terenie **UO** zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, na terenach **MW/U** i **MN/U** – w przypadku lokalizacji zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej lub szpitali, zabudowy zamieszkania zbiorowego – odpowiednio jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej lub terenów szpitali w miastach lub zabudowy zamieszkania zbiorowego, zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku na granicach terenów o różnych standardach akustycznych w środowisku, jak dla terenów o wyższych wymaganiach akustycznych w środowisku, dopuszczenie stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi, dopuszczenie stosowania rozwiązań przeciwhałasowych (z wyjątkiem ekranów akustycznych);

- racjonalnego korzystania z zasobów wodnych, ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody, realizowane w projekcie mpzp poprzez zapisy ustalające m.in.: zachowanie rzeki Bogdanka jako ciekę otwartego, określenie docelowego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu **ZP/WS** (zieleni urządzonej z wodami powierzchniowymi śródlądowymi), dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń służących retencji lub zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych, określenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, jaki musi zostać zachowany w granicach działki budowlanej, zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni terenu wolnych od utwardzenia⁷⁷, powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci;
- poprawy jakości wody, rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, realizowane w projekcie planu poprzez zapisy ustalające: powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, dopuszczenie robót budowlanych w zakresie infrastruktury technicznej, uwzględnienie wymagań i ograniczeń wynikających z przebiegu sieci infrastruktur technicznej (w tym wskazanych na rysunku planu);
- ochrony gleb, realizowane w projekcie mpzp poprzez zapisy ustalające: określenie docelowego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów **ZP** i **ZP/WS**, zakaz lokalizacji budynków na terenach **ZP** i **ZP/WS**, określenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej jaki musi zostać zachowany w granicach działek budowlanych (lub terenów), ustalenie zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni terenu wolnych od utwardzenia⁷⁸, zagospodarowanie zielenią stref zieleni oraz strefy alei kasztanowców (w których zakazuje się lokalizacji stanowisk postojowych dla samochodów), określenie maksymalnej powierzchni zabudowy w obrębie działek budowlanych, w granicach terenów przeznaczonych pod zabudowę;
- ochrony i zachowania różnorodności biologicznej oraz tworzenia sieci obszarów chronionych, realizowane w projekcie planu poprzez zapisy ustalające: docelowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenów **ZP** i **ZP/WS**, ochronę rzeki Bogdanka jako ciekę otwartego, zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia oraz stref zieleni i strefy alei kasztanowców wpisanej do rejestru zabytków⁷⁹, lokalizację rzędów drzew wskazanych na rysunku planu, zachowanie i uzupełnienie istniejących drzew⁸⁰, określenie minimalnych udziałów powierzchni biologicznie czynnej jakie muszą zostać utrzymane w granicach działki budowlanej (na terenach wskazanych pod zabudowę).

Dokumentem o charakterze strategicznym, przenoszącym założenia i cele zawarte w tzw. Ramowej Dyrektywie Wodnej, jest „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”. Plan ten jest narzędziem planistycznym, stanowiącym podstawę przy podejmowaniu decyzji wpływających na stan zasobów wodnych oraz zasady gospodarowania wodami w przyszłości. W planie tym ustalono cele środowiskowe dla wód powierzchniowych oraz odstępstwa od osiągnięcia celów środowiskowych. Przy ustalaniu celów środowiskowych JCW brano pod uwagę aktualny stan

⁷⁷ z zastrzeżeniem pozostałych ustaleń

⁷⁸ jw.

⁷⁹ wskazanych na rysunku planu, z uwzględnieniem elementów układu drogowego

⁸⁰ a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń

JCW w związku z wymaganym zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną warunkiem nie pogarszania ich stanu. Dla JCW będących obecnie w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu/potencjału. Ze względu na istotne różnice między naturalnymi oraz silnie zmienionymi i sztucznymi częściami wód, zróżnicowano cele środowiskowe wymagane do osiągnięcia dla poszczególnych rodzajów wód. W przypadku naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, a w przypadku wód silnie zmienionych i sztucznych – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. W obydwu przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu lub potencjału wymagane jest jednocześnie utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.

W kontekście analizowanego projektu mpzp istotne jest uwzględnienie celów środowiskowych wyznaczonych dla JCW Bogdanka kod PLRW60001718578. W aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry w latach 2016-2021 wspomniana JCW została wskazana jako silnie zmieniona część wód (SZCW) o dobrym stanie, niezagrażona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych – dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego.

Analizując wpływ realizacji ustaleń omawianego projektu mpzp „*Rejon alei Wielkopolskiej – część A*” w Poznaniu na osiągnięcie celu środowiskowego dla wspomnianej JCW nie przewiduje się wystąpienia znaczącego, negatywnego oddziaływania w tym zakresie – pod warunkiem przestrzegania ustaleń omawianego projektu mpzp oraz obowiązujących przepisów prawa, jak również stosowania rozwiązań najbardziej korzystnych z punktu widzenia ochrony środowiska. Wśród wprowadzonych do projektu mpzp zapisów, których docelowa realizacja sprzyjać będzie osiągnięciu wskazanego dla JCW celu środowiskowego, wymienić należy przede wszystkim ustalenie zachowania rzeki Bogdanka jako cieków otwartego na terenie **ZP/WS**, powiązania sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, jak również wprowadzenie zapisów odnoszących się do sposobu kształtowania zieleni w granicach obszaru opracowania (opisanych w sposób szczegółowy w pozostałych rozdziałach prognozy).

Analizując opisane powyżej cele ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, określone na szczeblu międzynarodowym, krajowym i lokalnym, należy uznać, że poprzez wprowadzenie odpowiednich zapisów projektu mpzp zostały one uwzględnione w projekcie planu w sposób właściwy (w możliwie maksymalnym stopniu).

6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO

6.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Zgodnie z brzmieniem zapisów analizowanego projektu mpzp „*W rejonie alei Wielkopolskiej - część A*” w Poznaniu, zmiany w dotychczasowym sposobie zagospodarowania i użytkowania terenów, których realizacja związana będzie z wystąpieniem znaczących, niekorzystnych oddziaływań w odniesieniu do powierzchni ziemi i warunków gruntowych, dotyczyć będą zasadniczo niezagospodarowanych dotąd działek budowlanych, zlokalizowanych w obrębie trwale zainwestowanych kwartałów zabudowy. W przypadku terenów obecnie trwale zainwestowanych, dla których nie przewiduje się wprowadzenia znaczących zmian w sposobie ich zagospodarowania (obejmujących większość terenów w granicach obszaru opracowania), skala występowania negatywnego oddziaływania na powierzchnię ziemi oraz grunty będzie miała bardzo ograniczony zasięg i nie wpłynie na pojawienie się istotnych zmian w środowisku. Lokalne i czasowe wystąpienie niekorzystnych zjawisk w obrębie tych terenów może być związane z ewentualną przebudową lub rozbudową pojedynczych obiektów, czy też modernizacją i rozbudową elementów sieci infrastruktury technicznej. Mając na uwadze powyższe prognozuje się, że ryzyko wystąpienia oddziaływań na kształtowanie powierzchni ziemi dotyczyć będzie głównie pojedynczych, niezabudowanych dotąd działek budowlanych, zlokalizowanych w obrębie terenów oznaczonych w projekcie planu symbolami **2MN, 5MN, 8MN, 10MN, 2MW** oraz **2MW/U**.

Realizacja nielicznej, przewidzianej zgodnie z ustaleniami projektu mpzp zabudowy (w ramach uzupełnienia trwale zagospodarowanych kwartałów) oraz inwestycji jej towarzyszących wymagać będzie konieczności dokonania zmian w dotychczasowym ukształtowaniu terenu oraz właściwościach podłoża. Niezbędne do przeprowadzenia przy tego rodzaju inwestycjach prace budowlane, związane m.in. z wykonaniem wykopów, wyrównaniem terenu, przemieszczeniem znacznych ilości mas ziemnych, wprowadzeniem do profilu glebowego elementów konstrukcyjnych obiektów budowlanych, a także materiałów wpływających na zmianę dotychczasowych właściwości podłoża (np. jego przepuszczalności), związane będą z występowaniem zjawisk oddziałujących niekorzystnie na

powierzchnię ziemi oraz lokalne warunki gruntowe. Wśród najbardziej istotnych skutków, jakie pojawią się w konsekwencji realizacji nowych inwestycji, wymienić należy trwałe uszczelnienie powierzchni ziemi oraz usunięcie wierzchniej warstwy gleby w obrębie terenów przeznaczonych bezpośrednio pod posadowienie budynków. Zakłada się, że skala przekształceń będzie większa w przypadku realizacji budynków z kondygnacjami podziemnymi. Należy jednocześnie zauważyć, że w przypadku pojedynczych terenów o skomplikowanych, niekorzystnych dla budownictwa warunkach gruntowo-wodnych, szczególnie istotne będzie zastosowanie rozwiązań i technologii wpływających na zmniejszenie ryzyka wystąpienia znacznych przekształceń w zakresie lokalnych warunków gruntowych.

Zasięg bezpośredniego, negatywnego oddziaływania na powierzchnię ziemi w większości przypadków obejmować będzie powierzchnie przeznaczone pod lokalizację budynków oraz część terenów bezpośrednio do nich przylegających. Z uwagi na duży stopień zainwestowania przedmiotowego obszaru nie należy spodziewać się wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań w przypadku terenów sąsiadujących z terenami, w obrębie których prowadzone będą roboty budowlane. Ewentualne, krótkotrwałe zmiany w lokalnych warunkach gruntowych mogą pojawiać się przede wszystkim na skutek składowania materiałów budowlanych oraz wykorzystywania części powierzchni na potrzeby zapewnienia dojazdu pojazdów (zniszczenie wierzchniej warstwy gleby, utwardzenie terenu). Należy równocześnie zauważyć, że oddziaływania te będą dotyczyły jedynie etapu realizacji poszczególnych inwestycji, a ich skutki będą w znacznej mierze odwracalne.

Analiza zapisów przedmiotowego projektu mpzp pozwala natomiast założyć, że ich realizacja nie będzie związana z wystąpieniem znacząco negatywnych oddziaływań na kształtowanie powierzchni ziemi i warunków gruntowych wynikających z realizacji nowych elementów układu komunikacyjnego. Wskazane w projekcie mpzp tereny dróg (**1-2KD-Z**, **1-4KD-L**, **1-8KD-D**) wyznaczone zostały w oparciu o przebieg istniejących ulic, stąd też ewentualne negatywne oddziaływania mogą dotyczyć jedynie powierzchni zlokalizowanych w ich bezpośrednim sąsiedztwie (przekształcenia na skutek prac związanych z modernizacją, czy też przebudową i rozbudową ulic), charakteryzujących się w większości przypadków znacznym przekształceniem na skutek dotychczasowego użytkowania.

Zmiany w ukształtowaniu terenu oraz właściwościach fizycznych i chemicznych podłoża w pewnym stopniu wystąpić mogą również na skutek przeprowadzenia dopuszczonych w planie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej. Realizacja inwestycji w tym zakresie może prowadzić do przekształcenia powierzchni ziemi o charakterze lokalnym i czasowym, wynikającym z konieczności wykonania wykopów, a także przemieszczenia lub wprowadzania nowych elementów sieci infrastruktury. Zjawisko to, z uwagi na swoją niewielką skalę, nie będzie jednak odgrywało znaczącej roli w kształtowaniu powierzchni ziemi oraz zmianie warunków gruntowych. Jednocześnie należy zauważyć, że zapewnienie dostępu do sieci infrastruktury technicznej jest działaniem sprzyjającym ochronie środowiska (w tym gruntów) przed zanieczyszczeniem – zmniejsza ryzyko zanieczyszczenia poszczególnych komponentów środowiska, m.in. w przypadku braku sprawnego funkcjonowania sieci kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej.

Pomimo stosunkowo niewielkiego ryzyka wystąpienia znaczących, niekorzystnych oddziaływań na powierzchnię ziemi i lokalne warunki gruntowe (obszar opracowania obejmuje trwale zainwestowane tereny, o znacznym stopniu antropogenicznego przekształcenia), do analizowanego projektu planu wprowadzono szereg ustaleń, których respektowanie pozwoli wyeliminować lub ograniczyć do minimum ryzyko wystąpienia opisanych powyżej zjawisk.

Z punktu widzenia ochrony powierzchni ziemi i warunków gruntowych za najbardziej korzystne zapisy projektu planu uznać należy zapisy dotyczące terenów wyłączonych z zabudowy – **ZP** i **ZP/WS**. Wskazanie tych terenów jako terenu zieleni urządzonej oraz terenu zieleni urządzonej z wodami powierzchniowymi śródlądowymi, w połączeniu z realizacją zapisów określających wymóg zachowania wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej (nie mniej niż 55% powierzchni terenu dla **ZP** i 85% dla **ZP/WS**) oraz zachowanie rzeki Bogdanka jako cieku otwartego, pozwoli na zminimalizowanie ryzyka związanego z wprowadzeniem znaczących zmian w ukształtowaniu powierzchni, a także umożliwi zachowanie dotychczasowych właściwości fizycznych, chemicznych i biologicznych tutejszych gruntów. Zakłada się, że ewentualna realizacja na tych terenach nielicznych inwestycji, związanych z zapewnieniem możliwości ich właściwego funkcjonowania, nie będzie wpływać w sposób znacząco negatywny na lokalne warunki gruntowe. Realizacja takich elementów zagospodarowania jak ciągi piesze i rowerowe, urządzenia i niekubaturowe obiekty sportowo-rekreacyjne, czy miejsca postojowe dla rowerów

przyczyni się w pewnym stopniu do przekształceń powierzchni ziemi i warunków gruntowych, niemniej, z uwagi na skalę oraz korzystne oddziaływania związane z funkcjonowaniem tego rodzaju elementów, przekształcenia te nie będą miały znacząco negatywnego wpływu.

Z uwagi na łączną powierzchnię terenów wskazanych w projekcie mpzp pod lokalizację zabudowy, nie mniej istotne było wprowadzenie zapisów ograniczających skalę niekorzystnych oddziaływań na powierzchnię i warunki gruntowe, jakie mogą pojawić się w konsekwencji realizacji zabudowy w zasięgu pojedynczych, niezabudowanych dotąd działek budowlanych (przede wszystkim na terenach **2MN, 5MN, 8MN, 2MW i 2MW/U**). W tym celu do projektu mpzp przede wszystkim wprowadzono zapisy określające w sposób szczegółowy maksymalną powierzchnię zabudowy działki budowlanej. Powierzchnie te zostały zróżnicowane w zależności od funkcji zabudowy, jak również dotychczasowego stopnia zainwestowania danego terenu. Należy podkreślić, że w przypadku dominujących na obszarze projektu planu terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i wielorodzinną (**1-13MN i 1-2MW**) powierzchnia zabudowy nie może przekraczać 25-45% powierzchni działki budowlanej. Lokalizacja zabudowy o znacznie większej powierzchni została przewidziana w odniesieniu do terenu **MN/U**, w obrębie którego maksymalna powierzchnia zabudowy nie może przekraczać 70% powierzchni działki⁸¹.

W celu ograniczenia możliwości wprowadzenia zbyt intensywnej zabudowy, ustalono również minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, co niewątpliwie przyczyni się do zachowania zdolności biologicznych w obrębie poszczególnych terenów i działek budowlanych (uwzględniając ich specyficzne położenie w zasięgu strukturalnego klina zieleni). Podobnie jak maksymalna powierzchnia zabudowy, minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej został zróżnicowany w zależności od dotychczasowego sposobu zagospodarowania terenów, ich lokalizacji, jak również przeznaczenia terenu. W przypadku większości terenów minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, którego utrzymania wymagają zapisy projektu mpzp, waha się w granicach od 35 do 60% powierzchni działki budowlanej. Najwyższy % powierzchni biologicznie czynnej został ustalony dla terenów **3MN, 5MN, 7MN, 1-2MW, 1-7MW/U i UO** (nie mniej niż 55 lub 60% powierzchni działki), natomiast najniższy dotyczy zabudowanego obecnie terenu **MN/U** – nie mniej niż 15% powierzchni działki. Ograniczenie powierzchni zabudowy oraz utrzymanie odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnych, przy jednoczesnym respektowaniu zapisu ustalającego zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni terenu wolnych od utwardzenia oraz stref zieleni (wskazanych na rysunku planu), pozwoli na zminimalizowanie skali negatywnych oddziaływań na kształtowanie powierzchni ziemi i warunków gruntowych, wynikających z realizacji nielicznych inwestycji budowlanych.

Podsumowując, omawiany projekt mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu ma charakter regulacyjny i nie wprowadza znaczących zmian w dotychczasowym sposobie zagospodarowania i użytkowania terenów. Nieliczne, nowe inwestycje, których realizację dopuszcza przedmiotowy projekt planu, niewątpliwie przyczynią się do wystąpienia niekorzystnych oddziaływań na powierzchnię ziemi i warunki gruntowe w obrębie części terenów (o ograniczonej skali i zasięgu), jednakże realizacja zapisów ograniczających skalę zabudowy oraz wymagających zachowania odpowiedniego udziału powierzchni niezabudowanych i biologicznie czynnych pozwoli ograniczyć skalę tego zjawiska.

6.2. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

Mając na uwadze regulacyjny charakter ustaleń projektu mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu nie przewiduje się wystąpienia znaczących, negatywnych oddziaływań na kształtowanie zasobów i jakości wód podziemnych i powierzchniowych. Czynnikiem wpływającym na przewidywany, niewielki wpływ na kształtowanie lokalnych warunków wodnych w granicach analizowanego obszaru jest jednocześnie bardzo wysoki udział terenów trwale zainwestowanych, w obrębie których poszczególne komponenty środowiska uległy przekształceniu na skutek wieloletnich inwestycji budowlanych, komunikacyjnych i infrastrukturalnych.

Realizacja inwestycji, których lokalizacja została dopuszczona na obszarze objętym granicami projektu planu, może stanowić przyczynę pojawienia się negatywnych oddziaływań w odniesieniu do lokalnych zasobów wód jedynie w niewielkim zakresie i ograniczonym zasięgu. Zakłada się, że mogą one pojawić się w przypadku prowadzenia prac budowlanych, niezbędnych do

⁸¹ co uwzględnia parametry zabudowy istniejącej na tym terenie

zrealizowania nowej (pojedynczej) zabudowy, jak również budowy, rozbudowy czy modernizacji sieci infrastruktury technicznej, wymagających ingerencji w powierzchnię ziemi i warunki gruntowe,

Realizacja nowej zabudowy oraz związany z nią rozwój sieci infrastruktury technicznej, wymaga ingerencji w powierzchnię ziemi i lokalne warunki gruntowe, a co za tym idzie, w sposób pośredni oddziałuje również na kształtowanie lokalnych warunków wodnych. Zwiększanie powierzchni zabudowanych związane jest ze wzrostem udziału powierzchni trwale uszczelnionych oraz pojawieniem się nowych obiektów, których funkcjonowanie związane jest jednocześnie z generowaniem ścieków. Skutkiem realizacji nowych inwestycji budowlanych jest zatem ograniczenie powierzchni umożliwiającej swobodną infiltrację wód opadowych i roztopowych, przyspieszenie tempa spływu powierzchniowego z terenów utwardzonych potencjalny wzrost ryzyka zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego. W przypadku realizacji zabudowy na terenach charakteryzujących się płytkim występowaniem wód gruntowych, możliwe jest także wystąpienie zjawisk wpływających niekorzystnie na utrzymanie dotychczasowego poziomu ich występowania (szczególnie w przypadku głębokich ingerencji, związanych m.in. z realizacją kondygnacji podziemnych).

Pomimo niewielkiej skali możliwych do zrealizowania na analizowanym obszarze inwestycji, konieczne było wprowadzenie do projektu planu zapisów, których respektowanie ograniczy ryzyko wystąpienia istotnych, niekorzystnych oddziaływań na lokalne zasoby wodne do minimum. W przypadku analizowanego obszaru było to szczególnie istotne z uwagi na specyficzne uwarunkowania lokalne związane z przepływającą tędy Bogdanką oraz warunkami gruntowo-wodnymi, jakie występują w zasięgu części terenów.

Dla zachowania lokalnych zasobów wód powierzchniowych najbardziej istotna będzie realizacja ustaleń projektu mpzp odnoszących się w sposób bezpośredni do występujących na tych terenach wód powierzchniowych. Omawiany projekt planu przede wszystkim ustala zachowanie przepływającej przez teren **ZP/WS** rzeki Bogdanka jako cieku otwartego. Z uwagi na jej obecność niezbędne było również dopuszczenie lokalizacji na tym terenie obiektów i urządzeń związanych z wodami powierzchniowymi, takich jak: mostki, kaskady, przepusty. Na zachowanie występujących na omawianym obszarze wód powierzchniowych w sposób pośredni wpływać będzie również utrzymanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu **ZP/WS**, dla którego ustala się konieczność zachowania wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej (nie mniej niż 85% powierzchni terenu). Utrzymanie powierzchni porośniętych zielenią będzie miało korzystny wpływ na ograniczenie zmian w zakresie stopnia zasilania wód powierzchniowych (rozwiązania sprzyjające poprawie retencji), jak również ograniczenie ryzyka zmian wynikających z ewentualnego przekształcenia terenów w bezpośrednim sąsiedztwie cieku.

Ograniczeniu oddziaływania na kształtowanie zasobów wód powierzchniowych i podziemnych sprzyjać będą jednocześnie wszystkie rozwiązania mające na celu możliwie maksymalne zatrzymanie wód opadowych i roztopowych na zlokalizowanych tu terenach. Wśród rozwiązań sprzyjających retencji wskazać należy utrzymanie dotychczasowej funkcji terenów charakteryzujących się wysokim udziałem powierzchni porośniętych zielenią (**ZP/WS** i **ZP**), dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń służących retencji lub zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych, a także wprowadzenie szeregu ustaleń mających na celu zachowanie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnych oraz funkcjonującej na analizowanym obszarze zieleni (dla terenów **3MN**, **5MN**, **7MN**, **2MW** i **1-7MW/U** nie mniej niż 55% powierzchni działki budowlanej, dla terenu **UO** i **1MW** nie mniej niż 60%). Wśród tych ostatnich wskazać należy na zapisy ustalające zagospodarowanie zielenią stref zieleni oraz strefy alei kasztanowców wpisanej do rejestru zabytków⁸², wyznaczenie stref ogrodów w zasięgu terenów zabudowy (**2-5MN**, **7-12MN**, **1-2MW**, **1-2MW/U**, **4MW/U**, **6-7MW/U** i **UO**), zachowanie istniejących drzew⁸³ oraz lokalizację rzędów drzew wskazanych na rysunku planu.

Dla ograniczenia skali prognozowanych, niekorzystnych oddziaływań na lokalne warunki wodne, szczególnie istotne będzie przestrzeganie ustaleń dotyczących terenów wskazanych pod zabudowę. Minimalizowaniu niekorzystnych skutków realizacji projektowanej zabudowy (w ramach uzupełnienia istniejących kwartałów zabudowy) służyć będzie realizacja zapisów ustalających parametry i wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenów przeznaczonych pod zabudowę. Dla terenów przeznaczonych w projekcie planu pod zabudowę wprowadzono zapisy określające minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych, maksymalną powierzchnię zabudowy, a przede

⁸² wskazanych na rysunku planu, z uwzględnieniem elementów układu drogowego

⁸³ a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń

wszystkim minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, jaki musi zostać zachowany w obrębie działki budowlanej. Realizacja tych ustaleń pozwoli zapobiec sytuacji, w której na skutek nadmiernego uszczelnienia powierzchni ziemi oraz drastycznego zmniejszenia udziału powierzchni umożliwiających swobodną infiltrację wód, wystąpiłoby zjawisko znaczącego ograniczenia zasilania wód powierzchniowych i podziemnych wodami opadowymi i roztopowymi, co w konsekwencji mogłoby doprowadzić do obniżenia poziomu występowania zwierciadła wód gruntowych oraz zmniejszenia przepływów i poziomu lustra wody w Bogdance.

W kontekście ochrony jakości lokalnych zasobów wód podziemnych istotne będzie właściwe postępowanie z wytworzonymi na obszarze opracowania ściekami. Dla zapewnienia możliwości właściwego sposobu prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej, do projektu planu wprowadzono zapisy w zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy infrastruktury technicznej, ustalając m.in. powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, zachowanie ciągłości powiązań elementów infrastruktury technicznej w granicy planu, a także dopuszczenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej. Należy zauważyć, że zapisy projektu mpzp ustalają wymóg uwzględnienia wymagań i ograniczeń wynikających z przebiegu sieci infrastruktury technicznej, w tym wskazanych na rysunku planu (m.in. istniejącego kolektora kanalizacji ogólnospławnej oraz planowanego kolektora ogólnospławnego).

Należy natomiast podkreślić, iż funkcjonująca tu zabudowa posiada aktualnie dostęp do sieci infrastruktury technicznej, w tym sieci kanalizacji sanitarnej, stąd też ryzyko zanieczyszczenia lokalnych zasobów wód podziemnych jest w przypadku omawianego obszaru znikome (ogranicza się do potencjalnych sytuacji awaryjnych).

Reasumując, ustalenia projektu mpzp przewidują możliwość wprowadzenia nowych inwestycji, których realizacja może przyczynić się do wystąpienia lokalnych, niekorzystnych oddziaływań na zasoby wód, niemniej, pełna i docelowa realizacja zapisów określających sposób zagospodarowania poszczególnych terenów, przy równoczesnym respektowaniu obowiązujących przepisów prawa oraz stosowaniu najlepszych dostępnych praktyk, pozwoli na zminimalizowanie niekorzystnych oddziaływań w możliwie maksymalnym stopniu.

6.3. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Z uwagi na brak w granicach analizowanego obszaru udokumentowanych i zarejestrowanych złóż zasobów naturalnych⁸⁴, jak również charakter ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu, nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań wpływających w sposób znacząco negatywny na kształtowanie zasobów naturalnych, wynikających z realizacji ustaleń przedmiotowego projektu planu.

6.4. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną

Różnorodność biologiczna w granicach terenów zurbanizowanych kształtowana jest przede wszystkim dzięki obecności zieleni publicznej (parki, zieleńce, skwery itd.), zieleni towarzyszącej zabudowie oraz obecności wód powierzchniowych (zbiorniki i ciek). W związku z tym istotne jest takie kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej danego terenu, które pozwoli zachować odpowiednie proporcje pomiędzy powierzchniami zabudowanymi, a terenami wolnymi od zabudowy, biologicznie czynnymi – z jednej strony pełniącymi funkcje ekologiczne, z drugiej strony poprawiającymi standard życia mieszkańców. W przypadku analizowanego obszaru różnorodność biologiczna kształtowana jest przede wszystkim dzięki obecności zagospodarowanych zielenią powierzchni towarzyszących przepływającej tędy Bogdance, jak również zagospodarowanych zielenią przydomowych ogrodów oraz rosnących na analizowanym obszarze drzew. Pomimo, iż tereny te zostały przekształcone i ukształtowane przez człowieka (nie obejmują szczególnie cennych przyrodniczo zbiorowisk i siedlisk), stanowią one główne obszary występowania przedstawicieli lokalnej flory i fauny.

Analizując wpływ realizacji ustaleń przedmiotowego projektu planu na kształtowanie lokalnej różnorodności biologicznej należy zatem zwrócić szczególną uwagę na zaproponowany docelowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenów, których obecność pełni szczególnie istotną rolę w kształtowaniu lokalnej bioróżnorodności. Zapisy projektu planu przede wszystkim zapewniają

⁸⁴ geoportal.pgi.gov.pl

utrzymanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu zieleni urządzonej i wód powierzchniowych śródlądowych **ZP/WS** (obejmującego zagospodarowany zielenią urządzone skwer, przez który w otwartym korycie przepływa Bogdanka), stanowiącego fragment korytarza ekologicznego w północno-zachodnim klinie zieleni miasta Poznania. Wyłączenie tego terenu z zabudowy i ustalenie bardzo wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej (nie mniej niż 85% powierzchni terenu), przy jednoczesnym wprowadzeniu wymogu zachowania Bogdanki jako cieku otwartego, sprzyjać będzie utrzymaniu atrakcyjnych dla zwierząt⁸⁵ powierzchni, stanowiących fragment korytarza ekologicznego wykształconego wzdłuż doliny Bogdanki. Obecność wód powierzchniowych, nawet takich, które charakteryzują się znikomym stopniem naturalności⁸⁶, wpływa na zwiększenie różnorodności dostępnych siedlisk, wpływając tym samym w sposób korzystny na kształtowanie lokalnej bioróżnorodności (m.in. sprzyja obecności ptactwa wodnego). Ewentualny brak zapisów dotyczących konieczności utrzymania istniejących wód powierzchniowych jako otwartych mógłby potencjalnie w przyszłości skutkować skanalizowaniem Bogdanki.

W granicach projektu mpzp wskazano także niewielki teren zieleni urządzonej **ZP** (o powierzchni ponad 0,2 ha), obejmujący niezabudowane powierzchnie zlokalizowane m.in. pod estakadą PST, na zachód od ul. Dworkowej. Zagospodarowanie tego terenu zgodnie z ustaleniami projektu mpzp (nie mniej niż 55% powierzchni biologicznie czynnej, zakaz lokalizacji budynków, dopuszczenie lokalizacji urządzeń i niekubaturowych obiektów sportowo-rekreacyjnych itd.) pozwoli na docelowe zwiększenie funkcjonujących w granicach obszaru planu terenów zieleni, co będzie miało korzystny wpływ na lokalną bioróżnorodność.

W projekcie planu we właściwy sposób odniesiono się jednocześnie do konieczności zachowania występującej tu roślinności wysokiej, w tym w szczególności występującej w obrębie al. Wielkopolskiej i ul. Nad Wierzbakiem. Zgodnie z brzmieniem zapisów projektu planu, ustala się zachowanie istniejących drzew⁸⁷, zagospodarowanie zielenią stref zieleni oraz strefy alei kasztanowców wpisanej do rejestru zabytków⁸⁸, a także lokalizację rzędów drzew wskazanych na rysunku planu. Ochrona i zachowanie występującego starodrzewu, poza niezaprzeczalnym wpływem na zachowanie jednego z najcenniejszych elementów tutejszej szaty roślinnej, wpływać będzie na zachowanie miejsc występowania pospolitych gatunków ptaków, czy też bezkręgowców. Sytuacji tej sprzyjać będzie jednocześnie respektowanie zapisu (odnoszącego się do całego obszaru projektu planu) ustalającego zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni terenu wolnych od utwardzenia.

Z uwagi na dotychczasowy sposób zagospodarowania terenów, za istotne uznać należy ustalenia odnoszące się do sposobu zagospodarowania terenów wskazanych w projekcie mpzp jako tereny zabudowy (**MN, MW, MN/U, MW/U, UO**). Jak już wcześniej wielokrotnie wspomniano, tereny te zlokalizowane są w zasięgu strukturalnego klina zieleni, pełniące niezwykle istotną rolę w kształtowaniu systemu zieleni całego miasta, jak również w zapewnianiu łączności ekologicznej i kształtowaniu różnorodności biologicznej. Stąd też ważne było wprowadzenie do projektu mpzp ustaleń, których realizacja pozwoli wyeliminować lub ograniczyć ewentualne niekorzystne oddziaływania związane z realizacją pojedynczych inwestycji budowlanych i infrastrukturalnych (projekt planu przewiduje jedynie możliwość uzupełnienia zabudowy w zasięgu pojedynczych działek). W kontekście utrzymania lokalnej bioróżnorodności za szczególnie istotne uznać należy zatem zapisy określające minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, jaki musi zostać zachowany w granicach działki budowlanej (wynoszący dla przeważającej liczby terenów 55% powierzchni), wskazujące lokalizację stref ogrodów (w zasięgu terenów **2-5MN, 7-12MN, 1-2MW, 1-2MW/U, 4MW/U, 6-7MW/U** i **UO**)⁸⁹, wymagające zachowania istniejących drzew, a także zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni terenu wolnych od utwardzenia⁹⁰. W znacznej części przypadków wnętrza kwartałów zabudowy charakteryzują się wysokim udziałem powierzchni porośniętych zielenią oraz obecnością licznych drzew i krzewów, stąd też prognozuje się, że skutkiem realizacji wspomnianych ustaleń będzie utrzymanie enklaw zieleni, stanowiącej jednocześnie siedliska przedstawicieli pospolitych gatunków zwierząt.

⁸⁵ w tym widywanych na terenie sąsiedniego parku Sołackiego

⁸⁶ Bogdanka na analizowanym odcinku płynie obecnie uregulowanym, wąskim korytem

⁸⁷ a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń

⁸⁸ wskazanych na rysunku planu, z uwzględnieniem elementów układu drogowego

⁸⁹ w zasięgu których ustala się zakaz lokalizacji budynków (z wyjątkiem budynków gospodarczych i garażowych) oraz zakaz lokalizacji powierzchni utwardzonych, z wyjątkiem dojeżdż i dojazdów do budynków gospodarczych i garażowych

⁹⁰ z zastrzeżeniem pozostałych ustaleń

Analizując ustalenia przedmiotowego projektu planu można jednocześnie zauważyć, że niekorzystne oddziaływania na lokalną bioróżnorodność dotyczyć będą najprawdopodobniej pojedynczych, niezabudowanych dotąd działek budowlanych, dla których projekt przewiduje możliwość realizacji zabudowy (uzupełnienie zabudowy istniejącej, np. w granicach terenów **2MN**, **5MN**). We wspomnianych powyżej przypadkach przewiduje się wystąpienie niekorzystnych oddziaływań związanych z usunięciem pokrywy roślinnej, zniszczeniem wierzchniej warstwy gleby oraz trwałym uszczelnieniem części powierzchni, przeznaczonych bezpośrednio pod lokalizację projektowanych budynków. Należy natomiast zauważyć, że różnorodność biologiczna w obrębie terenów zabudowanych kształtowana jest przede wszystkim dzięki obecności roślin i zwierząt charakteryzujących się znacznie większą odpornością na niekorzystne czynniki środowiskowe oraz większym przystosowaniem w zakresie funkcjonowania w obrębie terenów antropogenicznie przekształconych, stąd też zakłada się, że ewentualne niekorzystne oddziaływania będą miały charakter okresowy i nie będą wpływać na lokalną bioróżnorodność w sposób długofalowy.

Reasumując, realizacja ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu zakłada kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej w sposób umożliwiający zachowanie właściwego stosunku terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz terenów o znacznym udziale powierzchni biologicznie czynnych, pozwalających na utrzymanie stosunkowo wysokiej różnorodności biologicznej terenów zlokalizowanych w zasięgu strukturalnego klina zieleni.

6.5. Oddziaływanie na szatę roślinną

Analizowany projekt mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu jest projektem o charakterze regulacyjnym, uwzględniającym aktualny sposób zagospodarowania większości terenów zlokalizowanych w zasięgu jego granic. Ponadto, wśród najważniejszych celów opracowania projektu mpzp wymienić należy utrzymanie sposobu zagospodarowania terenów o wysokim (jak na warunki miejskie) udziale powierzchni zagospodarowanych zielenią, w tym terenu zieleni urządzonej w północno-zachodniej części obszaru (skwer Czesława Janickiego), położonych w zasięgu strukturalnego klina zieleni. Z uwagi na powyższe prognozuje się, że realizacja ustaleń projektu planu dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania przedmiotowego obszaru, nie spowoduje znaczących negatywnych zmian w zakresie różnorodności, charakteru oraz zasobności lokalnej flory. Ewentualne negatywne oddziaływania o stosunkowo niewielkim zasięgu wystąpią w przypadku realizacji zamierzeń inwestycyjnych, dotyczących lokalizacji zabudowy w obrębie pojedynczych niezabudowanych dotąd działek budowlanych lub realizacji inwestycji w zakresie sieci infrastruktury, związanych z koniecznością trwałego uszczelnienia powierzchni ziemi i usunięciem istniejącej pokrywy roślinnej.

Zapisy projektu planu gwarantują przede wszystkim ochronę i zachowanie terenu zieleni urządzonej w dolinie Bogdanki, wchodzącego w skład północno-zachodniego klina zieleni miasta Poznania – będącego podstawowym elementem całego systemu klinowo-pierścieniowego zieleni. Zachowanie pasa terenu pomiędzy Parkiem Sołackim i parkiem im. A. Wodziczki jako zieleni urządzonej z wodami powierzchniowymi śródlądowymi (**ZP/WS**) wpisuje się w przebieg korytarza ekologicznego wykształconego wzdłuż doliny Bogdanki. Zapisy planu ustalające dla terenu **ZP/WS** zachowanie rzeki Bogdanka jako cieków otwartych oraz utrzymania nie mniej niż 85% powierzchni terenu jako powierzchni biologicznie czynnej – stwarzają warunki właściwe dla zachowania całej szaty roślinnej, szczególnie przy jednoczesnym respektowaniu ustaleń odnoszących się do sposobu kształtowania zieleni na całym analizowanym obszarze. Wprowadzenie zakazu lokalizacji budynków oraz stanowisk postojowych dla samochodów będzie natomiast sprzyjać zachowaniu nienaruszonych warunków gruntowo-wodnych zapewniających właściwy wzrost roślin, a w szczególności występujących tu okazałych drzew. Ewentualna realizacja dopuszczonych planem obiektów i urządzeń związanych z wodami powierzchniowymi (takich jak mostki, kaskady, przepusty) oraz stanowisk postojowych dla rowerów, z uwagi na specyfikę tego rodzaju inwestycji, nie będzie wpływać w sposób istotny na tutejszą roślinność.

Projekt planu na obszarze po zachodniej stronie ul. Dworkowej – pod estakadą PST – wyznacza także teren zieleni urządzonej, oznaczony symbolem **ZP**. Na terenie tym, podobnie jak na terenie **ZP/WS**, ustalono zakaz lokalizacji budynków oraz wprowadzono wymóg zachowania wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej (nie mniej niż 55% powierzchni terenu). Taki sposób zagospodarowania, przy jednoczesnym ograniczeniu możliwych do realizacji inwestycji, będzie sprzyjać zachowaniu warunków gruntowo-wodnych, zapewniających właściwy wzrost roślin. Realizacja

dopuszczonych planem stanowisk postojowych dla samochodów osobowych i rowerów, urządzeń i niekubaturowych obiektów sportowo-rekreacyjnych oraz wybiegów dla psów może nieznacznie pogorszyć warunki do wzrostu roślin, niemniej, wprowadzenie tego rodzaju elementów umożliwiono z uwagi na bardziej „użytkową” rolę tego terenu (w porównaniu do terenu **ZP/WS**).

Z punktu widzenia ochrony najcenniejszych elementów lokalnej szaty roślinnej równie istotne będzie respektowanie zapisów ustalających zagospodarowanie zielenią stref zieleni oraz strefy alei kasztanowców wpisanej do rejestru zabytków, wskazanych na rysunku planu (na terenach **2KD-Z**, **2-3KD-L**)⁹¹, jak również lokalizację rzędów drzew wskazanych na rysunku planu oraz zachowanie istniejących drzew⁹². Ochrona zieleni urządzonej i drzewostanów terenu alei Wielkopolskiej (**1-3KD-L**) dodatkowo wspierana jest przez zapisy ustalające ochronę alei kasztanowej, będącej częścią dzielnicy willowo-parkowej Sołacz, wpisanej do rejestru zabytków pod nr 244, decyzją z dnia 19.01.1983 r. Ograniczenia w zakresie wprowadzania nowych nasadzeń drzew dotyczą jedynie terenów **2KD-Z** i **4KD-L**, dla których nowe nasadzenia drzew dopuszcza się jedynie pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi dotyczącymi zapewnienia bezpieczeństwa ruchu kolejowego.

Jak już wcześniej wspomniano, realizacja ustaleń mpzp na terenach **MN**, **MN/U**, **MW**, **MW/U** i **UO** generalnie nie będzie powodowała znaczącego oddziaływania na szatę roślinną omawianego obszaru. Większość tych terenów charakteryzuje się występowaniem ukształtowanej zieleni towarzyszącej zabudowie, która nie powinna podlegać znaczącym przekształceniom, wynikającym z realizacji ustaleń projektu mpzp. Zmiany, w wyniku których dojdzie do strat powierzchni biologicznie czynnych (porośniętych zielenią), będą dotyczyły jedynie pojedynczych, dotąd niezabudowanych działek, na których projekt planu dopuszcza lokalizację budynków.

We wspomnianych przypadkach negatywne oddziaływania na roślinność związane będą głównie z koniecznością usunięcia zieleni na terenach przeznaczonych bezpośrednio pod lokalizację nowych budynków oraz zniszczeniem części roślinności na terenach wykorzystywanych na etapie realizacji inwestycji. Długofalowe oddziaływania o niekorzystnym charakterze związane będą natomiast z trwałym ograniczeniem powierzchni potencjalnie dostępnych dla roślinności, wynikającym z uszczelnienia terenów o powierzchni odpowiadającej zazwyczaj powierzchni projektowanej zabudowy.

Dla możliwie maksymalnego ograniczenia prognozowanych zmian w zakresie lokalnej szaty roślinnej niezwykle istotne będzie zatem przestrzeganie ustaleń w zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy na przeznaczonych pod zabudowę terenach **MN**, **MN/U**, **MW**, **MW/U** i **UO**. Aby zminimalizować ryzyko znaczącego zmniejszenia powierzchni dostępnej dla roślin projekt planu określa maksymalną powierzchnię zabudowy oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, jaki musi zostać utrzymany w granicach działki budowlanej, który w przypadku znacznej części terenów (**3MN**, **5MN**, **7MN**, **1-2MW**, **1-7MW/U** i **UO**) nie może stanowić mniej niż 55-60% powierzchni działki budowlanej. Ponadto, w zasięgu terenów **2-5MN**, **7-12MN**, **1-2MW**, **1-2MW/U**, **4MW/U**, **6-7MW/U** i **UO** projekt planu wskazuje lokalizację stref ogrodów, w których zakazuje się lokalizacji budynków (z wyjątkiem budynków garażowych i gospodarczych), powierzchni utwardzonych⁹³ oraz stanowisk postojowych dla samochodów⁹⁴, a w odniesieniu do wszystkich terenów ustala zagospodarowanie zielenią wszystkim powierzchni terenu wolnych od utwardzenia⁹⁵. Respektowanie zapisów ustalających wymóg zachowania wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej wraz z wyżej wymienionymi zapisami odnoszącymi się do kształtowania zieleni na terenach zabudowy, będzie sprzyjać zachowaniu istniejącej roślinności oraz ograniczeniu ryzyka nadmiernego uszczelnienia powierzchni ziemi, prowadzącego do przekształcenia właściwości gleb oraz ograniczenia dostępnych dla roślin siedlisk.

Analiza przyjętych w projekcie mpzp parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy pozwala zatem założyć, że w większości przypadków na terenach tych zrealizowana zostanie zabudowa o dość ekstensywnym – jak na warunki miejskie – charakterze⁹⁶, uwzględniająca lokalizację przedmiotowego obszaru w obrębie strukturalnego klina zieleni oraz związaną z tym konieczność zachowania możliwie rozległych powierzchni zagospodarowanych zielenią.

⁹¹ z uwzględnieniem elementów układu drogowego

⁹² a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń

⁹³ z wyjątkiem dojazdów i dojazdów do budynków garażowych lub gospodarczych

⁹⁴ z wyjątkiem stanowisk postojowych sytuowanych w budynkach garażowych

⁹⁵ z zastrzeżeniem pozostałych ustaleń

⁹⁶ dotyczy to przede wszystkim terenów dla których ustala się wymóg zachowania nie mniej niż 50-60% powierzchni działki jako powierzchni biologicznie czynnej

Niekorzystnych oddziaływań na szatę roślinną o lokalnym zasięgu i niewielkiej intensywności spodziewać się można w przypadku realizacji części inwestycji w zakresie realizacji, modernizacji i przebudowy elementów sieci infrastruktury technicznej, których realizacja związana jest z czasowym i lokalnym zniszczeniem roślinności. Oddziaływania te wystąpią wyłącznie na etapie realizacji inwestycji, a ich charakter będzie czasowy i w znacznym stopniu odwracalny (możliwość odtworzenia pokrywy roślinnej po zakończeniu prac realizacyjnych – w przypadku braku uszczelnienia powierzchni ziemi).

Reasumując, zakłada się, że respektowanie szeregu wprowadzonych do projektu planu ustaleń, przy jednoczesnym stosowaniu przy realizacji inwestycji rozwiązań optymalnych w kontekście ochrony środowiska, pozwoli utrzymać charakter tutejszej szaty roślinnej, charakteryzującej się znacznym udziałem roślinności wysokiej. Podkreślenia wymaga fakt, iż realizacja ustaleń projektu mpzp nie spowoduje uszczuplenia powierzchni zajmowanych przez zbiorowiska szczególnie cenne przyrodniczo, czy też podlegające ochronie prawnej, a uwzględnienie dotychczasowego sposobu zagospodarowania terenu zieleni funkcjonującego w dolinie Bogdanki (**ZP/WS**) zagwarantuje ochronę przed zainwestowaniem najważniejszych elementów⁹⁷ współtworzących tereny klina zieleni.

6.6. Oddziaływanie na zwierzęta

Podobnie jak w przypadku szaty roślinnej, nie przewiduje się wystąpienia istotnych, negatywnych oddziaływań dla lokalnej fauny na większości terenów, wynikających z realizacji ustaleń analizowanego projektu mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu. Czynnikiem, który w sposób najbardziej znaczący będzie wpływał na zminimalizowanie skali występowania ewentualnych negatywnych oddziaływań, będzie zachowanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania terenów, stanowiących miejsce występowania większości przedstawicieli zwierząt.

Do najważniejszych ustaleń projektu mpzp ograniczających ryzyko wystąpienia znaczących oddziaływań na występujące tu zwierzęta należy utrzymanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu zieleni urządzonej z wodami śródlądowymi **ZP/WS**, dla którego ustala się wymóg zachowania nie mniej niż 85% powierzchni terenu jako powierzchni biologicznie czynnej oraz zakazuje się lokalizacji budynków i stanowisk postojowych dla samochodów. W kontekście utrzymania dotychczasowej różnorodności gatunkowej zwierząt szczególnie ważne będzie respektowanie zapisu ustalającego zachowanie rzeki Bogdanka jako cieku otwartego. Obecność wód powierzchniowych, nawet niewielkich i charakteryzujących się znacznym stopniem antropogenicznego przekształcenia, sprzyjać będzie utrzymaniu dotychczasowych warunków siedliskowych, preferowanych przez zwierzęta związane z terenami o specyficznych warunkach wilgotnościowych (np. pospolite gatunki mięczaków, ptactwo wodne itd.). Zachowanie terenów zieleni, charakteryzujących się wysokim udziałem powierzchni biologicznie czynnej pozwoli jednocześnie na utrzymanie funkcjonowania lokalnego korytarza ekologicznego (wykształconego wzdłuż przepływającej tędy Bogdanki), umożliwiającego migrację zwierząt między terenami zlokalizowanymi poza granicami obszaru projektu planu (park Sołacki, park im. A. Wodziczki).

W kontekście ograniczenia zmian w zakresie dostępności siedlisk i miejsc żerowania dla pospolitych gatunków zwierząt pozytywnie oceniać należy również wskazanie terenu zieleni urządzonej **ZP**. Uniemożliwienie wprowadzenia znaczących zmian w zakresie dotychczasowego sposobu zagospodarowania tego terenu (zakaz zabudowy, wysoki udział powierzchni biologicznie czynnej), zapobiegnie znaczącym zmianom panujących tu warunków siedliskowych i ograniczy ryzyko zmniejszenia dostępności do części siedlisk na skutek wprowadzania nowych elementów zagospodarowania.

Na obszarze opracowania nie stwierdzono szczególnie cennych przyrodniczo siedlisk⁹⁸, spotykanych w granicach znacznej części terenów północno-zachodniego klina zieleni (m.in. w granicach użytków ekologicznych „Bogdanka”), stąd też zaproponowane uzupełnienie istniejącej zabudowy nie powinno stanowić przyczyny drastycznego zmniejszenia różnorodności gatunkowej występujących tu dotychczas przedstawicieli fauny.

Niemniej, realizacja części ustaleń projektu związana będzie z występowaniem negatywnych oddziaływań na zwierzęta, które pojawią się głównie na skutek ograniczenia ich siedlisk w wyniku trwałego uszczelnienia powierzchni ziemi, a także czasowego ograniczenia powierzchni dostępnych dla zwierząt na skutek prowadzenia robót budowlanych (okresowe i ograniczone przestrzennie zjawisko

⁹⁷ w zasięgu granica omawianego projektu mpzp

⁹⁸ pomimo położenia przedmiotowego obszaru w zasięgu granic strukturalnego klina zieleni

zniszczenia pokrywy roślinnej i wierzchniej warstwy gleby na skutek prowadzonych prac ziemnych) – w zasięgu pojedynczych, niezagospodarowanych dotąd działek budowlanych⁹⁹. Czynnikiem powodującym czasowe i lokalne zmniejszenie różnorodności zwierząt pojawiających się na omawianym obszarze może być także wzrost natężenia hałasu, generowanego na skutek pracy maszyn budowlanych i zintensyfikowania transportu materiałów budowlanych (płoszenie zwierząt). Należy jednak zaznaczyć, że z uwagi na niewielką skalę możliwych do realizacji inwestycji (uzupełnienie zabudowy w obrębie pojedynczych, niezabudowanych dotąd działek budowlanych) oraz ograniczony czasowo i przestrzennie charakter prowadzonych działań, oddziaływania generowane na skutek realizowanych inwestycji nie będą miały istotnego wpływu na kształtowanie lokalnej różnorodności fauny.

Mając na uwadze szczególne znaczenie przedmiotowego obszaru w kształtowaniu systemu zieleni miasta, (tereny położone w zasięgu strukturalnego klina zieleni), jak również w zapewnianiu łączności ekologicznej z terenami o szczególnych walorach przyrodniczych, konieczne było uwzględnienie w projekcie mpzp rozwiązań minimalizujących ryzyko wystąpienia negatywnych oddziaływań na lokalną bioróżnorodność, w tym lokalną faunę, wynikających ze zmiany dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania pojedynczych działek budowlanych (w zasięgu terenów zainwestowanych w znacznym stopniu).

Wśród najważniejszych rozwiązań, wpływających na zminimalizowanie skali negatywnych oddziaływań, jakie wystąpić mogą w zasięgu terenów przeznaczonych pod zabudowę, należy wskazać ustalenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, jaki musi zostać utrzymany w obrębie poszczególnych działek budowlanych (w przypadku znacznej części terenów nie mniej niż 55-60%), ograniczenie maksymalnej powierzchni zabudowy działki budowlanej, jak również wskazanie stref ogrodów i ustalenie zachowania istniejących drzew¹⁰⁰. Docelowe i pełne zrealizowanie wspomnianych ustaleń zapobiegnie zbyt intensywnej zabudowie poszczególnych działek budowlanych, eliminując jednocześnie ryzyko trwałego uszczelnienia wszystkich powierzchni dostępnych dotychczas dla zwierząt. Utrzymanie wysokiego udziału zieleni, a szczególnie możliwie maksymalne zachowanie cennej zieleni wysokiej, przyczyni się w sposób bezpośredni do zachowania miejsc stanowiących przestrzeń życiową wielu gatunków zwierząt, jak również zapewnienia dostępności do bazy pokarmowej, czy też miejsc rozrodu.

Równie istotną rolę w ograniczeniu niekorzystnych oddziaływań na kształtowanie różnorodności gatunkowej tutejszej fauny pełnić będzie przestrzeganie zapisów projektu mpzp ustalających zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni terenu wolnych od utwardzenia¹⁰¹, zachowanie istniejących drzew¹⁰², lokalizację rzędów drzew (wskazanych na rysunku planu), a także zagospodarowanie zielenią stref zieleni (na terenach **2KD-Z**, **2KD-L**, **6KD-D**) oraz strefy alei kasztanowców wpisanej do rejestru zabytków¹⁰³. Prognozuje się, że utrzymanie (lub wprowadzanie) enklaw zieleni w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy oraz istniejących ulic, będzie miało pozytywny wpływ na utrzymanie miejsc występowania zwierząt, reprezentowanych przez gatunki przystosowane do życia w warunkach silnie antropogenicznie przekształconych siedlisk. Tego rodzaju działania są szczególnie istotne z uwagi na położenie przedmiotowego obszaru w obrębie strukturalnego klina zieleni, umożliwiającego migrację zwierząt między terenami o szczególnie wysokich walorach przyrodniczych i ekologicznych.

Podsumowując, prognozuje się, iż realizacja ustaleń projektu mpzp wpłynie w sposób korzystny na zminimalizowanie i ograniczenie skali ewentualnych niekorzystnych oddziaływań na przedstawicieli lokalnej fauny, wynikających z realizacji nielicznych inwestycji przewidzianych w projekcie mpzp. Ponadto należy zaznaczyć, że realizacja ustaleń dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów zieleni (**ZP/WS**, **ZP**) oraz terenów zabudowy (**MN**, **MN/U**, **MW**, **MW/U**, **UO**) pozwoli na utrzymanie dotychczasowej różnorodności biologicznej na analizowanym obszarze.

⁹⁹ w zasięgu terenów **1-2MN**, **6MN**, **2MW** i **2MW/U**

¹⁰⁰ a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń

¹⁰¹ z zastrzeżeniem pozostałych ustaleń

¹⁰² a w przypadku kolizji z planowaną i istniejącą infrastrukturą lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń

¹⁰³ wskazanych na rysunku planu, z uwzględnieniem elementów układu drogowego

6.7. Oddziaływanie na ludzi

Prognozuje się, iż realizacja inwestycji przewidzianych w projekcie mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu nie będzie związana z wystąpieniem znaczących oddziaływań o niekorzystnym charakterze na mieszkańców analizowanego obszaru, jak i terenów bezpośrednio z nim sąsiadujących. Zapisy i ustalenia omawianego projektu planu mają charakter regulacyjny, a ich realizacja pozwoli w większości przypadków na utrzymanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów.

Prognozuje się, że ewentualne niekorzystne oddziaływania na mieszkańców przedmiotowego obszaru związane będą przede wszystkim ze zjawiskami występującymi na etapie realizacji poszczególnych inwestycji, obejmującymi m.in. czasowy i lokalny wzrost zapylenia (na skutek wykonywania prac ziemnych i budowlanych) oraz wzrost hałasu (związany z pracą sprzętu budowlanego). Należy jednak zauważyć, że zjawiska te będą miały charakter tymczasowy i odwracalny, a ich wpływ na mieszkańców analizowanego obszaru (jak i terenów sąsiednich) powinien ustać w momencie zakończenia realizacji poszczególnych inwestycji. Uzupełnienie zabudowy w zasięgu pojedynczych działek budowlanych (na terenach **2MN**, **5MN**, **8MN**, **2MW** oraz **2MW/U**) związane będzie także z minimalnym wzrostem ruchu kołowego w obrębie istniejących ulic, niemniej zakłada się, że wzrost ten nie będzie czynnikiem wpływającym na pojawienie się dyskomfortu w odczuciu mieszkańców istniejącej zabudowy.

Jednocześnie należy zauważyć, że realizacja ustaleń przedmiotowego projektu mpzp związana będzie z wystąpieniem zjawisk mających korzystny wpływ na mieszkańców analizowanego obszaru. Bezpośredni i korzystny wpływ na poprawę komfortu życia tutejszych mieszkańców będzie miała realizacja zapisów w zakresie modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej, ustalających powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, jak również dopuszczenie prowadzenia robót budowlanych w zakresie sieci technicznej. W analizowanym projekcie planu wskazano również na konieczność uwzględnienia wymagań i ograniczeń wynikających z przebiegu sieci infrastruktury technicznej, w tym wskazanych na rysunku planu.

Docelowa realizacja ustaleń projektu mpzp spowoduje ujednoczenie funkcji i sposobu zagospodarowania terenów znajdujących się w granicach obszaru opracowania, uniemożliwiając wprowadzanie na te tereny funkcji kolidujących z zabudową mieszkaniową. Respektowanie ustaleń projektu mpzp w zakresie parametrów zabudowy i wskaźników zagospodarowania poszczególnych terenów zabudowy, przy jednoczesnym wprowadzeniu szeregu ustaleń odnoszących się do zagospodarowania zielenią, zapewni utrzymanie uporządkowanych przestrzeni, charakteryzujących się wysokim udziałem powierzchni zagospodarowanych zielenią (pod warunkiem realizacji zapisów projektu mpzp w tym zakresie), jak również znacznymi walorami historycznymi i architektonicznymi.

W kontekście zachowania komfortu zamieszkania w granicach obszaru projektu mpzp (jak i na terenach sąsiednich) wspomnieć można również o wskazaniu terenu **UO** (zabudowa usługowa – oświaty), którego docelowy sposób zagospodarowania sprzyja zachowaniu dostępności placówek oświatowych w tej części miasta, jak również dopuszczeniu lokalizacji funkcji usługowych w zasięgu terenów **MN/U** i **1-7MW/U** (co z kolei sprzyja dostępności do usług).

Za szczególnie istotne dla mieszkańców analizowanego obszaru, jak i mieszkańców całego miasta, uznać należy rozwiązania dotyczące określenia docelowego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów zieleni, stanowiących element strukturalnego klina zieleni. Uniemożliwienie lokalizacji zabudowy w granicach terenu zieleni urządzonej z wodami śródlądowymi urządzonej **ZP/WS**¹⁰⁴, jak również dopuszczenie możliwości wprowadzenia elementów zagospodarowania wpływających na podniesienie atrakcyjności i funkcjonalności tego terenu (dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń związanych z wodami powierzchniowymi, miejsc postojowych dla rowerów), będzie rozwiązaniem korzystnym dla mieszkańców obszaru opracowania, jak i terenów sąsiednich. Wykształcenie zagospodarowanych zielenią przestrzeni, wyposażonych w odpowiednie elementy infrastruktury (stanowiących kontynuację graniczącego z obszarem opracowania parku Sołackiego i parku im. A. Wodiczki), sprzyjać będzie dalszemu wykorzystaniu tych terenów na potrzeby wypoczynku i rekreacji. Zwiększeniu dostępności mieszkańców do terenów zieleni sprzyjać będzie również zrealizowanie zapisów projektu mpzp w odniesieniu do terenu zieleni urządzonej **ZP**, wyznaczonego w sąsiedztwie ul. Dworkowej (w pasie terenu pod estakadą PST),

¹⁰⁴ obejmującego skwer Czesława Janickiego

w obrębie którego umożliwiono m.in. lokalizację urządzeń i niekubaturowych obiektów sportowo-rekreacyjnych, wybiegów dla psów czy stanowisk postojowych dla rowerów.

Dla zapewnienia wyższej jakości życia oraz bezpieczeństwa mieszkańców analizowanego obszaru, niezbędne było również wprowadzenie ustaleń, których realizacja pozwoli na zachowanie i właściwą ochronę elementów środowiska przyrodniczego. Rosnące zanieczyszczenie poszczególnych komponentów środowiska (zwłaszcza powietrza) pogarsza warunki życia, a długotrwałe narażenie na działanie szkodliwych substancji może być czynnikiem wpływającym na wzrost zachorowań i umieralności na skutek poszczególnych chorób. W związku z powyższym, konieczne było wprowadzanie do projektu planu takich ustaleń, których realizacja pozwoliłaby na zmniejszenie ryzyka zanieczyszczenia środowiska, a co za tym idzie pogorszenia jakości życia mieszkańców przedmiotowego terenu. Z uwagi na powyższe, do analizowanego projektu planu wprowadzono zapisy (opisane szczegółowo w pozostałych rozdziałach) dotyczące między innymi ochrony i sposobu kształtowania zieleni na całym analizowanym obszarze, a także zasad kształtowania komfortu akustycznego na terenach wymagających ochrony akustycznej, czy też zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów sieci infrastruktury technicznej.

Wspomnieć można również, że na obszarze opracowania ograniczono możliwość lokalizacji obiektów, których funkcjonowanie mogłoby stanowić źródło uciążliwości w odczuciu mieszkańców terenów sąsiednich – zakazując lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko¹⁰⁵, a także zakazując lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 300 m², stacji obsługi pojazdów oraz myjni samochodowych. Wyeliminowanie możliwości funkcjonowania tego rodzaju obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej (wielorodzinnej i jednorodzinnej) sprzyjać będzie zmniejszeniu ryzyka wystąpienia lokalnych konfliktów społecznych w przyszłości.

Reasumując, realizacja przewidzianych w projekcie mpzp nielicznych inwestycji może w nieznacznym stopniu negatywnie wpływać na mieszkańców części terenów zlokalizowanych w granicach analizowanego obszaru (głównie na etapie realizacji inwestycji), niemniej, prognozuje się, że w przypadku pełnej i docelowej realizacji wszystkich ustaleń projektu mpzp (jak również przestrzeganiu przepisów prawa w zakresie szeroko rozumianej ochrony środowiska) możliwe będzie utrzymanie lub niekiedy podniesienie komfortu i jakości życia na obszarze projektu mpzp „*W rejonie alei Wielkopolskiej – część A*” w Poznaniu.

6.8. Oddziaływanie na krajobraz

Omawiany obszar mpzp zlokalizowany jest w granicach północno-zachodniego klina zieleni oraz na obszarze zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic miasta (częściowo w układzie urbanistycznym Sołacza), w związku z tym do najważniejszych celów projektu mpzp należy ochrona założenia krajobrazowego zieleni, ochrona obiektów zabytkowych oraz wyeksponowanie historycznych układów urbanistyczno-architektonicznych.

Analizowany projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku większości terenów nie wprowadza ustaleń, których realizacja mogłaby w sposób istotny naruszyć walory krajobrazowe przedmiotowego obszaru. Zgodnie z głównym założeniem analizowanego projektu planu, wśród terenów przeznaczonych pod zabudowę największą powierzchnię zajmują tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (**1-13MN**), którym w mniejszym stopniu towarzyszą tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Plan miejscowy zapewnia ochronę mieszkalnego charakteru tej części Sołacza, wskazując jednocześnie tereny, na których – poza funkcją mieszkaniową – przewidziano także możliwość lokalizacji funkcji usługowych (**1-7MW/U** i **MN/U**). Tego rodzaju przeznaczenie ustalono w odniesieniu do terenów zabudowy zlokalizowanej przede wszystkim w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących tras komunikacyjnych (al. Wielkopolska, ul. Nad Wierzbakiem)¹⁰⁶, w obrębie których w chwili obecnie prowadzona jest różnego rodzaju działalność usługowa.

Zakłada się, że realizacja nowej zabudowy w ramach uzupełnienia zabudowy istniejącej (w obrębie pojedynczych, niezabudowanych dotąd działek), przy uwzględnieniu określonych szczegółowo parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy (w tym powierzchni zabudowy, jej intensywności i wysokości, kształtu dachów), respektowaniu zapisów dotyczących lokalizacji

¹⁰⁵ z wyjątkiem inwestycji dopuszczonych planem oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej

¹⁰⁶ przeznaczenie zabudowy pod funkcje, dla których przepisy ochrony środowiska ustalają niższe wymogi w zakresie standardów akustycznych (bądź też nie definiują ich wcale)

zgodnie z liniami zabudowy (wyznaczonymi na rysunku planu)¹⁰⁷ oraz zapisów odnoszących się do sposobu zagospodarowania zieleni, zminimalizuje ryzyko wprowadzenia na niezabudowane dotąd działki zabudowy odbiegającej w sposób istotny od zabudowy historycznej, nie uwzględniającej kontekstu historycznego całego układu urbanistycznego Sołacza.

Zapisy projektu planu chronią przed istotną ingerencją w krajobraz omawianego obszaru również dzięki wprowadzeniu zapisów ograniczających lub uniemożliwiających lokalizację elementów dysharmonizujących lokalną przestrzeń. W tym zakresie ustalają zakaz lokalizacji m.in. wolno stojących masztów telefonii komórkowej, wolno stojących stacji transformatorowych (z wyjątkiem terenu **E**), nowych napowietrznych sieci infrastruktury technicznej (z wyjątkiem sieci trakcyjnej), tymczasowych obiektów budowlanych¹⁰⁸, jednokondygnacyjnych obiektów usługowych, klimatyzatorów lub wentylatorów na elewacjach i dachach budynków (od strony dróg publicznych) oraz instalacji teletechnicznych na elewacjach w sposób widoczny od strony dróg publicznych. Ustalenia projektu mpzp dopuszczają natomiast możliwość lokalizacji elementów, których obecność nie wpływa w sposób znacząco negatywny na kształtowanie walorów lokalnego krajobrazu – sieci infrastruktury technicznej, tablic informacyjnych, urządzeń budowlanych oraz ciągów pieszych lub rowerowych¹⁰⁹.

Z punktu widzenia ochrony lokalnych walorów krajobrazowych niezwykle istotne będzie respektowanie zapisów projektu mpzp utrzymujących dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenu **ZP/WS** oraz wprowadzających szereg ustaleń w zakresie kształtowania zieleni, stanowiącej niezwykle istotny element wpływający na specyfikę tutejszego krajobrazu. Wśród najważniejszych zapisów w tym zakresie należy wymienić szereg zapisów odnoszących się do kształtowania zieleni, w tym ustalających zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni terenu wolnych od utwardzenia, stref zieleni oraz strefy alei kasztanowców¹¹⁰, zachowanie istniejących drzew¹¹¹, lokalizację rzędów drzew wskazanych na rysunku planu, jak również wprowadzających ograniczenia w zagospodarowaniu wskazanych na rysunku stref ogrodów (na terenach **2-5MN**, **7-12MN**, **1-2MW**, **1-2MW/U**, **4MW/U** i **UO**). Utrzymanie na analizowanym obszarze wysokiego udziału zieleni, a w szczególności zieleni wysokiej, pozwoli zachować jeden z najcenniejszych elementów, decydujących o wyjątkowych walorach estetycznych tych terenów.

W kontekście ograniczania możliwości wprowadzania elementów dysharmonizujących przestrzeń, szczególnie istotne są także zapisy projektu mpzp odnoszące się do terenów o specyficznej funkcji – terenów **ZP/WS** oraz **ZP**. Dla terenów tych wprowadza się zakaz lokalizacji budynków, wymaga się zachowania wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej (odpowiednio nie mniej niż 85 i 55%), a w przypadku terenu **ZP/WS** ustala się zachowanie rzeki Bogdanka jako cieku otwartego oraz zakazuje się lokalizacji stanowisk postojowych dla samochodów. Z uwagi na ich specyficzną funkcję, dopuszcza się lokalizację elementów takich jak stanowiska postojowe dla rowerów (**ZP** i **ZP/WS**), urządzeń i niekubaturowych obiektów sportowo-rekreacyjnych (**ZP**), wybiegów dla psów (**ZP**), czy obiektów i urządzeń związanych z wodami powierzchniowymi, takich jak mostki, kaskady, przepusty (**ZP/WS**).

Z punktu widzenia ochrony walorów krajobrazowych niezwykle ważna jest również realizacja ustaleń w zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej. W tym zakresie projekt planu ustala ochronę fragmentu zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic XIX-wiecznego Poznania, wpisanego do rejestru zabytków pod nr A239 decyzją z dnia 6.10.1982 r. (obejmującego cały obszar planu) oraz ochronę alei kasztanowej w alei Wielkopolskiej, będącej częścią dzielnicy willowo-parkowej Sołacz (wpisanej do rejestru zabytków pod nr A244 decyzją z dnia 19.01.1983 r.). W projekcie planu miejscowego uwzględniono także konieczność ochrony zabytkowych willi o szczególnych walorach historycznych i estetycznych, zlokalizowanych przy al. Wielkopolskiej 11¹¹² i ul. Grudzieniec 8¹¹³ oraz zachowanie budynków chronionych planem¹¹⁴ – z dopuszczeniem ich rozbudowy, nadbudowy, przebudowy, pod warunkiem zachowania kompozycji elewacji frontowej, kąta nachylenia połaci dachowych oraz historycznego detalu architektonicznego. Realizacja wspomnianych ustaleń pozwoli

¹⁰⁷ z uwzględnieniem pozostałych zapisów w tym zakresie

¹⁰⁸ z wyjątkiem kiosków wbudowanych w wiaty przystankowe komunikacji zbiorowej

¹⁰⁹ innych niż wskazane na rysunku planu

¹¹⁰ wskazanych na rysunku planu, z uwzględnieniem elementów układu drogowego

¹¹¹ a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń

¹¹² wpisanej do rejestru zabytków pod nr A433/WLKP/A decyzją z dnia 09.11.2006 r.

¹¹³ wpisanej do rejestru zabytków pod nr A215 decyzją z dnia 06.03.1979 r.

¹¹⁴ wpisanych do gminnej ewidencji zabytków

uniknąć sytuacji, w której historyczne elementy lokalnego krajobrazu zostałyby zniszczone lub przysłonięte przez nowe obiekty, wpływające wysoce niekorzystnie na kształtowanie przestrzeni.

Analizując wpływ realizacji analizowanego projektu mpzp na kształtowanie krajobrazu, należy jednocześnie podkreślić, że w projekcie planu – mając na uwadze szczególny charakter części terenów – ustalono konieczność uwzględnienia ograniczeń wynikających z położenia w obszarze jednostki krajobrazu priorytetowego „Poznań – zachodni klin zieleni” (nr 2261), zgodnie z „Audytem krajobrazowym województwa wielkopolskiego”, wskazanego na rysunku planu.

6.9. Oddziaływanie na klimat akustyczny

Realizacja ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „W rejonie alei Wielkopolskiej - część A” w Poznaniu nie zmienia w zasadniczy sposób istniejącego zagospodarowania i przeznaczenia terenów objętych jego granicami. Analizowany projekt planu utrzymuje charakter funkcjonujących terenów zabudowy mieszkaniowej, dopuszczając jedynie możliwość ich uzupełnienia w obrębie nielicznych, niezabudowanych dotąd działek, a także określa funkcje, charakter i intensywność wszystkich pozostałych terenów, ograniczając możliwość lokalizacji obiektów w znacznym stopniu kolidujących z dotychczasową zabudową.

W granicach obszaru objętego granicami mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu zlokalizowane zostały przede wszystkim tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, oznaczone symbolami **1-13MN** oraz tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usługowej, oznaczone symbolami **1-7MW/U**. Uzupełnienie wspomnianych terenów stanowią tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oznaczone symbolami **1-2MW** oraz teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej oznaczony symbolem **MN/U** (z prywatnym przedszkolem anglojęzycznym u zbiegu ul. Klin i ul. Łady). W obszarze planu wyznaczono również teren zabudowy usług oświaty, oznaczony symbolem **UO** (obejmujący istniejący żłobek przy al. Wielkopolskiej 21/25).

Działalność usługowa prowadzona jest w obrębie terenów **1-7MW/U** oraz **MN/U**, jak również w zasięgu terenów **1-13MN** – w lokalach usytuowanych w ramach zabudowy mieszkaniowej (nie naruszając przepisów ustawy *Prawo budowlane*).

Na podstawie przepisów ustawy *Prawo ochrony środowiska* oraz rozporządzenia w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz tereny mieszkaniowo-usługowe, a także tereny zabudowy usługowej – usług oświaty i zdrowia, jak żłobki, przedszkola i szkoły oraz szpitale i domy opieki społecznej, podlegają ochronie przed hałasem w środowisku zewnętrznym. W związku z powyższym, projekt planu ustala zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku: dla terenów **1-13MN** – jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, dla terenów **1-2MW** – jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, dla terenów **MN/U** i **1-7MW/U** – jak dla terenów mieszkaniowo-usługowych, dla terenu **UO** – jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, natomiast w przypadku lokalizacji na terenach **MN/U** i **1-7MW/U** zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej lub szpitali, zabudowy zamieszkania zbiorowego – zapewnienie w granicach działki budowlanej dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku odpowiednio jak dla: terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej, terenów szpitali w miastach lub zabudowy zamieszkania zbiorowego.

Dopuszczalny maksymalny równoważny poziom hałasu komunikacyjnego (samochodowego, tramwajowego i kolejowego) – dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej **1-13MN** oraz terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży – funkcjonującej na terenach **UO** i **MN/U** oraz w przypadku lokalizacji na terenach **1-7MW/U** obiektów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej lub szpitali – wynosi $L^*_{Aeq D/N} = 61/56$ dB, odpowiednio w całej porze dziennej i całej porze nocnej, natomiast maksymalny dopuszczalny długookresowy średni poziom analizowanego hałasu komunikacyjnego dla takich terenów wynosi – $L^*_{DWN} = 64$ dB i $L^*_N = 59$ dB, odpowiednio w porze dziennej-wieczornonocnej i porze nocnej. Z kolei, dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej **MN/U**, terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usługowej **1-7MW/U** oraz w przypadku lokalizacji na terenach **MW/U** obiektów zamieszkania zbiorowego – kryteria te wynoszą odpowiednio: $L^*_{Aeq D/N} = 65/56$ dB oraz $L^*_{DWN} = 68$ dB i $L^*_N = 59$ dB.

Ponadto, w projekcie planu znalazły się również zapisy ustalające zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku na granicach terenów o różnych standardach

akustycznych w środowisku, jak dla terenów o wyższych wymaganiach akustycznych w środowisku. Ustalenia te odnoszą się: do terenów **MN/U** i **MW/U** – jeśli w bezpośrednim sąsiedztwie tych terenów znajdzie się zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna bądź tereny wymagające zapewnienia wyższych standardów akustycznych w środowisku – np. przedszkola, szkoły, domy opieki itd. Ustalenia te oznaczają konieczność zapewnienia – na granicach pomiędzy takimi terenami – wyższych wymaganych standardów akustycznych w środowisku, czyli np.: jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej **MN**, czy terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży (np. dla żłobka funkcjonującego na terenie **UO**, czy prywatnego przedszkola anglojęzycznego na terenie **MN/U**), czy też jak dla pozostałych (dopuszczonych planem) terenów i obiektów usług oświaty i zdrowia oraz terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego – na terenach **MN/U** i **MW/U**, dla których jest wymagane zapewnienie standardów akustycznych w środowisku.

W pierwszej części niniejszej prognozy, w rozdz. 2.11, przedstawiono aktualne zagrożenie hałasem komunikacyjnym – samochodowym, tramwajowym i kolejowym – dla obszaru projektu planu, na podstawie informacji zawartych w *Mapie akustycznej miasta Poznania 2017*¹¹⁵, które ilustrują załączniki nr: 4, 5 i 6.

Z materiałów tych, jak również z przewidywanych oddziaływań w przyszłości wynika, że tereny mieszkaniowo-usługowe **1-7MW/U**, teren usług oświaty **UO** (z funkcjonującym tam obecnie żłobkiem), a także fragmenty terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej **1MN** i **6MN**, zlokalizowane wzdłuż istniejących: al. Wielkopolskiej i ul. Nad Wierzbakiem – nie będą w przyszłości znajdowały się w zasięgu ponadnormatywnego oddziaływania hałasu samochodowego od tych ulic (choć w zasięgu tym znajduje się obecnie część z nich), w wyniku zastosowanych rozwiązań przeciwhałasowych oraz innych elementów technicznych i organizacyjnych (np. uspokojenia ruchu czy dodatkowych elementów układu komunikacyjnego).

Przyjmuje się, że do zagrożeń akustycznych ocenianych w stanie istniejącym (załącznik nr 4), na podstawie *Mapy akustycznej miasta Poznania 2017*¹¹⁶, w zasadzie nie dojdą znaczące nowe zagrożenia akustyczne – dotyczące istniejących ulic, związane z planowanym zagospodarowaniem analizowanych terenów (uzupełnienie zabudowy w zasięgu pojedynczych działek), w związku z istniejącym zagospodarowaniem obszaru planu. Przewiduje się, że skutki akustyczne istniejącego zagrożenia hałasem oraz ewentualnego zwiększenia natężenia zewnętrznego potoku ruchu samochodowego na istniejących ulicach będą równoważone – dopuszczonymi do zastosowania w projekcie planu – rozwiązaniami przeciwhałasowymi na tych terenach komunikacji, z wyjątkiem ekranów akustycznych.

Ochronie przed niepożądanym hałasem samochodowym służyć będą również ustalenia dla terenów dróg publicznych oraz drogi wewnętrznej – sformułowane w zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej – dopuszczające zmniejszenie szerokości elementów dla jezdni i pieszo-jezdni ze względu na potrzebę uspokojenia ruchu, a także lokalizację na terenach komunikacji dodatkowych, innych niż ustalone planem, elementów układu komunikacyjnego.

Zakłada się również, że wewnątrz obszaru projektu planu nie będą występowały – podobnie jak obecnie – źródła zagrożeń akustycznych, komunikacyjnych i przemysłowych, poza przejazdami samochodów osobowych mieszkańców, oraz że nie będą zlokalizowane obiekty i działalność będąca źródłem hałasu w środowisku zewnętrznym.

Ocenia się, że hałas tramwajowy wzdłuż al. Wielkopolskiej oraz od trasy PST (załącznik nr 5), którego poziom nie powoduje w chwili obecnej przekroczeń dopuszczalnych standardów akustycznych na granicach terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, jak również terenów mieszkaniowo-usługowych – nie będzie przekraczał wartości dopuszczalnych w środowisku również w przyszłości. Prognozuje się, że zjawisko to nie będzie dotyczyło również terenu zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży (żłobek na terenie **UO**), pozostającego w zasięgu oddziaływania akustycznego estakady trasy PST (nie przekraczającego obecnie dopuszczalnych standardów akustycznych dla tego rodzaju terenów).

Przyjmuje się również – na podstawie materiałów zawartych w *Mapie akustycznej miasta Poznania 2017*¹¹⁷ – że hałas kolejowy (załącznik nr 6), którego zasięgi oddziaływania szczegółowo

¹¹⁵ *Mapa akustyczna miasta Poznania 2017*, AkustiX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2017

¹¹⁶ jw.

¹¹⁷ *Mapa akustyczna miasta Poznania 2017*, AkustiX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2017

omówiono w rozdz. 2.11, nie będzie oddziaływał w przyszłości na przedmiotowy obszar projektu planu – tak jak obecnie nie ma wpływu na kształtowanie warunków akustycznych w analizowanym obszarze.

Ponadto przyjmuje się, że hałas lotniczy, związany z przelotami samolotów pasażerskich, sanitarnych, pocztowych i wojskowych, na lotnisko Poznań-Ławica oraz Poznań-Krzesiny, określony na podstawie *Mapy akustycznej miasta Poznania 2017*¹¹⁸ – nie obejmie granic obszaru planu.

W projekcie planu znalazło się także ustalenie dopuszczające stosowanie zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi. Ustalenie to wiąże się m.in. z potrzebą stosowania przegród zewnętrznych w budynkach – o odpowiedniej izolacyjności akustycznej, w tym głównie okien o podwyższonej izolacyjności akustycznej, w zasięgu terenów zlokalizowanych w obszarach ponadnormatywnego oddziaływania hałasu.

Lokalizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, zabudowy zamieszkania zbiorowego, domów opieki lub szpitali, czy też zabudowy usługowej – wymagającej zapewnienia komfortu akustycznego wewnątrz pomieszczeń (zamkniętych) – na terenach charakteryzujących się ponadnormatywnymi lub wysokimi poziomami hałasu w środowisku dopuszczają przepisy rozporządzenia *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie*¹¹⁹, które mówią m.in. (DZIAŁ IX, § 325, ust. 2), że: „Budynki z pomieszczeniami wymagającymi ochrony przed zewnętrznym hałasem i drganiami należy chronić przed tymi uciążliwościami poprzez ... racjonalne rozmieszczenie pomieszczeń w budynku i zapewnienie wymaganej izolacyjności przegród zewnętrznych.”. Mimo to, umieszczenie w projekcie uchwały planu ustalenia dopuszczającego stosowanie zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi jest właściwe – ze względu na zwrócenie uwagi na problem zagrożenia hałasem w budynkach (w pomieszczeniach zamkniętych).

Podsumowując należy stwierdzić, że warunki akustyczne w środowisku i w budynkach – w obszarze projektu planu będą korzystne i spełniające wymagane standardy akustyczne – nie tylko wewnątrz obszaru planu, ale także wzdłuż ruchliwych ulic – głównie ul. Nad Wierzbakiem oraz al. Wielkopolskiej, jeśli zostaną zrealizowane projektowane ustalenia akustyczne, w tym rozwiązania przeciwhałasowe na terenach komunikacji.

6.10. Oddziaływanie na powietrze

Przewiduje się, iż docelowa i pełna realizacja ustaleń projektu mpzp „*W rejonie alei Wielkopolskiej – część A*” w Poznaniu nie będzie stanowić przyczyny pojawienia się w granicach przedmiotowego obszaru nowych, znaczących źródeł emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza, których funkcjonowanie mogłoby doprowadzić do istotnego pogorszenia się jakości warunków aerasanitarnych na przedmiotowym obszarze.

Jak już wielokrotnie wspomniano, omawiany w prognozie projekt mpzp ma charakter regulacyjny, uwzględniający dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenów zlokalizowanych w tej części Sołacza. Nowe, nieliczne inwestycje, których realizację umożliwi projekt planu, obejmować będą lokalizację zabudowy w granicach pojedynczych działek budowlanych (w ramach uzupełnienia kwartałów istniejącej zabudowy), jak również realizację, modernizację i przebudowę elementów sieci infrastruktury technicznej. Lokalizacja pojedynczej zabudowy może stanowić potencjalną przyczynę wzrostu emisji zanieczyszczeń powstających w wyniku spalania paliw w indywidualnych instalacjach grzewczych (o pomijalnym poziomie), niemniej, z uwagi na dostępność do sieci ciepłowniczej i gazowej, zastosowanie tego rodzaju sposobu ogrzewania w projektowanej zabudowie jest mało prawdopodobne.

Z uwagi na docelowy sposób przeznaczenia terenów zabudowy (przewaga terenów o funkcji mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej) nie przewiduje się również możliwości lokalizacji nowych, punktowych źródeł emisji, których funkcjonowanie mogłoby stanowić zagrożenie dla dotrzymania standardów jakości powietrza.

Mając na uwadze wyznaczenie w projekcie mpzp terenów dróg w oparciu o sieć istniejących na analizowanym obszarze ulic nie przewiduje się również realizacji nowych źródeł emisji liniowej. Ewentualny wzrost emisji zanieczyszczeń gazowych, powstających w wyniku spalania paliw w silnikach spalinowych pojazdów, może wystąpić w związku z lokalnym zwiększeniem natężenia ruchu kołowego

¹¹⁸ jw.

¹¹⁹ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1065, tekst jednolity, z późn. zm.)

(realizacja pojedynczej zabudowy), niemniej, wzrost ten będzie miał pomijalny wpływ na kształtowanie jakości powietrza atmosferycznego na całym analizowanym obszarze. Na ograniczenie ryzyka wystąpienia przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń związanych z ruchem kołowym niewątpliwie będzie wpływał także fakt, iż w ostatnich latach notuje się zwiększanie udziału pojazdów spełniających wyższe normy emisji EURO oraz pojazdów elektrycznych.

Krótkoterminowego wzrostu emisji zanieczyszczeń należy spodziewać się natomiast na etapie realizacji nielicznych inwestycji, których przeprowadzenie zostało umożliwione zapisami projektu planu. We wspomnianym przypadku źródłami emisji będą prace ziemne, których prowadzenie związane będzie z generowaniem zanieczyszczeń pyłowych, jak również prace z wykorzystaniem sprzętu budowlanego (silniki spalinowe maszyn budowlanych), wykorzystywanego podczas realizacji inwestycji. Prognozuje się jednak, że emisja ta – z uwagi na ograniczoną powierzchnię terenów inwestycyjnych, ograniczony czas przeprowadzania robót budowlanych oraz niewielkie odległości unoszenia cząstek pyłowych – będzie miała pomijalny wpływ na kształtowanie jakości powietrza (oddziaływania krótkotrwałe, lokalne).

W celu ochrony powietrza w granicach projektu planu wprowadzono zapisy, których realizacja pozwoli ograniczyć niekorzystne oddziaływania na kształtowanie lokalnej jakości powietrza atmosferycznego. Do najważniejszych ustaleń w tym zakresie należy wprowadzenie zakazu stosowania w pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe w indywidualnych systemach grzewczych, których stosowanie dopuszczono zgodnie z ustaleniami projektu planu. Realizacja tego zapisu umożliwi maksymalne ograniczenie emisji zanieczyszczeń powstających w obrębie indywidualnych systemów grzewczych, funkcjonujących w obrębie zabudowy. Należy jednocześnie podkreślić, że zastosowanie tego rodzaju ograniczeń, w połączeniu z wprowadzeniem zapisów odnoszących się do sposobu lokalizacji zabudowy, określających parametry i wskaźniki zabudowy i zagospodarowania poszczególnych terenów, a także odnoszących się do sposobu kształtowania zieleni, uwzględnia ustalenia Programu Ochrony Powietrza dla strefy aglomeracja poznańska, wskazującego m.in. na konieczność podjęcia działań naprawczych prowadzących do ograniczenia emisji pyłu zawieszanego PM10 oraz B(a)P.

Ponadto, zapisy projektu planu ustalają powiązanie infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, dopuszczają możliwość prowadzenia robót w zakresie sieci infrastruktury technicznej, a także wymagają uwzględnienia wymagań i ograniczeń wynikających z przebiegu sieci infrastruktury technicznej (w tym wskazanych na rysunku planu magistrali ciepłowniczych). Takie rozwiązania pozwolą na zapewnienie dostępu do sieci gazowej, elektroenergetycznej i ciepłowniczej w nowo powstającej zabudowie, umożliwiając tym samym zastosowanie niskoemisyjnych systemów grzewczych.

Na ograniczenie ryzyka pojawienia się w granicach projektu mpzp obiektów, których funkcjonowanie mogłoby spowodować lokalne pogorszenie standardów jakości powietrza atmosferycznego, w sposób pośredni wpływać będzie także respektowanie zakazu lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem dopuszczonych zapisami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej.

Korzystnie na kształtowanie lokalnej jakości powietrza atmosferycznego wpływać będą również ustalenia dotyczące ochrony i kształtowania zieleni, a zwłaszcza zieleni wysokiej. Omawiany obszar charakteryzuje się dużym udziałem roślinności, w tym szpalerów drzew wzdłuż tras komunikacyjnych, co jest czynnikiem korzystnie wpływającym na jakość powietrza atmosferycznego. Stąd też pozytywnie ocenia się wprowadzenie zapisów ustalających docelowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenów **ZP/WS** i **ZP**, zachowanie istniejących drzew¹²⁰, lokalizację rzędów drzew w miejscach wskazanych na rysunku planu, zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni terenu wolnych od utwardzenia¹²¹, a także stref zieleni oraz strefy alei kasztanowców wpisanej do rejestru zabytków, jak również określających wymóg zachowania wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do znacznej części terenów zabudowy (nie mniej niż 55-60% powierzchni działki) oraz wskazujących lokalizację stref ogrodów (na terenach **2-5MN**, **7-12MN**, **1-2MW**, **1-2MW/U**, **4MW/U** i **UO**). Realizacja wspomnianych ustaleń przyczyni się do utrzymania lub poprawy lokalnej jakości powietrza atmosferycznego, gdyż obecność różnorodnej zieleni sprzyja zmniejszeniu udziału CO₂ w powietrzu atmosferycznym oraz wpływa korzystnie na ograniczenie zasięgu przenoszenia zanieczyszczeń pyłowych.

¹²⁰ a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń

¹²¹ z uwzględnieniem pozostałych ustaleń

Podsumowując, realizacja ustaleń omawianego projektu mpzp związana będzie z ewentualnym pojawieniem się w granicach obszaru opracowania pojedynczych, nowych źródeł emisji, których skala oraz charakter nie będą stanowiły zagrożenia dla dotrzymania obowiązujących standardów jakości powietrza atmosferycznego w przyszłości. Należy natomiast podkreślić, że projekt mpzp wprowadza szereg ustaleń, których realizacja niewątpliwie przyczyni się do zminimalizowania ryzyka wzrostu zanieczyszczenia powietrza na analizowanym obszarze.

6.11. Oddziaływanie na klimat

Wśród najbardziej istotnych czynników, których pojawienie się stanowi przyczynę znaczących zmian lokalnych warunków klimatycznych, wymienić można między innymi: zwiększanie zasięgu powierzchni trwale zabudowanych, znaczące zmniejszanie udziału powierzchni biologicznie czynnej w obrębie terenów, zmniejszanie powierzchni zadrzewionych, zwiększanie liczby źródeł (punktowych, liniowych i powierzchniowych) emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza, umożliwienie stosowania w instalacjach grzewczych paliw o wysokich wskaźnikach spalania (w nowo projektowanej zabudowie), czy też projektowanie układu komunikacyjnego w sposób nieuwzględniający konieczności redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza, w szczególności na terenach intensywnie zabudowanych.

Jak już wcześniej wielokrotnie wspomniano, analizowany projekt planu nie przewiduje zasadniczych zmian w dotychczasowym sposobie zagospodarowania i użytkowania większości terenów. Utrzymuje on funkcjonujące tu dotychczas tereny zabudowy mieszkaniowej (głównie willowej, z dużym udziałem powierzchni biologicznie czynnej), dopuszczając jedynie możliwość uzupełnienia zabudowy w obrębie nielicznych, niezabudowanych dotąd działek budowlanych. Przewiduje się, że wprowadzenie pojedynczych, nowych obiektów budowlanych, przy jednoczesnym utrzymaniu znacznego udziału powierzchni biologicznie czynnej, nie spowoduje wystąpienia ograniczeń w możliwości przewietrzania poszczególnych terenów (w odniesieniu do aktualnej sytuacji). Nie przewiduje się również wystąpienia zakłóceń w dotychczasowych warunkach mikroklimatycznych występujących w obrębie fragmentu doliny Bogdanki, obejmującej teren wskazany w projekcie mpzp jako teren zieleni urządzonej z wodami powierzchniowymi śródlądowymi (oznaczony symbolem **ZP/WS**).

Utrzymanie dotychczasowej funkcji terenu **ZP/WS** wyeliminuje możliwość wprowadzenia znaczących zmian w zakresie charakteru występującej tu roślinności oraz zapobiegnie zmianom czynników ekologicznych, wpływających w sposób niezwykle istotny na lokalne warunki mikroklimatyczne. Należy podkreślić, że obecność rozległych powierzchni porośniętych zieleni, wpływa korzystnie na redukcję udziału CO₂ w powietrzu atmosferycznym oraz zmniejszenie stężeń zanieczyszczeń pyłowych, których obecność wpływa z kolei na zwiększenie częstotliwości i intensywności niekorzystnych zjawisk klimatycznych. W przypadku terenów porośniętych zielenią wysoką obserwuje się jednocześnie zwiększenie wilgotności powietrza oraz ograniczenie nasłonecznienia powierzchni (zacienienie), co z kolei wpływa na lokalne obniżenie temperatury powietrza oraz ograniczenie skali występowania zjawiska „miejskiej wyspy ciepła”. Zjawiska te w mniejszym stopniu dotyczyć będą również terenu zieleni urządzonej **ZP**, wskazanego w rejonie przebiegającej przez analizowany obszar estakady PST.

W kontekście ograniczenia zmian w lokalnych warunkach mikroklimatycznych podkreślić należy szczególną rolę wprowadzenia zapisu ustalającego zachowanie rzeki Bogdanka jako cieków otwartego (na terenie **ZP/WS**), którego przestrzeganie będzie miało niewątpliwie istotny wpływ na ograniczenie ryzyka wystąpienia niekorzystnych zmian w zakresie lokalnych warunków wilgotnościowych i termicznych. Ponadto, należy zauważyć, że teren ten stanowi fragment większego korytarza terenów niezabudowanych (zapewniających możliwość przewietrzania), współtworzonego m.in. przez tereny sąsiadujące z obszarem opracowania Parku Sołackiego i Parku im. A. Wodiczki.

Pomimo regulacyjnego charakteru ustaleń omawianego projektu planu, który dopuszcza możliwości realizacji pojedynczych inwestycji w zasięgu nielicznych działek budowlanych, do projektu wprowadzono szereg zapisów, których realizacja ma sprzyjać ograniczeniu ryzyka wystąpienia zmian w zakresie warunków mikroklimatycznych terenów zlokalizowanych w zasięgu strukturalnego klina zieleni. Realizacja pojedynczej zabudowy w ramach uzupełnienia kwartałów zabudowy w granicach terenów **2MN**, **5MN**, **8MN**, **2MW** oraz **2MW/U**, związana będzie z koniecznością usunięcia występującej tu pokrywy roślinnej (kolidującej z projektowaną zabudową), prowadząc jednocześnie do nieznacznego (w kontekście całkowitej powierzchni obszaru) zwiększenia udziału powierzchni trwale zabudowanych. Zrealizowanie nowych budynków może

prowadzić również do lokalnego utrudnienia swobodnego przepływu mas powietrza oraz nieznacznych zmian w zakresie lokalnych warunków termicznych. Mając na uwadze ryzyko wystąpienia wspomnianych zjawisk, konieczne było wprowadzenie ustaleń określających w sposób szczegółowy maksymalną powierzchnię zabudowy oraz ograniczających możliwość drastycznego uszczuplenia powierzchni zajmowanych dotychczas przez zieleni.

Dla ograniczenia niekorzystnych oddziaływań na lokalne warunki mikroklimatyczne, jakie pojawią się w konsekwencji lokalizacji nowej zabudowy, niezwykle istotne będzie respektowanie zapisów ograniczających maksymalną powierzchnię zabudowy działki oraz wymagających utrzymania wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej (nie mniej niż 60% dla terenów **1MW** i **UO**, 55% dla terenów **3MN**, **5MN**, **7MN**, **2MW**, **1-7MW/U**). Ponadto, przypadku terenów **1-8MN**, **1-2MW**, **4MW/U** i **UO** niezwykle istotne będzie także respektowanie ograniczeń w zagospodarowaniu wskazanych na rysunku planu stref ogrodów, w zasięgu których ustala się zakaz lokalizacji budynków garażowych lub gospodarczych oraz powierzchni utwardzonych¹²². Tego rodzaju rozwiązania pozwolą na utrzymanie – głównie we wnętrzach poszczególnych kwartałów zabudowy – znacznych powierzchni wolnych od zabudowy (porośniętych w dużym stopniu zielenią), umożliwiających przepływ mas powietrza i wpływających w sposób korzystny na kształtowanie lokalnych warunków wilgotnościowych i termicznych.

Z punktu widzenia ograniczenia zmian w lokalnych warunkach mikroklimatycznych, nie mniej ważne będzie respektowanie ustaleń w zakresie kształtowania zieleni na całym obszarze opracowania. Wśród nich wymienić należy ustalenie zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni terenu wolnych od utwardzenia¹²³, a także stref zieleni oraz strefy alei kasztanowców wpisanej do rejestru zabytków¹²⁴, zachowanie istniejących drzew¹²⁵, a także lokalizację rzędów drzew wskazanych na rysunku planu¹²⁶. Zieleni (w szczególności zieleni wysoka) ma szczególnie korzystny wpływ na kształtowanie lokalnych warunków mikroklimatycznych, związany m.in. z pozytywnym, ochładzającym wpływem obecności pasa lub grupy drzew, nawet w obrębie terenów charakteryzujących się niewielkim udziałem powierzchni biologicznie czynnej. Zastosowanie tego rodzaju rozwiązań – w połączeniu ze wskazaniem zajmujących znaczne powierzchnie stref zieleni – należy zatem uznać za działania ograniczające skalę ewentualnych oddziaływań na lokalny mikroklimat, jakie mogą wynikać z realizacji pojedynczych inwestycji w granicach analizowanego obszaru.

6.12. Oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe

Ze względu na występowanie w granicach projektu mpzp „*W rejonie alei Wielkopolskiej - część A*” w Poznaniu obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków, niezbędne było wprowadzenie do projektu planu ustaleń zapewniających ochronę i zachowanie najcenniejszych elementów dziedzictwa kulturowego.

W projekcie planu ustalono przede wszystkim ochronę fragmentu zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic XIX-wiecznego Poznania, wpisanego do rejestru zabytków pod nr A239 decyzją z dnia 6.10.1982 r. (obejmującego cały obszar projektu mpzp) oraz ochronę alei kasztanowej w alei Wielkopolskiej, będącej częścią dzielnicy willowo-parkowej Sołacz (wpisanej do rejestru zabytków pod nr 244 decyzją z dnia 19.01.1983 r.). Zgodnie z zapisami projektu planu ochronie podlega również willa (i ogrodzenie) przy ul. Grudzieniec – wpisana do rejestru zabytków pod nr A215 decyzją z dnia 06.03.1979 r. – oraz willa przy al. Wielkopolskiej 11 – wpisana do rejestru zabytków pod nr A433/WLKP/A decyzją z dnia 09.11.2006 r.

Zachowaniu elementów o dużej wartości historycznej i architektonicznej służyć będzie także realizacja zapisów odnoszących się do wpisanych do gminnej ewidencji zabytków budynków chronionych planem (wskazanych na rysunku planu). W planie wskazano na konieczność ich zachowania, z dopuszczeniem rozbudowy, nadbudowy, przebudowy – pod warunkiem zachowania kompozycji elewacji frontowej, kąta nachylenia połaci dachowych oraz historycznego detalu architektonicznego. Ponadto, ustalono zachowanie pozostałych obiektów budowlanych chronionych

¹²² z wyjątkiem dojść i dojazdów do budynków garażowych lub gospodarczych

¹²³ z uwzględnieniem pozostałych ustaleń

¹²⁴ wskazanych na rysunku planu, z uwzględnieniem elementów układu drogowego

¹²⁵ a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń

¹²⁶ na terenach **2KD-Z** i **4KD-L** nowe nasadzenia drzew dopuszcza się jedynie pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi dotyczącymi zapewnienia bezpieczeństwa ruchu kolejowego

planem, w tym wpisanych do gminnej ewidencji zabytków (wskazanych na rysunku planu). Na przedmiotowym obszarze nie stwierdzono natomiast występowania udokumentowanych stanowisk archeologicznych, stąd też nie wprowadzono zapisów w tym zakresie.

Należy podkreślić, że w sposób pośredni na zachowanie charakteru otoczenia oraz utrzymanie szczególnych walorów tej części miasta, wpływać będzie również realizacja szeregu ustaleń, wprowadzających zakazy lub ograniczenie w zakresie możliwości lokalizacji elementów dysharmonizujących przestrzeń, wpływających jednocześnie na odbiór wizualny obiektów o znacznej wartości historycznej i kulturowej (m.in. zakaz lokalizacji klimatyzatorów lub wentylatorów na elewacjach i dachach budynków¹²⁷, instalacji teletechnicznych na elewacjach¹²⁸ itd.).

Za równie istotne – w kontekście ochrony szczególnych walorów architektonicznych Sołacza – uznać należy zapisy odnoszące się do sposobu kształtowania zieleni, w tym przede wszystkim zieleni wysokiej w al. Wielkopolskiej i ul. Nad Wierzbakiem oraz zieleni zajmującej znaczne powierzchnie towarzyszące historycznej zabudowie. Ustalenia mające na celu zachowanie i ochronę zieleni wysokiej, jak również zagospodarowywanie zielenią wszystkich powierzchni terenu wolnych od utwardzenia są niewątpliwie rozwiązaniem mającym na celu zachowanie szczególnego, zielonego charakteru Sołacza.

Podsumowując, należy stwierdzić, że wprowadzone zapisy dotyczące ochrony elementów dziedzictwa kulturowego, zabytków i dóbr kultury pozwolą na właściwe zachowanie zlokalizowanych na analizowanym obszarze obiektów zabytkowych i historycznych zespołów miasta. W związku z powyższym, nie przewiduje się wystąpienia negatywnych oddziaływań na elementy dziedzictwa kulturowego, wynikających z realizacji ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie alei Wielkopolskiej - część A” w Poznaniu.

6.13. Oddziaływanie na dobra materialne

Nie przewiduje się wystąpienia istotnego, negatywnego oddziaływania na dobra materialne występujące w granicach projektu mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej - część A” w Poznaniu na skutek realizacji jego ustaleń. Wprowadzenie nowych inwestycji w zasięgu pojedynczych (niezagospodarowanych dotąd) działek budowlanych, obejmujących lokalizację nowej zabudowy, przyczyni się natomiast do nieznacznego wzrostu ilości dóbr materialnych oraz poprawy jakości i bezpieczeństwa życia mieszkańców omawianego obszaru. Zakładając, że nowe zainwestowanie charakteryzować się będzie wysokimi walorami estetycznymi – wpisującymi się w dotychczasowy układ zabudowy, jak również sposób użytkowania i funkcjonowania terenów zlokalizowanych w tej części miasta – można przyjąć, że realizacja ustaleń projektu mpzp nie będzie wpływać w sposób negatywny również na otoczenie omawianego obszaru.

Utrzymaniu wartości funkcjonującej tu zabudowy sprzyjać może natomiast wprowadzenie szczegółowych ustaleń w zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej, jak również wprowadzenie szczegółowych ustaleń odnoszących się do obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz budynków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków (wskazanych na rysunku planu).

Ograniczonych czasowo i przestrzennie oddziaływań na istniejące na obszarze opracowania dobra materialne spodziewać się można jedynie na etapie realizacji pojedynczych inwestycji. Ze względu na ich skalę oraz charakter (pojedyncze działki budowlane) przewiduje się jednak, że nie będzie to oddziaływanie znaczące, wpływające w sposób długofalowy na kształtowanie zasobów dóbr materialnych w granicach obszaru objętego granicami projektu mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej - część A” w Poznaniu.

6.14. Oddziaływanie na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000

Jak wspomniano we wcześniejszych rozdziałach prognozy, na analizowanym obszarze nie występują obiekty oraz obszary podlegające ochronie prawnej w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody, w tym tereny włączone do sieci Natura 2000. W bliskim sąsiedztwie obszaru projektu mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu zlokalizowany jest natomiast schron przeciwlotniczy (na terenie Parku Sołackiego w sąsiedztwie ul. Litewskiej, w odległości ok. 60 m od granic projektu mpzp), który wraz z dwoma pozostałymi schronami zlokalizowanymi na terenie Sołacza, Cytadelą oraz kompleksem XIX-wiecznych fortów, współtworzy obszar Natura 2000

¹²⁷ od strony dróg publicznych

¹²⁸ w sposób widoczny od strony dróg publicznych

Fortyfikacje w Poznaniu PLH300005. Ochrona wspomnianych obiektów została ustanowiona ze względu na występowanie na terenie fortyfikacji unikatowych stanowisk zimowania wielu gatunków nietoperzy, w tym w szczególności nocka dużego (*Myotis myotis*), nocka Bechsteina (*M. bechsteini*), nocka łydkowłosego (*M. dasycneme*) oraz mopka (*Barbastella barbastellus*)¹²⁹. Część terenów wchodzących w skład wspomnianego obszaru Natura 2000 posiada także niezwykle dużą wartość przyrodniczą ze względu na bogactwo i unikatowość siedlisk (jakie zachowały się na ich terenie) oraz występowanie wielu gatunków przedstawicieli flory i fauny, w tym gatunków rzadkich i podlegających ochronie prawnej.

Na terenie schronu położonego w bezpośrednim sąsiedztwie granic projektu mpzp (na terenie Paku Sołackiego), w latach 1994-2013 stwierdzono zimowanie 4 gatunków nietoperzy: nocka Natterera (*Myotis nattereri*) – najliczniej występującego, nocka rudego (*Myotis daubentonii*), gacka brunatnego (*Plecotus auritus*) oraz nocka dużego (*Myotis myotis*) – gatunku wskazanego w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Występująca tu populacja jest stosunkowo stabilna pod względem liczebności, a ewentualne jej zmiany mają charakter naturalnych fluktuacji¹³⁰. Podkreślenia wymaga również fakt, że obiekt ten ma istotne znaczenie dla nocka dużego (*Myotis myotis*), którego obecność była notowana podczas większości liczeń odbywających się w latach 1994-2013.

Znaczenie wspomnianego obiektu dla nietoperzy podkreśla także przygotowane na zlecenie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu opracowanie pt. „Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiotach ochrony obszaru Natura 2000 Fortyfikacje w Poznaniu PLH300005”, wskazujące na hibernujące w schronie oba gatunki nietoperzy wskazane w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej – nocka dużego (*Myotis myotis*) i mopka zachodniego (*Barbastella barbastellus*). Zgodnie z przedstawionymi w nim informacjami, obiekt przy ul. Litewskiej – z uwagi na liczbę zimujących nietoperzy – jest znaczącym w skali regionu zimowiskiem, w obrębie którego stwierdzono 5 gatunków nietoperzy, a w ciągu ostatnich lat liczba hibernujących tu osobników znacząco wzrosła. Z dostępnych informacji wynika również, że do najistotniejszych zagrożeń dla nietoperzy zimujących w obrębie poznańskich fortyfikacji należy antropopresja związana z użytkowaniem wspomnianych obiektów, szczególnie w okresie hibernacji nietoperzy (między 15 września, a 15 kwietnia).

Mając na uwadze powyższe, prognozuje się że w przypadku wspomnianego obszaru podlegającego ochronie nie przewiduje się wystąpienia niekorzystnych oddziaływań, wynikających z realizacji ustaleń projektu mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu. Sytuacja ta wynika przede wszystkim z położenia wspomnianego powyżej schronu poza granicami obszaru projektu mpzp (ok. 60 m od granic projektu mpzp, na zachód od ul. Nad Wierzbakiem), jak również regulacyjnego charakteru ustaleń projektu planu miejscowego, który uwzględnia dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenów położonych w jego najbliższym sąsiedztwie (tereny u zbiegu ul. Nad Wierzbakiem i al. Wielkopolskiej wskazane zostały jako teren **ZP/WS** – zieleni urządzonej i wód powierzchniowych śródlądowych). Na szczególną uwagę zasługuje również wprowadzenie szeregu zapisów, których respektowanie pozwoli na utrzymanie wysokiego udziału powierzchni zagospodarowanych zielenią (pomimo funkcjonowania zabudowy), a przede wszystkim obecnej w granicach analizowanego obszaru zieleni wysokiej, reprezentowanej m.in. przez wpisaną do rejestru zabytków aleję kasztanowców w al. Wielkopolskiej. Zastosowanie tego rodzaju ustaleń, w połączeniu z przestrzeganiem szeregu ustaleń w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska, pozwoli na maksymalne ograniczenie możliwości wystąpienia negatywnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska, a co za tym idzie wyeliminowanie zjawisk wpływających niekorzystnie na zlokalizowane poza granicami projektu mpzp obszary podlegające ochronie.

Podsumowując, realizacja ustaleń projektu mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu nie przyczyni się do wystąpienia istotnych, niekorzystnych oddziaływań w odniesieniu do zlokalizowanego w bliskim sąsiedztwie projektu planu obiektu współtworzącego obszar Natura 2000 Fortyfikacje w Poznaniu PLH300005. Nie prognozuje się jednocześnie negatywnego wpływu na przedmiot ochrony oraz integralność wspomnianego obszaru.

6.15. Oddziaływanie transgraniczne

Ze względu na położenie geograficzne Poznania (znaczne oddalenie od terenów przygranicznych państwa) stwierdzić należy, że realizacja ustaleń omawianego projektu mpzp „Rejon

¹²⁹ Dyrektywa 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywa Siedliskowa)

¹³⁰ Opinia dotycząca walorów chiropterologicznych oraz zagrożeń wynikających z realizacji mpzp „Sołacz – część A” dla zimowisk nietoperzy położonych na Sołacz w Poznaniu, Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody SALAMANDRA, Poznań 2013 r.

alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu nie spowoduje oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, w rozumieniu Konwencji z Espoo z 25 lutego 1991 r.

7. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Skutki realizacji postanowień planu podlegać będą bieżącym pomiarom, ocenom oraz analizom wpływu na środowisko wielu czynników, prowadzonym m.in. w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska¹³¹ przez zobligowane do tego instytucje i służby. Stosownie do art. 10 ust. 2 Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. *w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko* dla monitoringu znaczącego wpływu na środowisko realizacji planów możliwe jest wykorzystanie istniejącego systemu monitoringu, w celu uniknięcia jego powielania.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Państwowy Instytut Geologiczny, Prezydent Miasta Poznania, pełniący jednocześnie obowiązki starosty powiatu grodzkiego, prowadzą monitoring poszczególnych komponentów środowiska, w tym jakości powietrza, jakości wód, jakości gleby i ziemi, hałasu i pól elektromagnetycznych, w zakresie określonym w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* oraz ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne*.

Zakres i częstotliwość monitoringu obejmującego pomiary stężeń zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, badania poszczególnych wskaźników zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych, będą zatem dostosowane do zakresu i częstotliwości monitoringu prowadzonego w ramach programów Państwowego Monitoringu Środowiska. Pomiary i badania prowadzone w celu określenia stanu poszczególnych komponentów środowiska prowadzone będą natomiast zgodnie z metodyką i wymogami określonymi w poszczególnych rozporządzeniach¹³², a także specjalistycznych opracowaniach – określających metodyki referencyjne, odnoszące się do sposobu analizowania stanu jakości poszczególnych komponentów środowiska. Stosowanie właściwych metodyk prowadzenia badań i pomiarów jest niezwykle istotne ze względu na ograniczenie możliwości wystąpienia błędów w ostatecznej ocenie jakości poszczególnych komponentów środowiska. Z uwagi na różnorodność zagadnień dotyczących metody i wymogów jakie wskazane są w przypadku prowadzenia monitoringu poszczególnych komponentów środowiska, w niniejszym opracowaniu nie przytoczono ich brzmienia. Dokonując analizy i oceny stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska należy natomiast pamiętać, że wyniki te muszą odnosić się do obszaru objętego planem miejscowym.

Proponuje się, iż w celu szczegółowego określenia wpływu realizacji ustaleń analizowanego w prognozie projektu mpzp najbardziej korzystne będzie prowadzenie badań monitorujących stan poszczególnych komponentów środowiska raz w roku. W przypadku analizowanego obszaru projektu mpzp szczególnie ważne będzie monitorowanie jakości powietrza atmosferycznego, jakości wód podziemnych oraz poziomu hałasu generowanego w granicach obszaru opracowania.

8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE MPZP

Możliwość rozważania różnego rodzaju sposobu zagospodarowania terenów znajdujących się w granicach projektu mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu została znacząco ograniczona z uwagi na bardzo wysoki udział terenów trwale zainwestowanych (pojedyncze, niezabudowane dotąd działki budowlane w obrębie zrealizowanych kwartałów zabudowy), jak również określone w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania” kierunki rozwoju przestrzennego poszczególnych obszarów.

¹³¹ utworzonemu ustawą z dnia 20 lipca 1991 r. *o Inspekcji Ochrony Środowiska*

¹³² w tym m.in. w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 19 lipca 2016 r. *w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych* (Dz. U. z 2016, poz. 1178), rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2011 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem* (Dz. U. 2011 Nr 288 poz.1697)

W tym miejscu należy zaznaczyć, że analizowany w prognozie projekt planu stanowi kolejny projekt mpzp sporządzany dla analizowanego obszaru. Od 2003 r. prowadzone były prace nad planem miejscowym dla obszaru całego Sołacza. Plan ten miał być uchwalony w 2010 r., jednak Rada Miasta Poznania odstąpiła od jego uchwalenia, w związku z czym przystąpiono od nowa do prowadzenia procedury planistycznej dla Sołacza, jednak już dla odrębnych części. W większości przypadków omawiany w prognozie projekt planu uwzględnia rozwiązania zaproponowane w dokumentach planistycznych opracowywanych w latach ubiegłych, sankcjonując przeznaczenie wszystkich terenów zabudowy mieszkaniowej, która determinuje charakter Sołacza. Niemniej, na etapie prowadzenia prac planistycznych nad sporządzeniem przedmiotowego projektu planu rozpatrywano rozwiązania alternatywne, odnoszące się przede wszystkim do docelowej funkcji i sposobu zagospodarowania i użytkowania pojedynczych terenów.

Poniżej dokonano zestawienia różnych rozwiązań w zakresie ustaleń analizowanego w niniejszej prognozie projektu planu „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu:

- teren **5MW/U** pierwotnie był wskazywany jako teren zabudowy usługowej **U**,
- teren **MN/U** obejmował pierwotnie dwa tereny – teren zabudowy usługowej **U** oraz część terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej **MN** – z uwagi na uzupełnienie funkcji ostatecznie zdecydowano o wskazaniu terenu **MN/U** o nieco większym zasięgu (w chwili obecnej na tym terenie znajduje się budynek prywatnego przedszkola, realizowany jest również budynek mieszkalny),
- na terenie **2KD-Z** (ul. Nad Wierzbakiem) pierwotnie nie została wyznaczona strefa zieleni na terenie drogi – zagospodarowanie zielenią wolnego fragmentu w liniach rozgraniczających drogi publicznej jest rozwiązaniem uzasadnionym i korzystnym, zwłaszcza wobec założenia, że ustalenia planu miejscowego mają na celu zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenu,
- niewielkie różnice w liniach rozgraniczających poszczególnych terenów **MN** wskazanych w analizowanego projektu planu, dla których przyjęto nieco inne parametry i wskaźniki zabudowy oraz zagospodarowania terenu.

W trakcie prowadzenia prac projektowych analizowano także możliwość zastosowania różnych rozwiązań dotyczących parametrów zabudowy, takich jak maksymalna powierzchnia zabudowy, maksymalna wysokość budynków i minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej.

Zakłada się, że z uwagi na lokalny charakter i niewielkie zróżnicowanie w zakresie rozważanych sposobów zagospodarowania i użytkowania poszczególnych terenów, ich ewentualne wprowadzenie nie miałyby znaczącego wpływu na charakter i intensywność prognozowanych oddziaływań na środowisko. Analizując rozwiązania wprowadzone do omawianego w prognozie projektu mpzp należy podkreślić w szczególności fakt, iż w ustaleniach uwzględniono konieczność ochrony i kształtowania jednego z najcenniejszych komponentów środowiska analizowanego obszaru – zieleni wysokiej, występującej zarówno w zasięgu terenów przeznaczonych pod zabudowę, jak i na terenach komunikacyjnych.

9. STRESZCZENIE

Prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie alei Wielkopolskiej – część A” w Poznaniu. Projekt planu opracowywany jest na podstawie uchwały Nr XX/341/VIII/2019 Rady Miasta Poznania z dnia 3 grudnia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie alei Wielkopolskiej” w Poznaniu. Przedmiotowy projekt planu obejmuje tereny południowo-wschodniej części Sołacza, wchodzące w skład zachodniego klina zieleni. Obszar opracowania obejmuje tereny położone między al. Wielkopolską ul. Nad Wierzbakiem, ul. K. Pułaskiego oraz nasypem torów kolejowych PKP. Całkowita powierzchnia obszaru objętego projektem planu miejscowego wynosi ok. 16 ha.

Decyzją z dnia 22 sierpnia 2022 r. nastąpił podział projektu mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej” w Poznaniu na dwie części: „W rejonie alei Wielkopolskiej” – część A” i „W rejonie alei Wielkopolskiej” – część B. Podział nastąpił ze względu na rozbieżność stanowisk Miasta Poznania i Urzędu Transportu Kolejowego w zakresie przeznaczenia działek w strefie przecięcia układu drogowego i kolejowego.

Zgodnie z ww. decyzją, z obszaru projektu planu dla części A wyłączono niewielkie tereny kolei, oznaczone w pierwotnym projekcie symbolami **1kk** i **2kk** oraz fragment terenu drogi publicznej

klasy zbiorczej, oznaczony symbolem **2KD-Z** (fragment ul. Nad Wierzbakiem), które włączone zostały do części B opracowania.

Obszar projektu mpzp obejmuje przede wszystkim tereny trwale zainwestowane, którym w niewielkim stopniu towarzyszą pojedyncze, niezagospodarowane dotąd działki budowlane. Zabudowa reprezentowana jest głównie przez zabudowę mieszkaniową jednorodziną, (częściowo o charakterze willowym) oraz zabudowę mieszkaniową wielorodzinną, skupioną głównie w rejonie ul. Klin i ul. Kurpiowskiej. Na analizowanym obszarze funkcjonuje także zabudowa usługowa, zlokalizowana głównie w północno-wschodniej części omawianego obszaru (w rejonie al. Wielkopolskiej i ul. Dworkowej) – żłobek „Stokrotka” (al. Wielkopolska 21/25), prywatne przedszkole anglojęzyczne „Akademia Smyka” (ul. Grudzieniec 34), Działalność usługowa prowadzona jest także w niektórych budynkach mieszkalnych (głównie przy al. Wielkopolskiej ul. Grudzieniec). Większość zabudowy tej części osiedla Sołackiego powstała około połowy lat 30-tych XX w. Budynki realizowane były przede wszystkim jako wolno stojące, tylko w kilku miejscach występuje zabudowa bliźniacza i szeregowa (np. przy ul. Łady, ul. Pałuckiej). Wille położone przy ul. Grudzieniec 8 i al. Wielkopolskiej 11 (muzeum Feliksa Nowowiejskiego i salon muzyczny) – wpisane są do rejestru zabytków miasta Poznania¹³³.

Obsługę komunikacyjną w granicach projektu planu zapewnia sieć istniejących dróg, w tym w szczególności ulice: al. Wielkopolska, ul. Nad Wierzbakiem, ul. Grudzieniec, a także mniejsze ulice – ul. Żmudzka, ul. Pałucka, ul. Klin, ul. Łady, ul. Kurpiowska oraz ul. Dworkowa. Na omawianym terenie zlokalizowane są również trasy tramwajowe – w al. Wielkopolskiej oraz poprowadzona na estakadzie, trasa Poznańskiego Szybkiego Tramwaju (PST). Przez analizowany obszar przebiega również kilka znaczących sieci infrastruktury technicznej: napowietrzna linia WN-110 kV, kolektor sanitarny, kolektor deszczowy i sieć ciepłownicza.

Sąsiedztwo analizowanego obszaru stanowią: od północy – tereny zieleni (park im. A. Wodziczki) oraz pojedyncza zabudowa mieszkaniowa i usługowa zlokalizowana wzdłuż al. Wielkopolskiej, od wschodu – tereny zlokalizowane w rejonie ul. K. Pułaskiego, w tym tereny niezabudowane oraz tereny istniejącej zabudowy usługowej, od południa – nasyp kolejowy linii nr 351 oraz sąsiadujące z nim od południa tereny zabudowy usługowej, a od zachodu – tereny historycznej zabudowy Sołacza, zrealizowanej poniżej terenów parku Sołackiego.

Przedmiotowy obszar, z uwagi na jego położenie w obrębie doliny Bogdanki (współtworzącej północno-zachodni klin zieleni), charakteryzuje się dość zróżnicowanymi warunkami gruntowo-wodnymi, szczególnym mikroklimatem oraz zróżnicowanymi warunkami budowlanymi (w większości przypadków określane jako przeciętne lub ograniczone), wynikającymi m.in. z obecności gruntów organicznych oraz lokalnie płytkiego występowania wód gruntowych.

Szata roślinna charakteryzuje się znacznym (jak na warunki miejskie) zróżnicowaniem oraz dużym udziałem zieleni wysokiej, reprezentowanej m.in. przez drzewa rosnące wzdłuż al. Wielkopolskiej, w obrębie skweru Czesława Janickiego, jak również w granicach poszczególnych posesji. Obszar ten charakteryzuje się również znaczną różnorodnością przedstawicieli świata zwierzęcego. Na lokalną bioróżnorodność wpływa m.in. fakt lokalizacji w bezpośrednim sąsiedztwie granic obszaru projektu mpzp terenu Parku Sołackiego, Parku im. A. Wodziczki oraz obiektów stanowiących element obszaru Natura 2000 Fortyfikacje w Poznaniu PLH300005 (schron przeciwlotniczy przy ul. Litewskiej). Szczegółowa charakterystyka poszczególnych komponentów środowiska, tj. rzeźba terenu, budowa geologiczna i warunki gruntowe, zasoby naturalne, wody powierzchniowe i podziemne, szata roślinna, świat zwierzęcy, gleby czy klimat lokalny, została przedstawiona w drugiej części niniejszego opracowania.

W niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko analizie poddano jakość powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz lokalnego klimatu akustycznego na obszarze opracowania. W tym zakresie wskazano na występowanie przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń powietrza na terenie całego miasta oraz na narażenie części terenów na ponadnormatywne oddziaływanie hałasu komunikacyjnego, głównie samochodowego – generowanego w obrębie al. Wielkopolskiej oraz ul. Nad Wierzbakiem.

W prognozie zwrócono uwagę na brak występowania istotnych problemów ochrony środowiska związanych z lokalizacją w granicach projektu mpzp obszarów podlegających ochronie prawnej na podstawie zapisów ustawy o ochronie przyrody. Wspomniano natomiast o bliskim sąsiedztwie (ok. 60 m) schronu przy ul. Litewskiej, stanowiącego jeden z obszarów współtworzących obszar Natura 2000 Fortyfikacje w Poznaniu PLH300005. Nie stwierdzono również

¹³³ bjp.poznan.pl

problemów związanych z brakiem dostępności do sieci infrastruktury technicznej (z wyjątkiem pojawiających się problemów z ograniczoną przepustowością kolektorów deszczowych). Wśród najbardziej istotnych problemów wskazano natomiast problemy związane z przekraczaniem dopuszczalnych poziomów stężeń pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu w powietrzu atmosferycznym (dotyczące całego miasta), jak również zagrożenia wynikające z występowania ponadnormatywnych poziomów hałasu samochodowego, oddziałujących w sposób niekorzystny na część terenów zabudowy znajdujących się w granicach obszaru opracowania – zabudowa rozmieszczona bezpośrednio wzdłuż al. Wielkopolskiej i ul. Nad Wierzbakiem.

Ze względu na specyfikę przedmiotowego obszaru, podjęcie prac projektowych w zakresie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, wynikało przede wszystkim z konieczności sformułowania zasad ochrony terenów zabudowy mieszkaniowej, zachowania cech charakterystycznych miasta-ogrodu oraz walorów przyrodniczych i kulturowych występujących na tym terenie. Sporządzenie i uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie alei Wielkopolskiej - część A” w Poznaniu pozwoli na określenie granic terenów o różnym sposobie zagospodarowania i zasad kształtowania ładu przestrzennego, określenie zasad zagospodarowania i kształtowania zabudowy, określenie docelowego układu powiązań komunikacyjnych oraz stworzenie podstawy prawnej do wydawania decyzji administracyjnych w postępowaniach dotyczących pozwoleń na budowę i polityki gospodarki gruntami na obszarze objętym opracowaniem.

Mając na uwadze powyższe, w projekcie planu wyznaczono: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (**1-13MN**), teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej (**MN/U**), tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (**1-2MW**), tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usługowej (**1-7MW/U**), teren zabudowy usługowej – oświaty (**UO**), teren zieleni urządzonej z wodami powierzchniowymi śródlądowymi (**ZP/WS**), teren zieleni urządzonej (**ZP**), teren infrastruktury technicznej – elektroenergetyki (**E**) oraz tereny dróg publicznych (**1-2KD-Z**, **1-4KD-L**, **1-8KD-D**) i drogi wewnętrznej (**KDW**). Realizacja ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „W rejonie alei Wielkopolskiej - część A” w Poznaniu nie zmienia w zasadniczy sposób istniejącego zagospodarowania i przeznaczenia terenów objętych jego granicami. Analizowany projekt planu utrzymuje charakter funkcjonujących terenów zabudowy mieszkaniowej, dopuszczając jedynie możliwość ich uzupełnienia w obrębie nielicznych, niezabudowanych dotąd działek, a także określa funkcje, charakter i intensywność wszystkich pozostałych terenów, ograniczając możliwość lokalizacji obiektów kolidujących z dotychczasową zabudową.

Biorąc pod uwagę charakter i skalę inwestycji, których realizację dopuszczają ustalenia przedmiotowego projektu mpzp, przewiduje się, że zmiany w dotychczasowym sposobie zagospodarowania i użytkowania terenów dotyczyć będą jedynie pojedynczych, niezagospodarowanych dotąd działek budowlanych, zlokalizowanych w zasięgu kwartałów zabudowy istniejącej. Niezwykle ważnym założeniem projektu mpzp jest natomiast wskazanie terenów zieleni funkcjonujących w obszarze strukturalnego kina zieleni, w tym przede wszystkim terenu zieleni urządzonej z wodami powierzchniowymi śródlądowymi (**ZP/WS**).

Pomimo regulacyjnego charakteru założeń projektu planu, część inwestycji których realizację umożliwiają jego zapisy związana będzie z możliwością wystąpienia niekorzystnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska. W niniejszym opracowaniu wskazano przede wszystkim na znaczenie oddziaływań związanych z realizacją pojedynczej zabudowy. W największej skali oddziaływania te będą dotyczyć powierzchni ziemi, warunków gruntowo-wodnych, a także roślinności występującej w zasięgu niezabudowanych dotąd działek. Lokalizacja nowych inwestycji budowlanych związana będzie przede wszystkim ze zwiększeniem powierzchni trwale uszczelnionych, przekształceniami w lokalnych warunkach gruntowych, zmianami w zakresie lokalnych warunków mikroklimatycznych, a także z koniecznością usunięcia zieleni kolidującej z projektowaną zabudową i towarzyszącymi jej elementami zagospodarowania. W odniesieniu do pozostałych elementów środowiska, niekorzystne oddziaływania wystąpią, jednakże ich skala oraz zasięg nie spowoduje istotnych, negatywnych zmian w środowisku – pod warunkiem respektowania pozostałych ustaleń projektu planu oraz przestrzegania obowiązujących przepisów prawa.

W celu ograniczenia skali prognozowanych, negatywnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska, do projektu mpzp „W rejonie alei Wielkopolskiej - część A” w Poznaniu wprowadzono szereg zapisów, których realizacja umożliwi ograniczenie w maksymalnym możliwym stopniu niekorzystnych oddziaływań na środowisko, wynikających z realizacji ustaleń dotyczących realizacji pojedynczych inwestycji. W tym zakresie, w projekcie określono m.in. maksymalne

powierzchnie zabudowy oraz minimalne udziały powierzchni biologicznie czynnej, jakie muszą być zachowane w obrębie działek budowlanych (wynoszące w przypadku terenów **1MW** i **UO** nie mniej niż 60% powierzchni działki, dla terenów **3MN**, **5MN** i **7MN** oraz **1-7MW/U** i **2MW** nie mniej niż 55% powierzchni działki). W sposób szczegółowy określono także docelowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenu zieleni urządzonej z wodami powierzchniowymi śródlądowymi **ZP/WS**, terenu zieleni urządzonej **ZP**, a także szereg innych zapisów, odnoszących się do kształtowania zieleni na całym analizowanym obszarze. Wśród najbardziej istotnych – z punktu ograniczenia ryzyka wystąpienia niekorzystnych zmian w środowisku – zapisów wskazać należy również szereg innych ustaleń projektu mpzp w zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, czy też zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej. Do najważniejszych z nich należą zapisy ustalające:

- zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni terenu wolnych od utwardzenia¹³⁴,
- zagospodarowanie zielenią stref zieleni oraz strefy alei kasztanowców wpisanej do rejestru zabytków, wskazanych na rysunku planu, z uwzględnieniem elementów układu drogowego,
- zachowanie i uzupełnienie istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń,
- lokalizację rzędów drzew wskazanych na rysunku planu,
- na terenach **2KD-Z** i **4KD-L** nowe nasadzenia drzew dopuszcza się jedynie pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi dotyczącymi zapewnienia bezpieczeństwa ruchu kolejowego,
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem dopuszczonych zapisami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej,
- zakaz lokalizacji stanowisk postojowych dla samochodów we wskazanych na rysunku planu strefach zieleni oraz w strefie alei kasztanowców wpisanej do rejestru zabytków,
- dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń służących retencji lub zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych,
- dopuszczenie stosowania indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe,
- dopuszczenie kształtowania elewacji budynków w formie ogrodów wertykalnych, z wyjątkiem elewacji budynków wpisanych do rejestru zabytków oraz budynków chronionych planem, wpisanych do gminnej ewidencji zabytków,
- w zakresie kształtowania komfortu akustycznego ustala się zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku:
 - na terenach **MN** jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
 - na terenach **MW** jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
 - na terenach **MN/U** i **MW/U** jak dla terenów mieszkaniowo-usługowych,
 - na terenie **UO** jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
 - na terenach **MN/U** i **MW/U**, w przypadku lokalizacji zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej lub szpitali, zabudowy zamieszkania zbiorowego, w granicach działki budowlanej – odpowiednio jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej, terenów szpitali w miastach lub zabudowy zamieszkania zbiorowego,
 - na granicach terenów o różnych standardach akustycznych w środowisku, jak dla terenów o wyższych wymaganiach akustycznych w środowisku,
- dopuszcza się stosowanie zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi,
- dopuszcza się stosowanie rozwiązań przeciwhałasowych, z wyjątkiem ekranów akustycznych.

Ochronie środowiska służyć będzie również realizacja zapisów dotyczących zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej, w tym ustalające powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz dostęp do sieci, dopuszczające prowadzenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej¹³⁵ ustalające zachowanie ciągłości powiązań elementów infrastruktury technicznej w granicy planu.

¹³⁴ z zastrzeżeniem pozostałych ustaleń

¹³⁵ w tym monitoringu wizyjnego oraz systemu służb ratowniczych i bezpieczeństwa publicznego

Należy podkreślić, że zapisy omawianego projektu mpzp „*W rejonie alei Wielkopolskiej – część A*” w Poznaniu są zgodne z ustaleniami „*Studium...*”, uwzględniając jednocześnie istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu cele ochrony środowiska, określone w dokumentach szczebla międzynarodowego, krajowego i lokalnego – w tym w dokumentach takich jak: Konwencja Berneńska, Konwencja Krajobrazowa, Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (PEP2030), Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020), Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry oraz Program Ochrony Środowiska dla Miasta Poznania na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku.

Zakres wprowadzonych do projektu mpzp zapisów dotyczących ochrony poszczególnych elementów środowiska uznaje się za wystarczający. Należy jednak zaznaczyć, iż warunkiem zachowania dotychczasowego stanu i prawidłowego funkcjonowania środowiska w obrębie większości terenów zlokalizowanych w granicach omawianego obszaru będzie precyzyjne wyegzekwowanie ustaleń projektu mpzp i restrykcyjne przestrzeganie przepisów i wymogów ochrony środowiska, wynikających z obowiązujących przepisów prawa. Równie istotne będzie zastosowanie w procesach inwestycyjnych najlepszych dostępnych praktyk, umożliwiających zminimalizowanie niekorzystnych oddziaływań na środowisko w możliwie maksymalnym stopniu. Działania te będą szczególnie istotne ze względu na położenie przedmiotowego obszaru w obrębie strukturalnego klina zieleni (współtworzącego klinowo-pierścieniowy system zieleni całego miasta), jak również bardzo duży – jak na warunki miejskie – udział terenów porośniętych zielenią, w tym zielenią wysoką.

Realizacja pojedynczych inwestycji przewidzianych w projekcie mpzp nie spowoduje uszczuplenia powierzchni siedlisk o wyjątkowych walorach przyrodniczych, a pełna i docelowa realizacja ustaleń odnoszących się do zagospodarowania terenów zielenią oraz utrzymania występujących tu wód powierzchniowych, pozwoli na utrzymanie funkcjonującego tu dotychczas fragmentu korytarza ekologicznego, zapewniającego łączność z pozostałymi terenami północno-zachodniego klina zieleni.

Niezwykle ważnym założeniem przedmiotowego projektu planu jest także wprowadzenie ustaleń, których realizacja pozwoli na kształtowanie terenów o uporządkowanym krajobrazie oraz które umożliwią utrzymanie wartości estetycznej znajdujących się na obszarze planu obiektów. Szczególnie istotne będzie respektowanie zapisów określających wskaźniki i parametry kształtowania zabudowy oraz ustaleń określających zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego. W kontekście ochrony walorów krajobrazowych omawianego obszaru szczególnie istotne są ustalenia ograniczające możliwość lokalizacji elementów dyszharmonizujących lokalną przestrzeń. Analizowany projekt mpzp w sposób właściwy odnosi się także do konieczności zachowania i ochrony istniejących na przedmiotowym obszarze elementów dziedzictwa kulturowego.

Należy zaznaczyć, iż na etapie sporządzania projektu planu nie rozważano możliwości wprowadzenia rozwiązań odbiegających w sposób znaczący od rozwiązań przyjętych w ostatecznie zaproponowanym projekcie mpzp. Możliwość rozważania różnego rodzaju sposobu zagospodarowania terenów znajdujących się w granicach obszaru projektu mpzp została znacząco ograniczona w „*Studium...*”, które określa przeznaczenie terenów znajdujących się w granicach analizowanego obszaru. Na ograniczenie możliwości wprowadzenia rozwiązań alternatywnych wpłynął jednocześnie bardzo wysoki udział terenów trwale zainwestowanych (pojedyncze, niezabudowane dotąd działki w zasięgu kwartałów zabudowy istniejącej).

Reasumując, w wyniku przeprowadzonej analizy, uwzględniającej obecny stan i charakter poszczególnych komponentów środowiska w granicach przedmiotowego obszaru, a także skalę oddziaływań związanych z realizacją pojedynczych inwestycji, stwierdzono, iż realizacja ustaleń projektu mpzp „*W rejonie alei Wielkopolskiej - część A*” w Poznaniu nie będzie stanowiła przyczyny pojawienia się oddziaływań mających znaczący, negatywny wpływ na poszczególne komponenty środowiska, a pełna i docelowa realizacja wszystkich zapisów mpzp pozwoli ograniczyć skalę i intensywność ewentualnych oddziaływań do minimum. Należy natomiast podkreślić, że przyjęte w projekcie planu założenia uwzględniają konieczność zachowania funkcjonujących tu dotychczas terenów zieleni, maksymalnego zachowania i ochrony zieleni wysokiej, a także utrzymania wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej w obrębie terenów zabudowy (funkcjonującej w obrębie Sołacza), co jest szczególnie ważne w kontekście położenia przedmiotowego obszaru w zasięgu strukturalnego klina zieleni.